
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

METROPOLİTEN ALAN İÇERİSİNDEKİ BELEDİYELERİN GENÇLİK VE SPOR POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Serkan KURTİPEK

DOKTORA TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MAYIS 2017

Serkan KURTİPEK tarafından hazırlanan "Metropoliten Alan İçerisindeki Belediyelerin Gençlik ve Spor Politikalarının Değerlendirilmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd.Doç.Dr.İ. Fatih YENEL
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,
GaziÜniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Başkan : Prof.Dr.A Azmi YETİM
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,
GaziÜniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Üye : Doç.Dr.Tekin ÇOLAKOĞLU
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,
GaziÜniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Üye : Doç.Dr.Baki YILMAZ
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,
Ankara Yıldırım Bayazit Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Üye : Yrd.Doç.Dr.Ersan TOLUKAN
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,
Ankara Yıldırım Bayazit Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Tez Savunma Tarihi: 17/05/2017

Jüri üyeleri tarafından DOKTORA tezi olarak uygun görülmüş olan bu tez Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa ASLAN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Serkan KURTİPEK

17/05/2017

METROPOLİTEN ALAN İÇERİSİNDEKİ BELEDİYELERİN GENÇLİK VE SPOR POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(Doktora Tezi)

Serkan KURTİPEK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mayıs 2017

ÖZET

Bu araştırmada, ülkemizde yerel yönetimler organlarından metropoliten alan içerisindeki belediyelerin görev ve sorumlulukları açısından gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili üstlendikleri rollerin belediye yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, derinlemesine ve ayrıntılı bilgi sağlama yönüyle ön plana çıkan nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın amacı çerçevesinde tercih edilen çalışma deseni ise, bir ya da birkaç özel durumu derinlemesine inceleyerek analiz etmek amacıyla kullanılan durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş durum çalışması modelidir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilindeki yerel yönetim organlarından belediyelerin farklı birimlerinde görev yapan yöneticiler (belediye başkanları, belediye başkan yardımcıları, gençlik ve spor hizmetleri dairesi başkanı ve ilgili birimlerin şube müdürleri) oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde, amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniği uygulanmıştır. Araştırma sonucu olarak, halka en yakın kuruluşlar olan belediyelerin gençleri kötü alışkanlıklardan korumak, sağlıklı nesiller yetiştirmek ve herkesin spor yapmasını sağlamak açısından çok önemli bir role sahip olduğu ve sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde çoğu belediye yöneticilerinin bu durumun farkında olduğu dolayısıyla belediyelerin gençlik ve spor hizmetlerine önem verdiği ancak uygulama aşamasında mali kaynakların yetersizliğinden ve mevzuattan kaynaklanan nedenlerden dolayı sıkıntılar yaşandığı söylenebilir.

Bilim Kodu : 1301

Anahtar Kelimeler : Gençlik, Spor, Yerel Yönetimler, Belediyeler, Metropoliten Alan

Sayfa Adedi : 88

Danışman : Yrd. Doç. Dr. İ. Fatih YENEL

EVALUATION OF YOUTH AND SPORTS POLICIES OF MUNICIPALITIES IN THE METROPALITAN AREAS

(P.h. D. Thesis)

Serkan KURTIPEK

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

May 2017

ABSTRACT

In this research, the roles of the municipalities in the metropolitan areas, one of the local governing bodies in our country, about youth and sport services were aimed to evaluate in the direction of municipality administrators in terms of their duties and responsibilities. In research, qualitative research approach featured with its way of providing in-depth and detailed information was used. Study design preferred pursuant to aim of research is the interwoven case study model from the case study models used to analyse by examining deeply one or several special cases. The sample of study consists of the administrators (mayors, deputy mayors, head of department of youth and sport services and departmental manager of related relevant departments) working in different departments of municipalities from local governing bodies in the city of Ankara. Criterion sample from purposeful sampling methods was used in selection of the sample of study. In research, semi-structured interview form was used as a data collection tool and descriptive analysis technic was used for the analysis of the data obtained. As a result of research, it can be said that municipalities that are the closest institutions for public have a very important role in terms of protecting youth from bad habits, raising healthy generations and enabling everyone to play sports; and as part of the understanding of social municipal work, most of the municipality administrators are aware of this, and so municipalities attach importance to youth and sport services. But it can be argued that the implementation phase has suffered from insufficient financial resources and due to the reasons arising from the legislation.

Science Code :1301

Key Words :Youth, Sport, Local Government, Municipalities, Metropolitan Area

Number of Page : 88

Consultant : Asst. Prof. Dr. İ. Fatih YENEL

TEŞEKKÜR

Lisans, yüksek lisans, doktora eğitimim süresince ve bu tezin her aşamasında, bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren ve beni yönlendiren sayın danışmanım Yrd. Doç. Dr. İ. Fatih YENEL'e, tezimin bugünkü halini almasında yönlendirmeleriyle önemli katkı sağlayan sayın hocalarım Prof. Dr. A. Azmi YETİM, Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU ve Doç. Dr. Baki YILMAZ'a; araştırmam boyunca tecrübelerinden yararlandığım ve desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Gülay EKİCİ ve Doç. Dr. E. Levent İLHAN'a, tezimin her aşamasında aklıma takılan her soruyu sorabildiğim, yardımlarını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Halil SAROL'a, desteğiyle her zaman bana güç veren Arş.Gör. Oğuz Kağan ESENTÜRK'e teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca beni bugünlere getiren ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen anneme ve babama, tez sürecinde benimle birlikte bütün zorlukları yaşayan sevgili eşim Sema'ya, çocuklarım Berat ve Kağan'a sonsuz şükran ve minnetlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET iv

ABSTRACT v

TEŞEKKÜR vi

İÇİNDEKİLER vii

ÇİZELGELERİN LİSTESİ x

KISALTMALAR xi

1. GİRİŞ 1

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE 4

2.1. Yerel Yönetim Kavramı 4

2.2. Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kısa Tarihçesi 5

2.2.1. Cumhuriyet öncesi yerel yönetimler 5

2.2.2. Cumhuriyet döneminde yerel yönetimler 6

2.3. Yerel Yönetimlerin Önemi, Özellikleri ve Faydaları 7

2.4. Yerel Yönetimlerle İlgili Kavramlar 9

2.4.1. Yerel demokrasi 9

2.4.2. Özerklik 10

2.4.3. Yerelleşme ve yerellik 11

2.4.4. Yetki devri 12

2.4.5. Yetki genişliği 14

2.5. Yerel Yönetimlerde Metropol ve Metropoliten Alan Kavramları 17

2.5.1. Metropoliten örgütlenme biçimleri 19

2.6. Bir Yerel Yönetim İdari Birimi Olarak Metropoliten Belediyeler 20

2.6.1. Büyükşehir belediyelerinin yetki, görev ve sorumlulukları 22

2.6.2. Büyükşehir belediyelerinin organları 24

Sayfa

2.7. Bir Yerel Yönetim İdari Birimi Olarak Metropoliten Alan İçerisindeki Belediyeler 25

2.7.1. Belediyelerinin yetki, görev ve sorumlulukları 26

2.7.2. Belediyelerin organları 28

2.8. 6360 Sayılı Yasa ile Değişen Yerel Yönetim Sistemi 29

2.9. Yerel Yönetimler, Gençlik ve Spor 30

2.9.1. Gençlik ve spor hizmetleri kapsamında metropoliten belediyeler 31

2.9.2. Gençlik ve spor hizmetleri kapsamında metropoliten alan içerisindeki belediyeler 35

2.9.3. 3289 sayılı spor genel müdürlüğü'nün teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunda belediyeler 38

2.9.4. Kalkınma planları açısından yerel yönetimlere ve belediyelere gençlik ve spor konusunda düşen görevler 40

3. YÖNTEM 44

3.1. Araştırma Modeli 44

3.2. Çalışma Grubu 44

3.3. Verilerin Toplanması 46

3.4. Verilerin Analizi 48

3.5. Geçerlik-Güvenirlik 48

4. BULGULAR 50

5. TARTIŞMA 58

5.1. Gençlik ve Spor Hizmetlerinin Gerçekleştirilmesi Açısından Öncelikli Amaçlarının Değerlendirilmesi 58

5.2. Gençlik ve Spor Hizmetleri ile İlgili Mali Değerlendirme 59

5.3. Gençlik ve Spor Hizmetleri ile İlgili Personel Değerlendirmesi 60

5.4. Gençlik ve Spor Hizmetleri ile İlgili Yatırımların Gerçekleştirilmesinde Dikkate Alınan Hususların Değerlendirilmesi 61

5.5. Gençlik ve Spor Hizmetleri İle İlgili Karar Sürecinde Etkili Olan Unsurların Değerlendirilmesi 61

Sayfa

5.6. Merkezi Yönetim (Gençlik ve Spor Bakanlığı) İle Belediyelerin Karşılıklı Görev, Yetki ve Sorumlulukların Değerlendirilmesi 63

5.7. Diğer Kamu ve Özel Kuruluşlarla İşbirliği Ve Koordinasyonun Değerlendirilmesi 64

5.8. Yeni Bir Mevzuata Olan İhtiyacın Değerlendirilmesi 65

5.9. 5393 Sayılı Belediye ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunlarındaki Gençlik ve spor Hizmetleri ile Ilgili Görev ve Sorumlulukların "GEREKTİĞİNDE" Ifadesi ile Başlamasının Değerlendirilmesi 66

5.10. 6360 Sayılı Kanunun Gençlik ve Spor Hizmetlerine Etkisinin Değerlendirilmesi 66

5.11. Mevcut Spor Tesis ve Alanlarının Değerlendirilmesi 68

5.12. Belediyelerin Yeni Spor Tesis ve Alanlara Ihtiyacının Değerlendirilmesi 68

5.13. Gençlere Yönelik Spor Faaliyetleri Dişinda Sunulan Hizmetlerin Değerlendirilmesi 69

5.14. Belediyelerde Gençlik ve Spor Hizmetlerinin Farklı Birimlere Bağlı Olarak Yürütüldüğü Göz Önüne Alındığında, Gençlik ve Spor Dairesi Başkanlığı veya Şube Müdürlüğü Biriminin Oluşturulmasının Değerlendirilmesi 70

5.15. Belediyelerin Asli Görev ve Sorumluluklarının Yanında Gençlik ve Spor Hizmetlerinin Değerlendirilmesi 71

6. SONUÇ 72

KAYNAKLAR 74

EKLER 83

EK-1. Görüşme Formu 84

EK-2. Doktora İzin Belgesi 85

EK-3. Etik Komisyon Raporu 86

ÖZGEÇMİŞ 87

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 2.1. Metropoliten örgütlenme biçimleri 19

Çizelge 2.2. 6360 sayılı kanun öncesi ve sonrası karşılaştırmalı yerel yönetimler 30

Çizelge 3.1. Katılımcılara ilişkin bilgiler 45

Çizelge 4.1. Gençlik ve spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi açısından öncelikli amaçların değerlendirilmesine ilişkin bulgular 50

Çizelge 4.2. Mali değerlendirmeye ilişkin bulgular 50

Çizelge 4.3. Personel değerlendirmesine ilişkin bulgular 51

Çizelge 4.4. Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili yatırımların gerçekleştirilmesinde dikkate alınan hususların değerlendirilmesine ilişkin bulgular 51

Çizelge 4.5. Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili karar sürecinde etkili olan unsurların değerlendirilmesine ilişkin bulgular 52

Çizelge 4.6. Merkezi yönetim (gençlik ve spor bakanlığı) ile belediyelerin karşılıklı görev, yetki ve sorumlulukların değerlendirilmesine ilişkin bulgular 52

Çizelge 4.7. Diğer kamu ve özel kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonun değerlendirilmesine ilişkin bulgular 53

Çizelge 4.8. Yeni bir mevzuata olan ihtiyacın değerlendirilmesine ilişkin bulgular 53

Çizelge 4.9. 5393 Sayılı belediye ve 5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanunlarındaki gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukların "GEREKTİĞİNDE" ifadesi ile başlamasının değerlendirilmesine ilişkin bulgular 54

Çizelge 4.10. 6360 Sayılı kanunun gençlik ve spor hizmetlerine etkisinin değerlendirilmesine ilişkin bulgular 54

Çizelge 4.11. Mevcut spor tesis ve alanlarının değerlendirilmesine ilişkin bulgular 55

Çizelge 4.12. Belediyelerin yeni spor tesis ve alanlara ihtiyacının değerlendirilmesine ilişkin bulgular 55

Çizelge 4.13. Gençlere yönelik spor faaliyetleri dışında sunulan hizmetlerin değerlendirilmesine ilişkin bulgular 56

Çizelge 4.14. Belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerinin farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü göz önüne alındığında, gençlik ve spor dairesi başkanlığı veya şube müdürlüğü biriminin oluşturulmasının değerlendirilmesine ilişkin bulgular 56

Çizelge 4.15. Belediyelerin asli görev ve sorumluluklarının yanında gençlik ve spor hizmetlerinin değerlendirilmesine ilişkin bulgular 57

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	**Açıklama**
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AB	Avrupa Birliği
GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SGM	Spor Genel Müdürlüğü
STO	Sivil Toplum Organizasyonları
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

1. GİRİŞ

Üniter sistemdeki bütün devletlerin idari yapısı, merkezi ve yerel olmak üzere iki birimden oluşmaktadır. Devlet üstlendiği kamu hizmetlerinin bir bölümünü yerel yönetim kuruluşlarına bırakmakla birlikte, önemli bir bölümünü genel yönetim eliyle merkezden yönetmektedir. Bu durum, özellikle yumuşatılmış bir merkezden yönetim sistemi uygulayan ülkemiz için de böyledir (İmamoğlu ve Ekenci, 1993).

Dünya genelinde hizmetlerin yerinden ve halka en yakın yönetim birimlerince yerine getirilmesi görüşünün yaygınlık kazanması yerel yönetimlerin önemini giderek artırmaktadır. Bugün yerel yönetimler; kamusal mal ve hizmet sunumu ile kaynak kullanımında etkinliğin sağlanması, maliyetlerin azaltılması, kamu sektöründe üretilen mal ve hizmetlerin yerel halkın tercihine uygun olması gibi nedenlerle oldukça önem taşıyan birimler haline gelmiştir (Özer ve Akçakaya, 2014:6). Günümüzde hemen her devletin yönetsel yapılanmasında önemli bir yer tutan yerel yönetim örgütleri, yerel halkın gereksinim ve beklentilerine daha uygun ve daha etkili bir düzeyde yanıt verebilme özellikleri ile, çağdaş ve demokratik bir yönetim yapısının vazgeçilmez unsurları arasında değerlendirilmektedir (Köse, 2004).

1982 Anayasasının "Gençliğin korunması" başlıklı 58'inci maddesinin ikinci fıkrasında, Devlet'in, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alacağı ifade edilirken; "Sporun geliştirilmesi ve tahkim" başlıklı 59'uncu maddesinde ise, Devlet'in her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alacağı, sporun kitlelere yayılmasını teşvik edeceği ve başarılı sporcuyu koruyacağı hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda gençliğin korunması ve sporun geliştirilmesi ile ilgili olarak devlete düşen görevlerin bir kısmının gerçekleştirilmesi, yerel yönetimler faaliyetleri ile sağlanmaktadır (Ateş, 2011). Ülkemizde bu işlevi gören kurumların başında ise belediyeler gelmektedir. Toplumun sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında en etkili araçlardan birisi olan spor bu belediyelerin hizmetleri arasında yerini almaktadır (Ekenci, 2012).

Belediyeler, halkın yaşadığı yerle ilgili bütün ihtiyaçlarını karşılamakla sorumlu kurumlardır. Belediyeler için yasaların (5393 ve 5216 sayılı yasa) öngördüğü görevler çok geniş kapsamlıdır. Belediye yasalarındaki görevler ve sorumluluklar genel başlıklar altında

alt yapı ve imar, ulaşım, sağlık, zabıta, itfaiye, ambulans, defin ve mezarlıklar, ağaçlandırma, konut, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve gençlik ve spor şeklinde toplanabilir. Belediyelerin spor alanında, yasalardan ve halkın medeni ihtiyaçlarından doğan sorumlulukları vardır (Sivrikaya ve Doğu, 2011).

Belediye organlarının seçimle iş başına gelmesi, hizmetlerin ve yatırımların yerel unsurlarla yapılması, spor örgütlerinin ve spor yönetiminin yerleşmesine imkan tanımakta ve bu surette merkeziyetçi etkilerden az çok uzaklaşmaktadır. Başta belediye başkanları olmak üzere belediyelerin organizasyonel yapısındaki belediye meclisi gibi karar verici organların ve bu organları oluşturan personelin bilinç düzeyi, eğilim ve tutumları kurumsal politikalarda belirleyici nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla hizmetlerin yerel hizmet olarak görülmesi ve bu durumun yerel örgütteki şahıslar tarafından gerçekleştirilecek olması spor örgütlerindeki yerel yönetim etkilerini göstermesi bakımından önemlidir.

Gençlik hizmetleri ve sporun belediyelerin görev alanları ve sorumlulukları içerisinde bulunması, gençlik ve sporun gerçek bir ifadeyle yerel bir özellik taşımasından doğmuş ve insan davranışları bakımından doğru bir yaklaşım olarak kabul edilebilir. Gerek belediyelerin gerekse diğer yerel idarelerin gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili üstlenmiş oldukları görevler genellikle tesis yapımı, sporun daha geniş kitlelere yaygınlaştırılması, diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği şeklinde yoğunlaşmış olup, spor ile ilgili kanunlarda bu görevleri destekler niteliktedir.

Yukarıda bahsedilen bütün olumlu gelişmelere rağmen, gençlik ve spor hizmet ve faaliyetlerinin yerel yönetimlerin öncelikli görevleri arasında bulunmayışı ve sporun isteğe bağlı görevler konumuna getirilmesi, yeterli kaynağın olmayışı ve merkezi ve yerel yönetimler arasındaki yetki, görev ve sorumlulukların paylaşımındaki sıkıntılar belediyelerin bu görev ve sorumlulukları uygulamasını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Bu yaklaşım içinde eldeki çalışmayla, Ankara metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili üstlendikleri rollerin incelenmesi ve belediye yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmış ayrıca belediyelerin gençlik ve spor konusundaki görevlerinde etkin, verimli ve süratli hizmet sağlamaya yönelik bazı öneriler ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Yerel Yönetim Kavramı

1982 Anayasasının 127. Maddesinde; " İl, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, kamu tüzel kişileridir" (T.C. Anayasası) şeklinde tarif edilen yerel yönetimler kavram olarak merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak bir ihtiyacını karşılamak amacı ile oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme modeli olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu bu örgütlenmeler, belli amaçlara ulaşmak ve belli ihtiyaçlara cevap vermek üzere, toplumların tarihsel gelişmelerine paralel olarak ortaya çıkmışlardır (Özer ve Akçakaya, 2014:3).

Geniş anlamıyla yerel yönetimler, yerel topluluk üyelerinin ortak ihtiyaçlarını karşılamak, ekonomik, sosyal ve kültürel zenginliğe ve refahına ilişkin yerel hizmetleri görmek üzere kurulan; bu hizmetleri, genel yetki ile, kendi sorumluluğu altında ve yerel topluluğun yararları doğrultusunda yerine getiren; hiçbir ayrım gözetmeden insanı yerel demokrasinin temeli kabul eden; işleyişinde açıklığı, şeffaflığı, insan haklarını, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini yaşama geçiren; yetkilerin yerel topluluğa en yakın yönetim birimince kullanıldığı, kamu tüzel kişiliğine sahip, özerk ve demokratik bir yönetim şeklidir (Yıldırım,1993:95).

Yerel yönetimler, bölgesel sınırları açık bir şekilde belirlenmiş, idari ve mali açıdan özerk, yerel personeli atamada merkezi idareden bağımsız, tüzel kişiliğe sahip idarelerdir. Yerinden yönetim sisteminin önemli bir ayağını oluşturan bu idarelerin yetki ve sorumlulukları kanunlarla düzenlenmiş olup, devletin belirli bir bölgesinde kendilerine verilen hizmetleri yerine getirmektedirler. Yerel yönetimler, merkezi idarenin taşra örgütünde olduğu gibi atamayla göreve gelmediğinden görev ve hizmetleri yerine getirirken merkezi idareden bağımsızdırlar. Ancak, bu bağımsızlık sınırsız ölçüde değildir. Merkezi idare, idarenin bütünlüğünün sağlanması, kamu yararı ve yerel özerkliğin kötüye kullanımının önlenmesi benzeri amaçlarla yerel yönetimler üzerinde denetim yetkisini kullanmaktadır. Merkezi idarenin yerel yönetimler üzerindeki denetim yetkisi taşra

teşkilatında olduğu gibi hiyerarşik olmayıp, vesayet ya da hukuka uygunluk ile sınırlıdır (Ulusoy ve Akdemir, 2004:21).

Yerel yönetimler, mahalli anlamda temel kamusal mal ve hizmetleri etkin ve verimli olarak yerine getirmesi öngörülen birimler olarak, yerel demokrasinin gelişimine ve sivil toplum unsurlarının idari süreçlere katılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Kamu hizmetleri çoğu zaman merkezden taşraya ulaştırılıyor olsa da, yerel yönetimler taşra teşkilatlarına hizmetin doğrudan ve hızlı ulaştırılmasının en iyi yoludur (Özer ve Ökmen, 2013).

Tarihsel gelişme sürecine bakıldığında, yerel yönetimlerin bugünkü konumlarını kazanmaları uzun ve önemli dönüşüm süreçlerinden sonra olduğu söylenebilir. Günümüzde yerel yönetimlerin yaşamın bütün alanlarını kuşatan işlevlerle donatıldığını belirtmek olanaklı olacaktır. Yerel yönetimler, demokrasin gelişimine katkıda bulunan kamu tüzel kişileridirler ve gene yerel yönetimler, gelişim düzeylerine göre toplumsal ve siyasal kalkınmaya önemli katkıda bulunurlar. Halka en yakın yönetim birimi olarak yerel yönetimler hem "yerel" nitelik, hem de "yönetim" niteliği taşır. Karar organlarının seçimle oluşması, kendine ait bir bütçesinin olması ve merkezin bir kısım yetkilerini yerel yönetime devrederek belli bir özerklik alanı tanıması yerel yönetimlerin iktidar niteliğini güçlendiren etmenlerdir(Çukurçayır, 2013:98,99).

2.2. Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kısa Tarihçesi

2.2.1. Cumhuriyet öncesi yerel yönetimler

Türkiye'de batılı anlamda yerel yönetimlerin çok eski bir geçmişi yoktur (Keleş ve Yavuz, 1983:39). Dolayısıyla yönetim tarihimizde yerel yönetimlerin ortaya çıkışları yüzyıllık bir geçmişi fazla aşmamaktadır (Gönül, 1977:2). Bu idareler Tanzimat döneminde ve esas itibariyle 1854'ten sonra oldukça yavaş ve ilginç bir gelişme izleyerek kurulmuşlardır (Nadaroğlu, 1998:167).

19. yüzyıla kadar klasik Osmanlı yönetimi taşrada ahalinin yönetime katılmasını, demokrat ve özgürlükçü bir yerel yönetimi aklına bile getirmemiştir (Ortaylı, 1985:15). Osmanlı imparatorluğu'nda resmileşmiş bir yerel yönetim statüsü ancak 19. yüzyılda, dış dünyaya açılma, kentlerin büyümesi, mali merkeziyetçilik sisteminin yerleşme gereği ve

özellikle azınlık unsurlarının siyasal katılması ve etnik haklarını elde etmeleri yönünde dış devletlerin yaptığı baskıların sonucu mümkün olmuştur (Tekeli ve Ortaylı, 1978: 6).

Türk yönetim sistemi, kamu yönetimi disiplini ve pratiğinde olduğu gibi yerel yönetimler konusunda da Kıta Avrupa'sı ve özellikle Fransız yönetim tecrübesinden esinlenmiştir. Yurdumuzda ilk belediye idaresinin kurulma çalışmaları, Osmanlı imparatorluğu döneminde 1854-1856 yıllarında batı ülkeleri ile artan ilişkiler sonunda başlamıştır. Osmanlı imparatorluğunda belediyeler kuruluncaya kadar, belediye işleri vakıflar tarafından yerine getiriliyordu. Bu dönemde hükümet, belediye ve yargı işleri ile kadılar ilgileniyordu (Tortop, Aykaç, Yayman, Özer, 2014: 75).

Yasal olarak ilk belediyenin kuruluşu 13 haziran 1855'te İstanbul Şehremaneti ile olmuştur. Bunun başında padişah tarafından atanan Şehremini (icra organı) bulunuyordu. Ayrıca atama ile gelen 12 üyeli bir şehir meclisi(karar ve istişare organı) vardı. Belediye idaresi konusunda bilgi ve tecrübe sahibi olmayan kimselerden kurulu Şehremaneti başarılı olamadı ve bir yıl sonra şehir meclisi lağvedildi (Ulusoy ve Akdemir, 2014:244). 1857 yılında Altıncı Daire-i Belediye kurulmuş, 1868 yılında çıkartılan Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi ve Şehremaneti yeniden düzenlenerek belediye yönetimi İstanbul'un tümüne yaygınlaştırılmıştır. 1876 Anayasası'nı 112. maddesinde ise Dersaadet ve taşrada kentlerin seçimle kurulacak belediye meclisleri daireleriyle ve bir kanunla yönetileceği ilkesi getirilmiştir. 1877'de çıkan Belediye Kanun 1930 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Osmanlı döneminden Cumhuriyet Dönemine ulaşıldığında Lozan Antlaşmasından sonra Türkiye'ye kalan alanda 389 belediye mevcuttur (Güllüce, 2004:13).

2.2.2. Cumhuriyet döneminde yerel yönetimler

Cumhuriyetin belediyecilik anlayışının 1930'larda, Belediyeler, Hıfzısıhha, Belediyelr Bankası, Yapı ve Yollar ve İstimlak Kanunlarının arka arkaya çıkarılmasıyla belirlendiği söylenebilir. 1923-1930 dönemi bir çeşit hazırlık dönemi olmuştur (Tekeli, 2009:32).

Bu dönemin en önemli kanunu olan ve 1930'da yürürlüğe giren 1580 sayılı belediye kanunu, o yıla kadar hükümet tarafından atanan ve genelde valilere verilen belediye

başkanını atama görevini artık belediye meclisine belediye başkanını kendi içinden seçme şeklinde veriyordu (Güllüce, 2004:13).

1961 Anayasası ile yerel yönetim birimlerinin seçimle iş başına geleceği belirtilmiştir.1963 tarihinde 307 sayılı kanunla belediye başkanlarının halk tarafından seçilmesi benimsenmiştir. İlk yerel seçimler 1963 yılında yapılmış ve ilk defa seçmenler tarafından seçilen belediye başkanları görev başına gelmiştir.

1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı yasa 2004 yılına kadar tam yetmiş dört yıl yürürlükte kalmıştır. 2004 yılında yapılan kamu yönetimi reformu kapsamında başta belediye kanunu olmak üzere birçok kanunda düzenlemeler yapılmıştır. Bugün yürürlükte olan kanun 2005 tarih ve 5393 sayılı belediye kanunundur. Yeni kanun belediyelere birçok yeni görev ve sorumluluklar vermiş, yapılan diğer düzenlemelerle Türk idare sistemi köklü değişikliklere uğramış ve kamu yönetimi düzeninde bir mantalite değişikliğine gidilmiştir (Tortop ve diğerleri, 2014:324).

Kuşkusuz yerel yönetimler denilince akla belediyeler, il özel idareleri ve köyler gelmektedir. Ancak, yukarıda yerel yönetimlerin tarihsel süreci açıklanırken çalışmamızın temel konusu olan yerel yönetimler organlarından belediyeler ele alınmıştır.

2.3. Yerel Yönetimlerin Önemi, Özellikleri ve Faydaları

Yerel yönetimlerin son yıllarda demokrasi, yerelleşme, hızlı kentleşme, göç, hizmet kalitesi vb. kavramlarla anılması; dünyada yerel yönetimlerin artan önemi, AB'ye uyum süreci, toplumsal talepler, kamu yönetiminin iç yetersizlikleri ve modernleşme çabaları, yerel yönetimlerin her geçen gün öneminin artmasına sebep olmaktadır (Yıldırım ve Göktürk, 2008).

Yerel yönetimler, gerek demokratik hayatta oynadıkları roller, gerekse kamu hizmetlerinin halka götürülmesinde yüklendikleri fonksiyonlar sebebiyle yönetilenlerin yönetime katılmasının ilk aşamasıdır (Toprak, 2006;12). Yerel yönetimler kamu yönetimi alanının şekillenmesi ve kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi aşamasında, çağımızda önemini artıran bir seyir içerisinde, her insanın hayatını bir şekilde etkileyen kurumlar olarak varlıklarını sürdürmektedir (Özer ve Akçakaya, 2014:51).

Günlük hayatın bugünü ve yarını için, gerçekleştirdikleri fonksiyonlar itibariyle çok özel bir öneme sahip olan yerel yönetimler; eğitim, sağlık, sosyal harcamalar, konut edindirme, kent içi ulaşım, çevre temizliği, kanalizasyon vb. pek çok alanda önemli görevler üstlenmiş bulunmaktadır. Yine yerel yönetimlerin üstlenmiş olduğu bu fonksiyonlar ekonomi içerisindeki ağırlıklarını da artırmaktadır. Bir ülkede yerel yönetimlerin önemi, kamu hizmetlerinin merkezi ve yerel idareler arasında paylaşımı ve yerel idarelere ayrılan faaliyet sahasının genişliğine bağlıdır (Ulusoy ve Akdemir, 2014:24-25).

Yerel yönetimlerin belli başlı özellikleri vardır. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir:

- Yerel yönetim kurumlarının tüzel kişilikleri vardır.
- Yerel yönetim kuruluşları, yerinden yönetim ilkesine dayanan özerk kuruluşlardır.
- Yerel yönetim kuruluşlarının genel karar organları seçimle iş başına gelirler.
- Yerel yönetim kuruluşlarının görevleri yasa ile belirtilir.
- Genel yönetimin, yerel yönetimler üzerinde yönetimin bütünlüğünü sağlama, toplum yararının korunması amacı ile vesayet yetkisi vardır.
- Yerel yönetimlere görevleriyle orantılı gelir kaynakları sağlanır.
- Yerel yönetim kuruluşları, Bakanlar Kurulu'nun izni ile kendi aralarında görevleriyle ilgili olarak birlik kurabilirler (Gözübüyük, 2008:118-119).

Başka bir kaynakta ise yerel yönetimlerin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Yerel hizmetlerden sorumlu, merkezi idareden anayasal olarak ayrı bir yerel birimin olması,
- Yerel yönetimin gelirlerini artırma yetkisi ile birlikte kendine özgü gelirleri, bütçesi ve muhasebesinin olması,
- Kendine has yeterli personelinin olması
- Halk tarafından seçilen kişilerden oluşan bir yerel meclise sahip olması
- Merkezi idarenin, yönetimin bütünlüğünün sağlanması amacıyla yerel yönetim üzerinde tavsiye ve denetim yetkisine sahip olması ve bunun dışında merkezi idarenin yerel yönetim alanında herhangi bir fonksiyona sahip olmamasıdır (Kalabalık, 2005:37).

Yerel yönetimlerin faydalarını ise aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Hesap sorma ve hesap vermeyi, sorumluluğu geliştirir.
- Yerel temsili ve katılımı sağlar.
- Temel yerel hizmetlerin verimli ve etkin yürütülmesini sağlar.
- Aktif yurttaşlığı geliştirir ve en geniş anlamda siyasal eğitimi sağlar.
- Halka dönüklüğü geliştirir.
- Yenilikçi bir kuruluş olarak işlev görür ve girişimcilik, inisiyatif alma ve deneme olanakları sağlar.
- Çoğulcu toplum yapısı içinde istikrarı sağlamak için gereken sürekli düzeltmelerde önemli bir rol oynar.
- Yeni bir iletişim aracı görevi üstlenir.
- Merkezi yönetimin bütüncül iktidarının karşısında denge sağlar.
- Yerel topluluk içinde birliktelik, bütünlük, aidiyet ve dayanışma duygusu geliştirir.
- Yurttaşlara güç, fırsat ve yetenek sağlar.
- Çok merkeziyetçi eğilimlerden kaynaklanan engellemeleri önler.
- Eşgüdüm, etkili kaynak kullanımı ve yeni kaynakların geliştirilmesine olanak sağlar.
- Çeşitliliğin, farklılığın ve çoğulculuğun varlığını sağlar.
- Yönetimde insani boyutun gerçekleşmesini sağlar (Yıldırım, 1993:37, 38).

2.4. Yerel Yönetimlerle İlgili Kavramlar

2.4.1. Yerel demokrasi

Bugün hemen hemen bütün ülkelerde yerel yönetimlere demokratik kurumların önde gelenlerinden biri gözüyle bakılır. Bunun başta gelen nedeni, yerel yönetimlerin halkın kendi kendini yönetmesine olanak veren kurumlar olmasıdır. Halk bunu, kendi eliyle seçmiş olduğu organlar aracılığı ile yapar. Demokrasi kavramının başlıca öğeleri olan yurttaş katılımı, çoğunluk ilkesi ve önderlerin hem danışmaya önem vermeleri, hem de seçmene karşı hesap verme sorumluluğu duymaları, yerel yönetimlerde de geçerli değerlerdir (Keleş, 1998:55-56).

Yerel yönetimler halka en yakın yönetim birimleridir. En basit anlamıyla halkın yönetimi olarak ifade edilen demokrasinin, yerel yönetim birimlerinde daha kolay

uygulanabileceğini ve doğrudan temsil ile karar süreçlerine katılımın daha yüksek olabileceğini söylemek mümkündür. Bu yüzden, yerel yönetimler merkezi yönetime göre daha küçük birimler olduğu için demokratik uygulamalara daha yatkın kuruluşlardır. Yerel yönetimler tarihsel olarak merkezi yönetimden daha önce geldiği gibi demokratik potansiyel olarak diğer yönetim birimlerinden daha üstündürler. Çünkü bireyin kendi kendine yönetime katılabileceği en uygun ortam yerel düzeyde olanıdır. Gerçek anlamda yerel düzeyde demokrasi olmadan ulusal düzeyde demokrasi olması mümkün değildir. Dolayısıyla yerel yönetimler halkın sorumluluk duygusunu ve siyasal bilincini geliştirmekte, demokratik rejimin sağlıklı işlemesinde önemli rol oynamaktadır. Bu öneminden dolayı da yerel demokrasi kavramı ön plana çıkmaktadır. Yerel demokrasi yerel halkın karar süreçlerine doğrudan ya da temsilciler yoluyla katılımıdır. Yerel demokrasinin geliştirilmesindeki en önemli ölçüt, yerel halkın kararlara yaptığı katkının derecesidir. Bu katkı ne kadar fazla olursa yerel demokraside o oranda gelişir (Hacıköylü, 2013:134).

Kısaca yerel demokrasi, halkı doğrudan ilgilendiren, günlük hayatında önemli yer tutan gerçek ve somut sorunların gündemi belirlediği, tartışılıp karara bağlandığı ve uygulamaya konulduğu bir küçük ölçekli dünyadır (Yıldırım, 1993:90).

2.4.2. Özerklik

Özerklik, özerk kuruluşların ayrı mal varlığına ve gelir kaynaklarına sahip olabilmelerini ve kanunların öngördüğü esaslar dairesinde kendi organlarının kararlarına dayanarak harcama yapma esasına dayanır. Ancak özerklik devletten bağımsız olma anlamına gelmediği için özerk kuruluşların devlet tarafından, kanunların öngördüğü usül, şekil ve esaslara göre denetlenmesini gerektirir (Türkoğlu, 2009:168).

Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen Özerklik şartının 3. Maddesinde Özerkliğin tanımı şu şekilde yapılmaktadır (tbb.gov.tr):

"Özerk yerel yönetim kavramı yerel makamların, kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkanı anlamını taşır."

Özerklik, bir yerel topluluğun, yerel nitelikte olan işleri, kendi organları eliyle görebilmesi ve buna olanak verecek kaynaklara da sahip olabilmesidir. Yerel yönetimlerin karar organlarının seçimle iş başına gelmiş olmaları ve kendi işlerini kendi organları eliyle dışarıdan hiçbir karışma olmaksızın görmeleri ve tüzel kişilik sahibi bulunmaları, bu kuruluşlara özerk kuruluş niteliği kazandırmaktadır (Keleş, 1998: 47).

Gerçek bir özerkliğin söz konusu olması ve yerel idarelerin özerkliğinden söz edebilmek için aşağıda açıklanan üç koşulun bulunması gerekir (Tortop, İsbir, Aykaç, Yayman ve Özer, 2010:74).

- Kesin karar alma yetkisi: Özerk bir kuruluş kesin kararlar alabilmelidir. Bu kuruluşların aldıkları kararlar üst makamların ön iznine veya onayına bağlı olmamalıdır.
- Organların bağımsızlığı: Yerel idarelerin sorumlu personeli, merkezi idare karşısında bağımsız olmalıdır. Merkezi idarenin yersiz etkilerinden uzak olmalıdır. Aksi halde yerel idareler merkezi idarenin bir tür yetki genişliğine sahip yürütme organı durumuna düşer.
- Parasal olanakların bulunması: Yerel idarelerin yeterli parasal olanaklara sahip olmaları zorunludur. Parasal olanaklar olmadan hiçbir çalışma yapılamaz ve bağımsızlıkta tehlikeye düşer. Yerel idareler, kendilerine yeterli parasal olanaklar sağladığı ölçüde özerk sayılırlar.

2.4.3. Yerelleşme ve yerellik

Yerelleşme ve yerellik ilkeleri kimi yönlerden benzerlik taşımakla beraber tam olarak aynı anlama gelmemektedir(Canatan, 2001:45).Yerelleşme kavramı ile anlatılmak istenen aslında merkezi yönetimin iyi yapamadığının düşünüldüğü hizmetlerin yerel yönetimlere devredilmesidir. Bu devir, hizmetin üretilmesi ve sunulması açısından ya tamamen ya ada kısmen devredilebilir. Dünyadaki genel eğilim yerel gereklere daha iyi cevap verdiği düşünülen yerel yönetimlere daha fazla çalışma ve yetki alanı ile kaynağın aktarılması düşüncesidir (Çevik, 2004:113).

Yerelleşme, yerel topluluklara ait işlerin o topluluk tarafından şekillendirilen ve denetlenen yerel yönetimler eliyle görülmesini öngören ve bu doğrultuda merkezi yönetimden yerel yönetimlere yetki ve kaynak aktarımıyla yerel yönetimlerin özerkliğini korumayı

amaçlayan bir ilkedir(Canatan, 2001:43). Bu yüzden yerelleşme, yerel hizmetlerin yöre halkının katılımı ile yapılması ve merkezden uzaklaşarak, tabir yerindeyse, "yerel kuruluşların özerkleştirilmesinin kurumsallaştırılması" olarak anlaşılmalıdır (Derdiman, 2005:9).

Yerellik ilkesi ise terimin izahında bazı belirsizlikler bulunmakla beraber temelinde "zirveye rağmen tabanı tercih etme" eğilimi yer almaktadır (Toprak, 2006:14). Yerellik ilkesi kamusal ihtiyaçları karşılamak üzere oluşturulan farklı yönetim düzeyleri arasında yetki bölüşümünü esas alan bir ilkedir. Bu ilke, hizmetlerin görülmesinde önceliğin alt düzeydeki yönetim basamaklarına bırakmayı öngörmektedir. Hizmette yerellik ilkesi, kamusal hizmetlerin halka en yakın yönetim birimlerince sunulmasını ve hizmetlerin hangi idare tarafından yerine getirileceğinin belirlenmesinde hizmetin kapsamı, niteliği, etkinlik ve ekonomi ilkelerinin göz önünde bulundurulması gerektiğini ifade etmektedir. (Ulusoy ve Akdemir, 2014:40,42).

Yerel ölçekte yerellik ilkesinin uygulanmasını zorlaştıran merkezi yönetimin denetimi, yerel yönetimlerin mali zorlukları gibi sorunlardır. Yetkilerini halka mümkün olduğu kadar yakın bir düzeyde uygulanması, devletten alınan yetkilerin, ancak seçilmiş temsilciler tarafından yönetilen ve denetlenen yönetimlere devredilmesi yerel halkın haklarının önceliği ile de uyumludur (Toprak, 2006:16).

2.4.4. Yetki devri

Yetki devri, belli görevlerin yerine getirilmesi için, yetkinin bir yönetici veya örgütsel birimden diğerine verilmesi, aktarılması veyahut eriştirilmesi anlamı taşır. Bir çok amir yetki devretmekle sorumluluğun da devredildiğini düşünür. Yetki devri ile sorumluluk devredilir, ancak devreden amir sorumluluktan kurtulamaz. Böylece zincirleme bir sorumluluk meydana gelmiş olur. Bu amire yetki devredeceği astı iyi seçme ve yetki sınırlarını iyi belirleme yükümlülüğü verir (Eren, 2003:264). Kısaca yetki devri sorumluluğun tamamen devri anlamına gelmez (Ağlargöz, 2012:45).

Yetki devrinin amacı yöneticilerin asıl işlere, temel konulara daha fazla zaman ayırabilmesine fırsat vermektir. Yöneticinin etten kemikten bir insan olduğu, belki diğer çalışanlardan daha fazla çalışabileceği ama çalışma süresinin hiçbir zaman bir insanın

tahammül sınırlarını zorlayacak noktaya erişemeyeceği, örneğin, 24 saat olamayacağı akıldan çıkarılmamalıdır. Örgütlendirme, asıl işler ile detay işler arasındaki ayırımın iyi yapılması, temel işlerin yöneticide bırakılması, önemsiz, her gün yenilenen işlerin alt kademelere aktarılması yerinde olacaktır (Şahin, 2014:20).

Yetki devri örgütsel yaşamın kaçınılmaz bir olgusudur. Bu kapsamda bir yöneticinin yapmak zorunda olduğu işlerin sayısı ne kadar azalırsa, başkalarına nezaret etmek ve öteki kritik yönetsel sorumlulukları yerine getirmek için o kadar çok zaman bulacağı açıktır (Wells, 1993:27-30). Ayrıca yöneticiler üstlenmiş oldukları yetkilerin bir kısmını veya tamamını astlarına devretmeleriyle birlikte asıl faaliyet alanları ile ilgili çalışmaları zamanı bulmalarının yanı sıra, günlük ve rutin işlerden de kurtulma fırsatı yakalamış olurlar (Yenel, 1998).

Yetki devri, çağdaş yönetimin temel işlevlerinden biridir. Yöneticilerin yetki, görev ve sorumluklarının ve iş hacimlerinin her geçen gün artması yetki devrini yöneticiler açısından uygulanması kaçınılmaz bir yönetim tekniği haline getirmektedir. Artık, yöneticilerin örgütlerini başarılı, etkili ve verimli bir şekilde yönetebilmeleri için, astlarına yetki devretmeleri yönetsel bir zorunluluk haline gelmiştir. Bakıldığında, başarılı yöneticilerin yetki devreden yöneticiler olduğu görülecektir. Dolayısıyla bu çalışma, kamu yönetimi mekanizmasının değişen koşulların yüklediği yeni gereksinimleri karşılayacak bir yapı ve işleyiş düzenine kavuşturulmasında yetki devri kavramının ne denli önemli bir işlevi olduğunu ortaya koyması açısından önemlidir (Ak, 2010:2).

Bir örgütte yetki devredilmesi gelişi güzel yapılmamalıdır. Yetki devrinde uyulması zorunlu olan bazı kurallar vardır. Bu kuralları aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Yetki devrinde işin hangi sınırlar içinde ve ne derecede devredildiği belirtilmelidir.
- Yetki, işin yapıldığı birimde çalışan en yakın kademeye devredilmelidir.
- Yetki veren kişi, işin yapılmasında denetleme sorumluluğunu üzerine almalıdır.
- Yetki çatışmasında kaçınılmalıdır.
- Yetki devri kumanda birliği ilkesini bozmamalıdır.
- Yetki devrinde asıl istenen şeyin, işin eskisinden daha iyi yapılmasını sağlamak olduğu unutulmamalıdır (Tortop ve diğerleri, 2010:69).

Yetki devri yapıldığında ortaya çıkabilecek olumlu sonuçların yanı sıra, yetki devri sonucu karşılaşılabilecek bazı sorunlarda yaşanabilir. Bundan dolayı yetki devri iki tarafı keskin bir bıçağa benzetilebilir. Bu konuda yönetici karar verirken son derece akılcı davranmalıdır (Şakar, 2013:85).

2.4.5. Yetki genişliği

Merkezi otoritenin kendisine bağlı elemanlara yetki devrinde bulunmak suretiyle yerel topluluklara yaklaşma ilkesine yetki genişliği denir (Aytaç, 1994: 6). Bu kavram aynı tüzel kişilik içindeki ilişkiyi anlatan yönetim ilkesidir. Üst otoritelerin sahip olduğu karar alma gücünün hiyerarşik yönden alt otoritelere aktarılması yetki genişliğinin varlığını gösterir. Yetki genişliğinde tepe yöneticilerinin aslen sahip olduğu karar alma yetkilerinin yeniden dağıtımı söz konusudur. Kurumun sahip olduğu yetkiler azalmadığı gibi kurumun yetki alanında değişiklik olmaz. Bu durum "vuran aynı keser, sadece sapı kısalmaktadır" deyişiyle açıklanır (Şengül, 2014: 2).

Yetki genişliğinde esas amaç, merkezden yönetimin sakıncalarını belirli ölçüde ortadan kaldırmak ve merkezden yönetim sisteminin işleyişinde imkan oranında rahatlık ve sürat temin eylemektir (Eroğlu, 1978:150). Yetki genişliği, taşradaki yöneticilerin merkez adına karar alma yetkilerine sahip olmalarıdır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur: Taşra yönetiminin merkez adına karar alma yetkisine kavuşması, merkezin sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Bu yönüyle, yetki devri ileyetki genişliği arasında bir benzerlik olduğunu belirtmek gerekir. İkisi arasındaki fark ise, yetki devrinin aynı örgüt içinde yukarıdan aşağıya, yetki genişliğinde ise bir merkez teşkilatından bir başka taşra teşkilatına doğru bir yetki aktarımını ifade etmesidir (Şahin, 2014: 22).

Yetki genişliği, yasal bir düzenleme ile yapılır, bu yetkiyi kimin kullanacağı ve hangi konuları kapsadığı yasada belirtilir. Yetki genişliğine haiz olan yönetici, bu yetkisini merkeze danışmadan kullanabilir ve sorumluluk kendine aittir. Ancak, yetki genişliğine sahip yönetici, merkezi yönetimin hiyerarşik yapısı içinde yer aldığı için, merkezin hiyerarşik denetimine tabidir. Bu bakımdan yetki genişliği, yerinden yönetim ilkesinden ayrılmaktadır. Yerinden yönetimde, karar alma ve bunları yürütme yetkisi, merkezin hiyerarşik yapısı içinde yer alan bir yönetici ya ada organda değil, seçimle iş başına gelen ve merkezden bağımsız, özerk organlardadır (Eryılmaz, 2011:37).

2.4.6. Merkezden –yerinden yönetim

Devlet, ulusal sınırlar içinde yaşayan halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak ve genel yararlarını korumak için çalışır. Bu amaçla devlet, merkezden yönetim ve yerinden yönetim olmak üzere iki esasa bağlı olarak örgütlenmeye gider. Siyasi yapısı ne olursa olsun bütün ülkeler bu iki yönetim ilkesine göre idari birimlerini örgütlemektedir. Merkezden yönetim ilkesi merkezi hükümete bağlı, başta bakanlıklar olmak üzere çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarını ortaya çıkarmıştır. Yerinden yönetim ilkesi ise, yerel yönetimler, özerk kamu kuruluşları ve federe birimleri (kanton, eyalet vb.) geliştirmiştir. Ne bütünüyle merkezden yönetim, ne de sadece yerinden yönetim esasına göre örgütlenmiş bir devlet bulunmamaktadır. Her devlet, merkezden yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi ve tarihi şartlara göre şekillendirmektedir. Bu sebeple bazı ülkeler, merkezden yönetime, bazıları yerinden yönetime ağırlık vermekte; diğer bazıları da bu ikisi arasında belirli bir denge kurmaya çalışmaktadır (Eryılmaz, 2002:58).

Bir ülkede tek bir yasama organı, tek bir yürütme organı ve tek bir yargı sistemi var ise,yani aynı kanunlar yurdun her bölgesinde aynı şekilde uygulanıyorsa siyasal bakımdan sistem merkezden yönetimdir ve buna üniter yani tekçi devlet ismi verilir. Ülkemiz bu şekildeki bir yönetime örnektir (Versan, 1990:74).

Merkezden yönetimde bütün hizmetler bir merkezde toplanmıştır. Karar almak alınan kararları uygulamak yetkisi merkeze aittir. Yine hizmetler, merkeze ait ve merkezin hiyerarşisi içinde yer alan kamu görevlileri tarafından yürütülür. Bu hizmetlerin yürütülmesi için gerekli gelir ve giderler de merkezselleştirilmiştir (Gözübüyük, 2010: 95).

Aşağıda merkezden yönetim ilkesinin faydaları ve sakıncaları sıralanmıştır.

Faydaları;

- Güçlü bir devlet yönetimi sağlar.
- Hizmetler daha az harcama ile rasyonel bir biçimde yürütülür.
- Merkezi yönetim bölgeler arasında eşitliği sağlayıcı bir etkide bulunara, hizmetlerin bir düzeyde ülkeye yayılmasını sağlar.

- Merkezden yönetimde mali denetim daha kolaydır.

Sakıncaları;

- Merkezi yönetim bürokrasi ve kırtasiyeciliğe yol açar.
- Merkezden yönetim demokrasi ilkesine pek uygun değildir. Halkın yönetime katılımının sınırlarını daraltır.
- Merkezden yönetimde, hizmetlerin yöresel gereksinimlere göre yürütülmesi güçtür (Parlak ve Sobacı, 2008:12).

Asgari homojenlik gerektiren ve faydası bütün ülkeye yayılan hizmetler merkezi yönetim tarafından yerine getirilirken diğer yandan ülkenin çeşitli yerleşim yerlerinde farklı taleplerin varlığı ihmal edilmemelidir. Yönetsel organizasyon bu talepleri karşılayacak şekilde oluşturulmalıdır. Yönetimde birliğin sağlanması merkeziyetçilikle olurken yerel ihtiyaçların karşılanması ise yerinden yönetimle olur (Şengül, 2014:4).

Yerinden yönetim (ademi merkeziyet), kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde karar almak ve uygulamak yetkisinin merkezi idare teşkilatı dışında, merkezden bağımsız tüzel kişiliği olan idarelere verilmesidir. Yerinden yönetim idareleri, kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulurlar. Ayrıca anayasa da yerinden yönetim idaresi kurulmasını düzenleyebilir. Yerinden yönetimde yürütülen hizmetle ilgili kararların alınmasında ve uygulanmasında merkezi idarenin hiyerarşik denetimi söz konusu değildir (Yıldırım, 2005:38).

Yerinden yönetim "yer" ve "hizmet" yönünden yerinden yönetim olmak üzere ikiye ayrılır. Yer yönünden yerinden yönetim denildiğinde, yerel topluluklara tüzel kişilik kazandırılarak ortak ihtiyaçlarını giderecek bir yönetime sahip olmaları anlatılmaktadır. Belediyeler ve köyler bu duruma örnektir (Gözübüyük, 2010; 96,97). Hizmet yönünden yerinden yönetim denildiğinde ise, belli bir hizmetin merkez teşkilatından ayrı ve hukuki bir varlığa sahip kurumlar yolu ile yönetilmesidir. Bu kurumlar merkezden yönetimin aksine olarak kendi adlarına icrai kararlar alırlar (Versan, 1990: 83). Eğitim alanında üniversiteler, yayın alanında TRT, sosyal güvenlik alanında Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), iktisadi alanda kamu iktisadi teşebbüsleri gibi kurumlar hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarına örnektir (Tan, 2013: 178).

Yerinden yönetim kuruluşları, ilgili düzenlemelerde tüzel kişiliği olan ve yönetsel ve mali özerkliği bulunan kuruluşlar olarak tanımlansa da merkezi idarenin vesayet denetimi altında bulunduğu unutulmamalıdır. Ancak Anayasamız, yerinden yönetim kuruluşlarının karar organlarının seçmenler tarafından seçilerek oluşturmasını öngörerek ve adı geçen organların bu sıfatlarını kazanıp yitirmelerini yargı güvencesi altına alarak vesayet denetimini sınırlandırmıştır (Sencer, 1986: 314).

Merkezden yönetim ilkelerinin faydaları ve sakıncalarının olduğu gibi yerinden yönetim ilkelerinin de fayda ve sakıncaları vardır.

Faydaları;

- Yerinden yönetim demokratik ilkelere daha uygundur.
- Yerinden yönetim kırtasiyecilik ve bürokrasiyi azaltır.
- Yerinden yönetim esasında hizmetler ihtiyaçlara daha uygun bir şekilde yürütülür.

Sakıncaları;

- Yerinden yönetim bölgeler arası eşitsizlikleri artırabilir.
- Yerel yönetimler partizanca uygulamalara yol açabilir.
- Yerinden yönetim kuruluşları yeterli mali ve teknik imkanlara sahip değillerse, hizmetin yürütülmesinde aksaklıklar yaşanabilir.
- Yerinden yönetim kuruluşlarının mali denetimleri güçtür. Bu nedenle bir takım usulsüzlüklere ve kötüye kullanıma merkezi idareye göre daha müsaittirler (Gözler ve Kaplan, 2013: 83,84,85).

2.5. Yerel Yönetimlerde Metropol ve Metropoliten Alan Kavramları

Kentlerin alışılmamış ölçülerde büyümesi sonucunda kent ile köy arasındaki ayırım mesafeler yönünden kaybolmaya başlayınca, yerel yönetimlere ilişkin sorunları daha büyük coğrafi üniteler içinde ele almak zorunlu hale gelmiştir. Bir çok ülkede geleneksel kent ve bölge sınırlarını aşan büyük kent ve metropol idarelerin kurulması işte bu nedenden ötürüdür. Metropol idareleri, bazen mevcut belediyelerin yanında, fakat

genellikle bu belediyelerin üstünde bir bütün olarak kabul edilen metropol alanın tamamını içine almaktadır (Nadaroğlu, 1998:113).

Metropol (metropolis) kavramı, Yunanca anne, ana anlamına gelen metro sözcüğü ile kent anlamına gelen polis sözcüğünün birleşiminden türetilmiş olup antik çağların kent devletlerini tanımlamak için kullanılmıştır (Eke, 1985). Metropol yani anakent, bir ülke ya da bölgenin çevresindeki tüm kentsel ve kırsal topluluklara (yerleşim yerlerine) ekonomik ve toplumsal yönlerden egemen bulunan ve genellikle ülkenin diğer ülkelerle olan sosyo-ekonomik ilişkilerinin sağlandığı en büyük kent olarak ifade edilir. (Keleş, 1998:17).

Sanayi devrimi ile birlikte, her alanda meydana gelen büyük gelişme, kentlerde de niteliksel-niceliksel dönüşüm ve gelişmelere yol açmıştır. Bu büyük değişim sonucu ortaya çıkan durum, geleneksel kentlerin bir türü değil, insan yerleşmelerinin yeni ve değişik bir formu: "metropoliten kent" olarak tanımlanmıştır (Suher, 1996:43).

Metropoliten alanı tanımlama çabaları, 1949 yılında A.B.D. sayım bürosunun "Standart Metropoliten Alan" (Standart Metropolitan Area-SMA) için birtakım kıstaslar saptamasıyla başlamıştır. Metropoliten alanların doğuşunu ve gelişmesini etkileyen etkenler vardır. Bunlar coğrafi etkenler, demografik etkenler, kentlerdeki kamu hizmetleri etkenleri, ekonomik etkenler ve hukuksal-siyasal etkenler olarak sıralanabilir (İsbir, 1982:71-91). Ancak daha sonra metropol ve metropoliten alanları tanımlamada yeni ölçütler geliştirilmiştir. Bu ölçütler aşağıdaki şekilde özetlenmiştir (Tekel, 2002):

- Nüfus büyüklüğü ve yoğunluğu
- Tarım dışı alanda çalışan işgücü oranı, sektörlerin kapasite ve ciroları
- Merkezdeki kentle bütünleşebilme düzeyi, merkezdeki kentin egemenliği ve karşılıklı bağımlılık
- Erişebilirlik, ulaşım sistemlerinin gelişmişlik düzeyi
- Donatılardaki çeşitlilik

Keleş (1998) metropoliten alanı, ekonomik ve toplumsal yaşamın daha çok merkezdeki kentin etkisi altında bulunduğu, ortak çıkarlarla ona bağlı olan sınırlarını doğal koşullardan ve yasa kurallarından çok, günlük işe gidişlerin belirlediği, sınırları her zaman yönetsel sınırlarla çakışmayan, büyük ölçüde kentleşmiş alan olarak tanımlamaktadır (Keleş,

1998:18). Metropoliten alanda bir çekirdek kent vardır. Bu çekirdek kent adeta bir cazibe merkezidir. Bunun etrafında yine bir çok irili ufaklı kentler vardır. Ancak bu sonuncuların varlığı ve yaşamı aslında cazibe merkezi olan çekirdek kentten kaynaklanmaktadır. Uydu kentler diyebileceğimiz diğerleri ile bir arada ele alınır ve bunların tümü için ayrı bir yönetim tarzı benimsenirse karşımıza metropoliten alan kavramı çıkar (Nadaroğlu, 1998:113).

Ekonomi yönünden metropoliten alanlar değerlendirildiğinde, mekânda sermayenin en yoğun ve sıklıkla yerleştiği alanlar olduğu görülür. Nüfus hareketlerinin yanında metropolleri şekillendiren en büyük güç olan sermaye artık geleneksel emek-sermaye ilişkilerini içermeden, yeni bir iş bölümü ve yeni kontrol mekanizmaları gerektirmekte, kentsel coğrafyada finans öncü bir rol oynamakta ve teknoloji yatırımları ile transferleri önem kazanmaktadır. Bu anlamda metropoliten kentler yeni kaynak dağıtıcıları olarak ele alınmaktadır (DPT, 2000: 124).

2.5.1. Metropoliten örgütlenme biçimleri

Metropoliten alanlarda örgütlenme biçimleri pek çok farklı şekilde sistematize edilebilir. Örgütlenme ilke ve yaklaşımları doğrultusunda metropoliten örgüt biçimlerini;

1.Tek kademeli metropoliten yönetimler, 2. İki kademeli metropoliten yönetimler, 3.İsteğe bağlı metropoliten kuruluşlar, 4.Özel amaçlı metropoliten kuruluşlar olmak üzere dört temel grupta toplamak olasıdır. Bu dört metropoliten örgütlenme biçimi aşağıdaki çizelge içinde açıklanmaktadır (Turgut, 2004:77,78).

Çizelge 2.1. Metropoliten örgütlenme biçimleri

1.**Tek Kademeli Metropoliten Yönetimler** **Amaç:** Çok parçalı birimlerden kurumsal bir düzen oluşturma, çeperindeki gelişmelerle sınırlarını aşmış çekirdek kentin yerleşme ve gelişme sürecini kontrol altına almak. **Yöntem:** Bu amaçla farklı birimleri katma/kaynaştırma/birleştirme vb. **Çekince:** Erişme zorluğu/birimlerin kimlik kaybı gibi sorunları vardır
2.**İki Kademeli Metropoliten Yönetimler** **Amaç:** Metropoliten alandaki hizmetleri karşılamak amacıyla yeni bir kurumlaşma ve örgütlenme sistematiği oluşturmak. **Yöntem:** Metropoliten alandaki görevler ve sorumluluklar, büyükşehir ölçeğindeki sorunları ele almak üzere oluşturulan, genel nitelikteki çok amaçlı bir yönetim kademesine devredilmiştir. Bu metropoliten kademe, mevcut yerel yönetimlerin üstünde yeni bir üst yönetim kademesi oluşturmaktadır. **Çekince:** Yönetimler arası (metropoliten yönetim- devlet yönetimi) etkileşimle ilgili sorunlar her zaman söz konusu olmuştur. Bu sorunlar metropoliten yönetimlerin hepsinde vardır. Ancak, iki kademeli yönetimlerde özellikle yoğunluk kazanmıştır.

Çizelge 2.1. Metropoliten örgütlenme biçimleri

3.**İsteğe Bağlı Metropoliten Kuruluşlar** **Amaç:** Yerel yönetimlerin ortak sorunlarını ele alıp çözmek. Bir dizi teknik hizmet ve danışmanlık hizmeti sunmak. Data bankası görevi görmek. **Yöntem:** Gönüllü kuruluşlar aracılığıyla bir forum işlevi görmek.
4.**Özel Amaçlı Metropoliten Kuruluşlar** **Amaç:** Metropoliten alandaki bazı hizmetleri karşılamak amacıyla kurulan sistemlerdir. **Yöntem:** Siyasi sorumlulukları olmayan çalışma guruplarıdır. **Çekince:** Yerel katılım göz ardı edilmiştir.

(*) Türkiye'de 1984 yılından bu yana uygulanan sistem iki kademeli metropoliten yönetim biçimidir.

Tek Kademeli Metropoliten Yönetimler; Çok parçalı ve geniş bir coğrafi alana yayılmış olan birimleri tek bir merkezden yönetebilmesi amacıyla "alt birimler"i birleştirme, bütünleştirme ve kaynaştırma temeline dayanmaktadır. Yönetim ve kontrol alanın genişlemesi ve "alt birimler"in özgünlüklerini ve kimliklerini yitirebilmesi bu modele getirilebilecek en önemli eleştiridir.

İki Kademeli Metropoliten Yönetimler; Metropoliten alana yayılmış olan yerleşmelere hizmet götürebilmek ve bu hizmetin koordinasyonunu sağlamak amacıyla oluşturulmuş özel yönetim birimleridir. Metropoliten merkez ve "alt birimler" için ayrı ayrı yönetsel örgütler söz konusudur. Bu iki örgütlenmenin dışında geliştirilen örgütlenme biçimleri genellikle gönüllülük esasına dayalı veya özel girişimler olup, yaptırım hakkı genellikle olamayan, bir veya bir grup hizmetin sunulmasını sağlayan sınırlı yükümlülüğü olan kuruluşlardır. Ana metropoliten yönetim biriminin yükümlülüğünü bütünüyle alması söz konusu değildir (Turgut, 2004:79).

2.6. Bir Yerel Yönetim İdari Birimi Olarak Metropoliten Belediyeler

Belediyeler, yerel ortak ihtiyaçların karşılanması amacıyla örgütlenmiş yerel kuruluşlardır. Ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte, ülkemizde karar organları halk tarafından seçilen, kamu tüzel kişiliğe sahip ve bütçesi olan kuruluşlardır (Çukurçayır, 2013:179).

Metropoliten belediyeler (metropolitan municipalities) ise yukarıdaki özellikleri kapsamakla beraber, metropol alanın tamamından sorumlu, metropol alandaki imar düzenlemelerini, ulaşım planlarını yapan ve diğer önemli kentsel hizmetleri bütüncül bir yaklaşım içinde yürütüp koordine eden ve ölçek ekonomileri sağlayan, nüfus ve alan bakımından büyük ölçekli belediyedir (Gündüzöz, 2012).

Ülkemizde şehirlerin giderek fiziki açıdan genişlemeleri ve nüfuslarının yoğunlaşması buralar için yeni yönetim yapılarının oluşturulmasına sebep olmuştur. Gerçekten de, büyüyen şehirlerde mevcut belediyeler mahalli kamu hizmetlerini, yerine getirirken çeşitli sorunlarla karşılaşmışlar veya bu hizmetleri göremez hale gelmişlerdir. Bunun sonucunda buralarda mahalli kamu hizmetlerini verimli şekilde yürütecek yönetim yapıları kurulmaya çalışılmıştır (İsbir, 1991:234). Bu kapsamda 1965-1984 yılları arasında metropoliten yönetimlerin kurulması yönünde bir çok çalışma yapılmış ancak bunlar yasallaşamamıştır. Türk yönetim sisteminde 1984 yılına kadar metropoller diğer kentlerden farklı olarak değerlendirilmemiştir (Tekel, 2009). 1982 Anayasası'nın 127. maddesi ile 'Büyük yerleşim yerleri için özel yönetim biçimleri getirilebilir' hükmü metropoliten yönetim sisteminin oluşturulabilmesi için bir dayanak oluşturmuştur. 1982 Anayasası'nın 127. maddesinin verdiği yetkiyle çıkarılan 1984 tarihli 3030 sayılı yasa ile Büyükşehir yönetimleri yani metropoliten belediyeler resmiyet kazanmıştır (Tekel, 2000:49).

Türkiye'de 1984'de başlayan somut hukuki düzenlemeler ve uygulamalar ile yeni büyükşehir belediyesi kurma çabaları sonucu 2000 yılı sonuna kadar on altı büyükşehir belediyesi kurulmuştur (Özgür, 2010:333). 2013 yılı itibariyle on altı tane Büyükşehir belediyesi vardır. Mevcut illerde büyükşehir kurulması farklı tarihlerdeki kanuni düzenlemelerle gerçekleştirilerek, 2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı kanunla on üç tane, 2013 yılında kabul edilen 6447 sayılı kanunla bir tane olmak üzere toplam on dört tane daha büyükşehir belediyesi kurulmuş olup Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin sayısı Mart 2014 yerel seçimleri itibariyle otuz tane olmuştur (Çetinkaya, 2014:156).

Türkiye'de Büyükşehir Belediyesi mevzuat gelişimi aşağıda sıralanmıştır;

- 1984 Tarih 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun (Bu kanun ile belediye sınırları içerisinde birden çok ilçe bulunan illerde birer Büyükşehir meclisi ve ilçelerde de birer ilçe belediye meclisi kurulmasına karar verilmiştir. Ayrıca buralarda ayrı ayrı hem ilçe hem de Büyükşehir belediye başkanı seçilmesi kabul edilmiştir).
- 1984 Tarih ve 195 nolu Kanun Hükmünde Kararname
- 1984 Tarih ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun
- 2004 Tarih 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (Tortop ve diğerleri, 2014:226, 227).

Son düzenlemeler çerçevesinde ülkemizde toplam nüfusu 750.000'den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırı sayılmış, ilçe belediyelerinin sınırları da bu ilçelerin mülki sınırları kabul edilmiştir. Görüldüğü gibi ülkemizde büyükşehir belediyelerinin kanunla kurulması ve 750.000 nüfus şartını taşıması gerekmektedir. Türkiye'de yürürlükte bulunan 5216 sayılı kanun; Büyükşehir Belediyeleri hizmetlerin planlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesine dayanak oluşturmaktadır. Daha önceki düzenlemede (3030 sayılı yasa) bir yerde büyükşehir belediyesi teşkilatı kurulması için nüfus şartı öngörülmemişti. Dolayısıyla nüfusu çok az olan bazı illerde büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu durum hizmetleri olumsuz etkilemiş, büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında görev yetki sorunlarına neden olmuştur (Özer ve Akçakaya, 2014:114,115).

2.6.1. Büyükşehir belediyelerinin yetki, görev ve sorumlulukları

5216 sayılı kanuna göre büyükşehir belediyelerinin yetki, görev ve sorumluluklarından önemli gördüğümüz bazılarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz (mevzuat.basbakanlik.gov.tr);

- İlçe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.
- Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye (…)(3) sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak
- Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.
- Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

- Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.
- Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynakta toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.
- Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek.
- Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.
- Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.

- Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.
- Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

2.6.2. Büyükşehir belediyelerinin organları

Büyükşehir belediyelerinin organları, Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanıdır.

Büyükşehir belediye meclisi büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur. Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir. Büyükşehir belediye meclisi, her ayın ikinci haftası önceden meclis tarafından belirlenen günde mutat toplantı yerinde toplanır. Büyükşehir belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü belediye meclisi kararlarını, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir. Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de büyükşehir belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir (mevzuat.basbakanlik.gov.tr).

Büyükşehir belediyesi organlarından bir diğeri olan belediye encümeni, belediye başkanın başkanlığında, belediye meclisinin her yılın ilk olağan toplantısında kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, genel sekreter başkanlık eder (Çukurçayır, 2013:255).

Büyükşehir belediye organlarından olan büyükşehir belediye başkanı ise, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Başkan, ilgili kanunda gösterilen

esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir. Büyükşehir belediye başkan vekili, Belediye Kanunundaki usullere göre belirlenir. Ancak, büyükşehir kapsamındaki ilçe belediye başkanları büyükşehir belediye başkan vekili olamaz. Belediye Kanunundaki hükümler saklı kalmak kaydıyla büyükşehir belediye meclisinin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılan büyükşehir ve ilçe belediye başkanlarının görevlerine Danıştay kararıyla son verilir (migm.gov.tr).

2.7. Bir Yerel Yönetim İdari Birimi Olarak Metropoliten Alan İçerisindeki Belediyeler

Yerel yönetimler denildiğinde akla ilk gelen belediyeler olmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda, belediyeler, "belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileri" olarak tanımlanmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2014:235). Belediyeler belli bir beldede yerleşmiş toplumun güncel yaşantısını derin bir biçimde etkileyen sağlık, temizlik, eğlenme, dinlenme, kültür, çevre korunması vb. alanlardaki ortak ihtiyaçları karşılamak görevlerini üstlenmiştir. Belediyelerin halka çok yakın kuruluşlar olarak nitelendirilmelerinin temel sebebi de bu yüzdendir (Nadaroğlu, 1998:197).

Osmanlı dönemi belediye uygulamalarından edinilen tecrübelerle, Cumhuriyetten sonra 1930 yılında 1580 sayılı Belediye Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun büyük ölçüde Fransız belediyeciliğinden etkilenmiştir. Pek çok görevin 1930'lu yıllarda belediyelere verilmesi yerelleşme ve demokratikleşme açısından önemli bir adımdır (Görmez, 1997: 108-110).

1930 tarihli 1580 sayılı kanun, 2004 tarihli 5272 sayılı Belediye Kanununa kadar 74 yıl yürürlükte kalmıştır. 5272 sayılı Kanun, TBMM'deki oylama yönteminden kaynaklanan eksiklik nedeniyle Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş ve bunun yerine şu anda yürürlükte bulunan 2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir (Can, 2007: 58).

Anayasa Mahkemesinin kararları ile son halini alan yeni Belediye Kanununun getirdiği düzenlemelere bakacak olursak; en temel düzenlemenin Merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki ilişkiler baslığı altında, görev, yetki ve kaynakların bölüşümü ile özerklik ve

idarî vesayet konularında yapıldığını görmekteyiz. Yeni Kanun ile kamu yönetiminin bir parçası olan belediyeler, mahallî idarelerin kuruluş ve görevleriyle yetkilerinin yerinden yönetim esasına uygun olarak kanunla düzenleneceğini öngören Anayasa hükmüne uygun şekilde ele alınmıştır. Belediye organlarının meclis, encümen ve başkandan oluşan geleneksel üçlü yapısı korunmuş, belediye encümeninin karar organı değil yürütme organı olması öngörülmüştür (Çetinkaya, 2012).

Türkiye'de belediye idaresinin kurulması nüfus kriterine bağlanmıştır. 5393 sayılı kanundan önce yürürlükte olan 1580 sayılı kanunda bir yerde belediye kurulabilmesi için 2000 nüfus şartı aranırken, 5393 sayılı kanunla belediye kurulmasında uygulanan nüfus şartı 5000'e çıkarılmak suretiyle belediyelerde belirli bir ölçek büyüklüğünün sağlanması amaçlanmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2014:236).

2.7.1. Belediyelerinin yetki, görev ve sorumlulukları

5393 sayılı kanuna göre belediyelerinin yetki, görev ve sorumlulukları genel olarak aşağıdaki gibidir (tbb.gov.tr).

Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları, sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.
- Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor

karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

- Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.
- Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.
- Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.
- Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.
- Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.
- Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.
- Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.
- Borç almak, bağış kabul etmek.
- Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.
- Gayrisıhhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.
- Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan

gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.

- Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.
- Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

2.7.2. Belediyelerin organları

5393 sayılı kanuna bağlı olan belediyelerin 3 ayrı organı bulunmaktadır. Bunlar; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanıdır.

Belediye Meclisi, belediyenin genel karar organıdır. Belde halkınca nispi temsil sistemine göre seçilen üyelerden oluşur. Belediye Meclisi stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerini ve personelini performans ölçütlerini görüşür ve karara bağlar. Bütçe ve kesin hesabı kabul eder, imar planlarını görüşür ve onaylar, il çevre düzeni planını kabul eder. Belediye Meclisi kendisine verilen bu görevleri yerine getirirken ihtisas komisyonlarından da yararlanabilmektedir (Batal, 2010).

Belediyenin bir diğer organı olan belediye encümeninin karar organı mı yürütme organımı olduğu konusunda duraksama yaşanmaktadır. Yeni Belediye Kanununun madde ve genel gerekçesinde belediye encümeni karar organı değil yürütme organı olarak belirtilmiştir. Buna karşın encümenin üstlendikleri görev ve yetkiler ve yine bu görev ve yetkilerin önemi göz önüne alınınca bunların karar organı niteliklerinin ağır bastığını söylemek yanlış olmasa gerektir (Karaarslan, 2008:132-133).

Belediyenin üçüncü organı olan belediye başkanı ise belediye yönetiminin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Seçmenlerce çoğunluk esasına göre tek dereceli olarak 5 yıl için seçilir. Belediye Başkanı, izin ve hastalık nedeniyle ya da görevli olarak görevden ayrılması durumunda bu süre içerisinde vekalet etmek üzere belediye meclis üyeleri arasından birini başkanvekili olarak görevlendirebilir. Belediye başkanının belediye örgütünün başı olarak sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak,

belediyeyi stratejik plan uygun olarak yönetmek, belediye yönetiminin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak gibi görevleri vardır (Batal, 2010).

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz. Özellikle siyasi partilerle ilgili getirilen yasaklama, belediye başkanının, seçildikten sonra herkesin başkanı olması düşüncesine dayanmaktadır. Bir kimsenin seçildikten sonra partisiyle gönül bağı, elbette kopmaz. Ama en azından pratikte belediye başkanı ile partisi arasındaki bağlantının koparılmak istendiği anlaşılmaktadır. Aynı durumun, sportif faaliyetler içinde geçerli olduğunu belirtmek gerekir. Zira spor, siyasi partilerin arka bahçesi gibi işlev görmemelidir (Şahin, 2014: 131).

2.8. 6360 Sayılı Yasa ile Değişen Yerel Yönetim Sistemi

2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı kanun, Türkiye'de yeni bir yerel yapılanma biçiminin temel kaynağı olmuştur. Söz konusu kanun, sadece büyükşehir belediyeleri için değil, diğer yerel yönetim birimleri için de kayda değer yeni hükümler getirmektedir. Bu kanunla birlikte, neredeyse tüm yerel yönetim birimlerinin görev, yetki ve sorumluluklarında bazı önemli değişikliklere ve yeniliklere gidilmiştir (Çalcalı, 2014). Bu düzenleme ile; ülke nüfusunun %75'inde, geriye kalan %25'den farklı bir yerel yönetim sistemi oluşturulmuş, kentsel alanlarla kırsal alanlar arasında yeni bir yapılanma getirilmiş, belirli ilçe sınırlarında değişiklikler yapılıp binlerce küçük yerel yönetim birimleri ortadan kaldırılmıştır (Yıldırım, 2014: 81).

6360 sayılı Yasa, genel olarak iki temel amaç üzerine inşa edilmiştir. Birinci olarak, yasa ile hizmet sunumu bakımından daha etkili ve verimli bir yönetsel yapının inşası amaçlanmıştır. İkinci olarak da yasanın ortaya çıkardığı yeni yerel dizge ile demokratik hayata katılımı arttırmak amaçlanmıştır. Kulağa hoş gelen amaç ve beklentilerin ne oranda gerçekleşeceği yasanın uygulanması süreci ile birlikte ortaya çıkacaktır. Ancak şunu da önemle belirtmek gerekir ki, Türkiye'de uzun yıllardır gündemde olan popülist politikaların tetiklemiş olduğu büyükşehir belediyesi olma beklentileri, 6360 sayılı Yasa'nın en önemli güdüleyicisi olmuştur (Adıgüzel, 2014).

Yasa ile şu temel değişiklikler getirilmiştir (Çelikyay, 2014):

- 13 ilde yeni büyükşehir belediyesi kurulmuştur (daha sonra Ordu ili eklenerek sayı 14'e çıkarılmıştır). Toplam büyükşehir sayısı 30 olmuştur.
- Bütün büyükşehir belediye sınırları il sınırı olmuştur;
- 30 ildeki il özel idareleri kaldırılmıştır;
- Yeni ilçeler kurulmuştur;
- Büyükşehirlerdeki bütün ilçe belediyelerinin sınırı mülki sınır olmuştur;
- Bu illerdeki bütün belde belediyeleri kaldırılmış ve bunlar bir belediyenin mahallesine dönüştürülmüştür;
- Bu illerdeki bütün köy yönetimleri kaldırılmış ve bunlar mahalle yapılmıştır;
- Büyükşehir belediyeleri dışındaki illerde nüfusu 2.000'den az olan belde belediyeleri köye dönüştürülmüştür;
- Mülki idareye bağlı olarak 30 ilde, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur;
- Merkezi yönetim payları yeniden düzenlenmiştir.

6360 sayılı yasa ile değişen yerel yönetimler sayıları aşağıda çizelge şeklinde karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 2.2. 6360 sayılı kanun öncesi ve sonrası karşılaştırmalı yerel yönetimler

YEREL YÖNETİMLER	6360 Sayılı Yasa Öncesi	6360 Sayılı Yasa Sonrası
Büyükşehir Belediyesi	16	30
Büyükşehir İlçe Belediyesi	143	519
İl Belediyesi	65	51
İlçe Belediyesi	749	400
Belde Belediyesi	1977	395
Toplam Belediye	2950	1395
İl Özel İdare	81	51
Köy	34340	17.722

Kalkınma Bakanlığı, 2014: 20,23.

2.9. Yerel Yönetimler, Gençlik ve Spor

1982 yılında kabul edilen T.C. Anayasa'sında gençlik ve sporla ilgili bazı hükümlere yer verilmiştir. Şöyle ki; Anayasamızın "Gençlik ve Spor" başlığı altındaki Gençliğin korunması başlıklı 58. Maddesinde;

“Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.”

Sporun Geliştirilmesi ve Tahkim başlıklı 59. Maddesinde ise;

“Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur. Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.” (anayasa.gov.tr) ibarelerine yer verilerek, gençlik ve spor hizmetleri, devletin vazgeçilemez “asli ve sürekli” görevleri arasında sayılmıştır. Kısacası sporun geliştirilmesi, kitlelere yayılması ve başarılı sporcuların korunması anayasal bir görev kabul edilmiştir. Dolayısıyla Türkiye’de gençlik ve spor hizmet ve politikalarından hangilerinin ve ne kadarının merkezi yönetim ve yerel yönetimlerce karşılandığı hususu, yerel yönetimlerin mevzuatı ve bu mevzuatta yapılan değişikliklerin incelenmesi önem arz etmektedir (Ekenci, Arıkan ve Karaoğlu, 2009: 391).

2.9.1. Gençlik ve spor hizmetleri kapsamında metropoliten belediyeler

Belediyeler, halkın yaşadığı yerle ilgili bütün ihtiyaçlarını karşılamakla sorumlu kurumlardır. Metropoliten belediyelerin gençlik ve spor alanında spor alanında, yasalardan ve halkın medeni ihtiyaçlarından doğan sorumlulukları vardır. (Sivrikaya ve Doğu, 2011). Ülkemizde metropoliten belediyeler 2004 tarihli 5216 sayılı büyükşehir belediye kanununa tabiidirler.

Bu kapsamda 5216 sayılı büyükşehir belediye kanununun görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 3.bölüm, madde 7’nin birinci fıkrasının “m”, “n” ve “v” bentleri şöyle ifade edilmiştir (mevzuat.basbakanlik.gov.tr);

m) …, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek

6360 sayılı Kanunun 7. maddesinde, 5216 sayılı kanunun 7nci maddesi birinci fıkrasının (m) bendinde yer alan "amatör spor kulüplerine" ibaresinden sonra gelmek üzere "nakdî yardım yapmak," ibaresi ile "derece alan sporculara" ibaresinden sonra gelmek üzere "teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere" ibaresi eklenmiştir. Böylece daha önceden kısaca amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak olarak ifade edilen yardımın türüne nakdi yardım da eklenmiş, yardım kapsamındaki kişilerin kapsamı genişlemiştir. Böylece kitle sporunun teşvikinden ziyade elit, organize, yarışmacı spora ve performans sporcusuna kaynak aktarmanın önü açılmıştır (Erturan-Öğüt, 2014).

n) Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak

7'nci maddenin birinci fıkrasının "m" ve "n" bentlerindeki hükümlerde "gerektiğinde" sözcüğü geçmektedir. Bu durum belediyelerin gençlik ve sporla ilgili görev ve sorumluluklarının kısıtlandığının açık bir delilidir.

v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak…

Ayrıca, aynı kanunun 7. Maddesinin ikinci fıkrasının "d" bendinde;

d) …otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak…

olarak belirlenen birinci fıkranın "m", "n" ve "v" bentlerindeki görev ve yetkiler aynı zamanda metropoliten alan içerisindeki ilçe belediyelerine de verilmiştir. Bu ibareler

Büyükşehir belediyelerini ve metropoliten alan içerisindeki ilçe belediyelerini sportif alanın birer unsuru haline getirmekte, görev ve sorumluluklar yüklemektedir.

Büyükşehir belediyeleri şehrin bütünlüğüne hizmet eden, diğer belediyelerin mahalli ve müşterek olmak şartıyla sosyal donatılar arasında sayılan spor , rekreasyon gibi etkinlikler için gerek bölge parkları içinde ve gerekse bağımsız tesisler olarak yapıp, yaptıracağı ya da mevcut tesisleri işletip veya işlettirebileceği anlaşılmaktadır. Öte taraftan gerektiğinde hem kendi bünyesinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapması hem de diğer kamu kuruluşlarına ait bu tür tesislerin bakım ve onarımını üstlenebilmesi (m. 7/n), hükmü ile "yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak (m. 7/v) hükmü birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin belediye sınırları içindeki çoğunlukla da eğitim kurumlarının bahçelerinde bina ve tesis inşa ettiği, kısmen de amatör spor kulüplerinin saha ve tesislerinin bakım ve onarımını üstlendiği, bunun yanında yine kulüplere malzeme desteği verdiği görülmektedir. Hatta bazı belediyeler yaptırdıkları semt sahalarını ve tesisleri fiilen işletebilecek durumda olan spor kulüplerine protokolle devrettikleri görülmektedir etmektedir (Ekenci, Arıkan ve Karaoğlu, 2009: 392).

Diğer yandan aynı kanunun 4. bölümünün 15. maddesi "Büyükşehir belediye meclisi, üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur" ibareleri ile gençlik ve sporla ilgili ihtisas komisyonunun kurulmasını zorunlu kılmıştır (mevzuat.basbakanlik.gov.tr).

5216 sayılı büyükşehir belediye kanununun 17. Maddesi " … Büyükşehir ve ilçe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz" şeklinde düzenlenmektedir.

Yukarıdaki madde ile belediye başkanlarının profesyonel spor kulüplerinin başkanlık veya yöneticilik yapması engellenerek belediye kaynaklarının amaç dışı kullanılmasının önüne geçilmek istenmektedir (Aydın, 2008:93).

Ekenci ve diğerleri, (2009) ise söz konusu madde ile belediye başkanlarının profesyonel spor kulüplerinde başkanlık veya yöneticilik yapması engellenmek suretiyle belediye kaynaklarının profesyonel spor branşları, diğer bir değişle futbol için kullanılmasının önüne geçileceği düşünülerek, belediye başkanı ve kulüp başkanı unvan/görevlerinin birlikte yürütülmesi neticesinde;

- Bu iki görevin ve yetkilerin birbirine karışması
- Her iki görev/unvanın propaganda(belediye başkanı ve parti) aracı haline getirilmesi
- Kulüp başkanlığındaki popülist yaklaşım
- Asli görevlerin belirlenememesi, önceliklerin değişmesi ve hatta karıştırılması
- İki görevden birindeki başarısızlığın diğeri ile kapatılmaya çalışılması
- Belediyelerin sponsorluğundaki profesyonel spor kulübünün yerel istihdama doğrudan olumlu bir etki yapmaması
- Yerel nüfusa spor yaptırma yönünde doğrudan katkı sağlamaması

gibi hususlar da göz önünde bulundurulduğunda, yapılan düzenlemenin yerinde olduğu belirtmektedirler (Ekenci, Arıkan ve Karaoğlu, 2009: 396,397).

Aynı kanunun 6.bölüm, 23. madde, "d" bendi; Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları büyükşehir belediyesinin gelirleri ile ilgiliyken 24. Maddenin "o" bendi; Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler ile ilgilidir.

5216 sayılı büyükşehir belediye kanununun 26. maddesi; "Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir…." hükmü ile büyükşehir belediyelerinin şirket kurmasına olanak sağlamaktadır. Bu kapsamda büyükşehir belediyeleri gerektiği taktirde spor alanında şirket ve işletme tesisi kurabilmektedir (mevzuat.basbakanlik.gov.tr).

2.9.2. Gençlik ve spor hizmetleri kapsamında metropoliten alan içerisindeki belediyeler

Metropoliten alan içerisindeki belediyeler 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 sayılı belediye kanununa tabidirler.

5393 sayılı belediye kanunun görev yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 3. Bölüm, 14. maddenin "a" ve "b" bentleri şöyle ifade edilmiştir (mevzuat.basbakanlik.gov.tr);

Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a. ….gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları, sosyal hizmet ve yardım… hizmetlerini yapar ve yaptırır.

b. …Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir…

Burada dikkat çekici husus , "b" bendindeki hükmün "gerektiğinde" sözcüğüyle başlamasıdır. Bu durum tıpkı büyükşehir belediyelerinde (5216 sayılı kanun, 7nci madde, 1.fıkra m ve n betleri) olduğu gibi, belediyelerin gençlik ve sporla ilgili görev ve sorumluluklarını kısıtlamaktadır.

Aynı kanunda, belediye organlarından biri olan belediye meclisinin görev ve yetkilerini düzenleyen ikinci kısım, birinci bölüm, 18'nci maddenin "j" ve "p" bentleri aşağıdaki gibi ifade edilmektedir (mevzuat.basbakanlik.gov.tr);

j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik

ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.

İlgili hükümler (m. 18/j ve m. 18/p) ile belediyeler, belediye meclisi aracılığı ile spor tesis, işletme ve şirketleri için de özelleştirme kararı alabilmekte ve yine yurt içindeki ve yurtdışındaki belediye ve mahalli idare birlikleri ile sosyal ilişkileri geliştirmek üzere spor alanında da karşılıklı işbirliği yaparak sportif faaliyet ve projeler geliştirebilmektedir (Ekenci, Arıkan ve Karaoğlu, 2009: 395).

5393 sayılı belediye kanununun 37. Maddesi " … Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz." şeklinde düzenlenmektedir.

Söz konusu madde ile yine 5216 sayılı büyükşehir belediye kanununda (m. 17) olduğu gibi belediye başkanlarının spor kulüplerinde başkanlık ve yöneticilik yapmasını engellemek suretiyle belediye kaynaklarının amaç dışı kullanımının önüne geçilmek istenmektedir.

İlgili kanunun 70. maddesine göre Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir (mevzuat.basbakanlik.gov.tr). Bu durum büyükşehir belediye kanunu (m.26) ile benzerlik teşkil etmektedir. Şöyle ki belediyeler gerektiği taktirde spor alanında şirket ve işletme tesisi kurabilmektedir.

5393 sayılı belediye kanunun 77. maddesinde belediye hizmetlerine gönüllü katılım ile ilgili şu ifadeler yer almaktadır (mevzuat.basbakanlik.gov.tr);

"Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular…."

Bu madde ile belediyelerde mahalli müşterek nitelikte spor hizmetleri verilmesi noktasında gönüllü katılım yoluyla etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amaçlanmaktadır.

5393 sayılı belediye kanunun 76. maddesi ise kent konseyleri ile ilgilidir. Kanuna göre kent konseyi; "kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar…." şeklindedir (mevzuat.basbakanlik.gov.tr);

Kent konseyleri kapsamında belediyeler çalışma grupları oluşturabilir. Bu çalışma grupları özellikle kent konseyi çalışmalarının tabana yayılması ve katılımın artırılması bakımından büyük önem taşır. Bu kapsamda her yörenin özellikleri ve ihtiyaçlarına uygun olarak çalışma grupları oluşturulur. Bu çalışma grupları genellikle ulaşım, imar ve şehircilik; eğitim, öğretim, bilişim ve sosyal işler; kültür, turizm ve sanat; sağlık ve spor; tarım ve hayvancılık; çevre ve orman; ekonomi ve çalışma; afet; özürlüler gibi adlar altında oluşturulmakta ve bu alanlarda faaliyette bulunmaktadır (Özdemir, 2011).

Kent konseyleri bünyesinde kurulan spor çalışma grupları, sportif etkinlikler ile katılımcıları sadece fiziksel açıdan değil moral ve kişilik açısından desteklemek, eğitimlerine katkıda bulunmak ve topluma yararlı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak amacı ile oluşturulan gönüllü yapılardır. Bunların yanı sıra sporun, birleştirici, dayanışma ve yardımlaşmayı teşvik edici özelliklerinden yararlanarak toplumda bütünsel yapının olumlu ve paylaşımcı yanını geliştirmeyi amaçlayan spor çalışma grupları, toplumun tamamına ulaşarak sosyal yardımlaşma ve dayanışma olgusunu spor vasıtası ile uygulamaya geçirmeyi amaçlamaktadır (Atalay ve Boztepe, 2013: 364).

Belediyelerin ihtisas komisyonları kurmalarıyla ilgili 5393 sayılı kanunun 24. maddesi; "Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için

kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir. İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur….." (mevzuat.basbakanlik.gov.tr) şeklindedir. Bu hüküm belediyelerin gençlik ve sporla ilgili kuracağı ihtisas komisyonunun zorunlu olmadığı ancak gerek duyulduğu taktirde bu komisyonun kurulabileceğini göstermektedir. Oysa 5216 sayılı büyükşehir belediye kanununda gençlik ve sporla ilgili bir ihtisas komisyonu kurulması zorunludur. Bu zorunluluk yerel yönetimler ile gençlik ve spor teşkilatı arasındaki bağların güçlendirilmesi, birbirinin ilgi alanlarına girmesine sebep teşkil etmesi, sporun ve gençliğin siyasetin gündeminde yer alması açısından ne kadar dikkat çekici ise 5393 sayılı belediye kanununda aynı zorunluluğun bulunmaması da sözü edilen önemi tersine çeviren, yerel yönetimlerin gençliğe ve spora verecekleri değeri ortaya koyan olumsuz bir yaklaşım olarak algılamak mümkündür (Ekenci, Arıkan ve Karaoğlu, 2009: 402).

2.9.3. 3289 sayılı spor genel müdürlüğü'nün teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunda belediyeler

Ülkemizde devletin temel idari fonksiyonları genel yönetim kuruluşları, özelliklede merkez teşkilatı tarafından yerine getirilmektedir. Spor yönetimi içinde durum bu şekildedir. Bugün Türk spor yönetimi Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı bir kuruluş olan Spor Genel Müdürlüğü'nce yürütülmektedir. Spor Genel Müdürlüğü'nün görev, yetki ve sorumlulukları 3289 sayılı S.G.M.'nin teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunla düzenlenmiştir. Her ne kadar Türk spor yönetimi merkezi idare tarafından yürütülse de hizmetleri gerçekleştirme noktasında, illerde ve taşralarda yerel yönetimler ile özelliklede belediyelerle işbirliğini gerekli kılmaktadır.

Bu kapsamda 3289 sayılı S.G.M teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunun belediyeler ile ilgili olan bölümleri aşağıda verilmiştir (sgm.gsb.gov.tr);

3. Kısım, 8. maddenin ek fıkrası; "*Ülkemizde yapılacak uluslararası gençlik ve spor organizasyonlarının hazırlığı, düzenlenmesi, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasıyla ilgili iş ve işlemlerin belirlenmesi, planlanması, koordine ve takip edilmesi ile görevli hazırlık ve düzenleme kurulları oluşturulabilir. Hazırlık ve düzenleme kurulları Gençlik ve Spor*

Bakanının başkanlığında, G.S.B. Müsteşarı veya Müsteşar Yardımcısı, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürü, Spor Genel Müdürü, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı ile spor organizasyonunun yapılacağı ilin; valisi, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun uygulandığı yerlerde büyükşehir belediye başkanı, diğer yerlerde belediye başkanı ve ilde bulunan üniversitelerin rektörlerinin kendi aralarından belirleyecekleri bir temsilciden teşekkül eder. Organizasyon birden fazla ilde gerçekleştirilecekse bu illerin valileri, belediye başkanları ve ilde bulunan üniversitelerin rektörlerinin kendi aralarından belirleyecekleri temsilci de kurula üye olabilir" şeklinde düzenlenmiştir.

Kanunun ek 3. Maddesi ödül ve sponsorluk ile ilgili olup; " *ödül ve sponsorluk başlığı altında yer alan ulusal veya uluslararası gençlik ve spor hizmet ve faaliyetlerini desteklemek amacıyla gerçek ve tüzel kişiler; kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimler ile spor kulüplerine ait spor tesislerinden Genel Müdürlükçe uygun görülenlerin yapımı, bakımı ve onarımı, kapsamında sponsorluk yapabilirler*" şeklindedir.

Aynı kanunda, kamuya ait saha ve tesislerin kullanılmasıyla ilgili ek 5. madde ise "*Genel ve katma bütçeli idare ve kurumlar ile il özel idarelerine, belediyelere, belediyelere bağlı kurumlara ve iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarına ait gençlik ve spor faaliyetlerinin yürütüldüğü saha ve tesislerden gençlik ve spor faaliyetlerinde ortaklaşa faydalanılır.*

Yukarıda sözü edilen saha ve tesislerin ortaklaşa ve çok yönlü kullanılma esas ve yönetimleri tesis sahibi kurumla Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında yapılacak bir protokolla düzenlenir" şeklinde hükme bağlanmıştır.

Son olarak ek 11. madde "*Genel Müdürlüğün mülkiyetinde veya kullanımında bulunan spor tesisleri veya taşınmazların kullanım veya intifa hakkı; spor federasyonlarına, en az üçü olimpik olmak üzere toplam altı spor dalında faaliyet gösteren ve liglere katılan spor kulüplerine, yerel yönetimlere, kamu kurum ve kuruluşlarına protokol ile bedelsiz devredilebilir*" şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında merkezi idare ile yerel yönetimler özelliklede belediyeler arasında görev ve yetki paylaşımının olduğu yine bu kurumların birbirleriyle işbirliği içerisinde çalıştıkları söylenebilir.

2.9.4. Kalkınma planları açısından yerel yönetimlere ve belediyelere gençlik ve spor konusunda düşen görevler

Kalkınma planları bir ülkenin 5' er yıllık geleceğini belirlemek amacıyla devletin resmi kurumu aracılığı ile yapılan planlardır. Ülkemizde, hazırlanan ilk kalkınma planı Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı adıyla 1963-1967 yıllarını kapsayacak şekilde yürürlüğe konulmuştur. Planlı kalkınma süreci günümüze kadar devam etmiştir . Bugün Onuncu Beş Yıllık kalkınma Planı yürürlüktedir. Kalkınma planlarında ekonomi, sanayi, eğitim, sağlık, ulaştırma, haberleşme, bilim ve teknoloji, tarım ve hayvancılık ve daha birçok konu ile ilgili değerlendirme ve tespitler yapılmış, problemlerin çözümüne yönelik kısa ve uzun vadeli hedefler tayin edilmiştir.

Kalkınma planlarında gençlik ve spor ile ilgili de bazı değerlendirme ve tespitler yapılmış, ilke ve tedbirler geliştirilmiş, kısa ve uzun vadeli hedefler tayin edilerek bunların uygulamaya dönüştürülmesinden sorumlu kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir. Sözü edilen kurum ve kuruluşlar arasında yerel yönetimler, özelliklede belediyeler bulunmaktadır.

Aşağıda kalkınma planlarında, belediyeleri gençlik ve spor yönünden ilgilendiren konuların ana hatları üzerinde durulmuştur (kalkinma.gov.tr);

Planlı kalkınma döneminin başlangıcı olan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda gençlik ve sporla ilgili hükümlere yer verilmemiştir.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda spor konusunda Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ve yerel yönetimler arasında bir işbirliğinin olmadığı belirtilerek; *"spor sorununun çözülmesinde bu konunun tümüne yön verecek bir kuvvetli idarenin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. ...Sorunun çözümü, doğrudan doğruya sorumlu kuruluşun yetki ve sorumluluklarının dengelenmesine, bunları olumlu yönde kullanacak imkanlara sahip kılınmasına ve spor alanında sorumluluk taşıyan diğer kamu ve özel*

kuruluşlarla ilişkisinin iyi düzenlenmesine bağlıdır" ifadesi ile bu işbirliğinin gerekliliği ortaya koyulmuştur.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda; İkinci Planda gençlik sorunlarının bütüncül¸ bir yaklaşımla çözülmesi yolunda getirilen politika tedbirlerine rağmen, bu konuda çaba gösteren ve gençliğe hizmet götüren kuruluşlar arası işbirliği fonksiyonel bir biçimde gerçekleştirilemediği ve hizmetlerin verimli bir biçimde yürütülemediği şeklinde bir durum tespiti yapılmış toplumun beden ve ruh sağlığını geliştirmek için beden eğitimi ve sporun gençlik faaliyetler içine girmesi için imkanlar arttırılarak, bu konuda tüm kamu ve özel kuruluşların katkılarının sağlanması hususu yeniden vurgulanmıştır.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda gençlik ve sporla ilgili hususlarda üçüncü plana benzer ilke ve tedbirlerin olduğu görülmektedir. Ayrıca bu kalkınma planında, yerel yönetimleri ve yerel yönetim organlarından belediyeleri, gençlik ve spor yönünden doğrudan ilgilendiren bir hükme rastlanmamaktadır.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda *"Kamu ve özel sektör kuruluşlarında çalıştırılan işçi sayısının belli bir nisbeti kadar sporcu istihdam eden kuruluşlar teşvik edilecektir"* ve yine *"Sporun semtlere ve köylere yayılabilmesi için basit, ekonomik tesisler, özel idare ve belediyelerin işbirliği ve katkılarıyla gerçekleştirilecektir"* ifadeleri ile yerel yönetimlere gençlik ve spor faaliyetleri açısından görevler düştüğü belirtilmiştir.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında yeşil alan, spor tesisleri ve çocuk oyun alanları için kişi başına düşen alan büyüklüğünün gelişmiş ülkeler standartlarına uygun olması ve yine spor yapmak isteyen herkese açık olmak kaydıyla, düşük maliyetli ve basit spor tesislerinin yerel yönetimlerin katkıları ile semtlere ve köylere kadar yaygınlaştırılması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca belediyeler ve köy idarelerinin boş zamanların değerlendirilmesinde yönlendirici olacakları belirtilmiştir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda halkın ortak yerel ihtiyaçlarını karşılayan, yerel yönetimlerce yürütülmesiyle etkinlik, hız ve verimlilik kazanan kamu görevlerinin yerel idareler tarafından yürütülmesi bu amaçla turizm, çevre, kültür, spor, köy hizmetleri ve sosyal hizmetlerden başlayıp plan dönemi boyunca diğer sektörlere de yaygınlaştırılacak

şekilde merkezi yönetim tarafından sağlanmakta olan bazı hizmetlerin yerel idarelerin yetki ve sorumluluğuna bırakılması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca spora ayrılan kaynakların artırılması, tesislerin rasyonel kullanılması, sporla ilgili insan gücü ihtiyaçlarının karşılanması, yeni bir yapılanmaya gidilmesi, özel sektörün, yerel yönetimlerin ve spor kulüplerinin rolünün ve katkısının artırılması gerekliliği vurgulanmıştır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, yerel yönetimlerin; gençlere yönelik kültür, sanat, geleneksel sporlar başta olmak üzere spor, zeka oyunları, satranç, folklor, okuma ve araştırma alışkanlığı kazandırıcı faaliyetleri düzenleyici ve teşvik edici programlar hazırlamaları, gençlik merkezlerinin yurt genelinde yaygınlaştırılması çalışmalarına katkı sağlamaları gerektiği belirtilerek, spor tesisleri ve faaliyetlerinin, spor elemanlarının hizmet içi eğitimlerinin, mali ve idari açıdan tam bağımsız spor kulüpleri, federasyonlar ile özel teşebbüs ve yerel idareler tarafından yapılmasının veya işletilmesinin sağlanması, kamu kesiminin görevinin ise denetleme, yönlendirme, teşvik etme ve bu alandaki bilim ve teknolojideki yenilikleri takip etmek olması gerektiğine yer verilmiştir.

Ayrıca eğitim, sağlık, sosyal hizmetler, spor gibi sosyal içerikli projelerde STO'ların yerel yönetimler ve özel sektör ile işbirliği içinde faaliyet göstermelerinin sağlanması ve spor altyapısının bütün dallar itibariyle ülke genelinde dengeli dağılımı ve etkin kullanımının gerçekleştirilerek, sporcu ve spor kulüpleri, federasyonlar, özel kesim ve yerel yönetimlerin sistem içinde daha fazla rol almaları sağlanmasına vurgu yapılmıştır.

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, spor yer almazken, gençlik ile ilgili konulardan bahsedilmiştir. Ancak yerel yönetimleri gençlik yönünden ilgilendiren hususlara değinilmemiştir.

Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, gençlik ve spor faaliyetleri ile ilgili yerel yönetimlerin üstlendikleri rollere doğrudan değinilmemiş olup; kamuya ait tüm spor tesislerinin bütün vatandaşların kullanımına açık olmasının sağlanması, yaşam mekânlarının spor yapmayı ve hareketliliği sağlayacak şekilde tasarlanması, spor alanlarının, parkların, yürüyüş ve bisiklet parkurlarının geliştirilmesi gibi hususlardan bahsedilerek dolaylı yönden yerel yönetimleri ilgilendiren konular vurgulanmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi amacıyla yürütülen bu araştırmada, derinlemesine ve ayrıntılı bilgi sağlama yönüyle ön plana çıkan (Yıldırım ve Şimşek, 2011:40) nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılır ve algılar ile olaylar doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:40). Araştırmanın amacı çerçevesinde tercih edilen çalışma deseni ise, bir ya da birkaç özel durumu derinlemesine inceleyerek analiz etmek amacıyla kullanılan (Creswell, 2013:97) durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş durum çalışması modelidir. İç içe geçmiş durum çalışmasında, ele alınan veya araştırmaya dâhil edilen her bir durum, kendi içinde çeşitli alt birimlere ayrılarak çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:291). Durum çalışmasının en belirgin özelliği, güncel bir olgu, olay, durum, birey ve gruplar üzerinde odaklanıp derinlemesine incelemeye çalışmasıdır (Ekiz, 2003:27). Durum çalışmasının bir araştırma yöntemi olarak kullanıldığı alanların bazıları şunlardır;

- Siyasal bilimler ve hükümet araştırmaları,
- Toplumsal psikoloji ve sosyoloji,
- Örgütsel ve yönetimsel çalışmalar,
- Şehir-bölge planlama araştırmaları,
- Sosyal bilimlerdeki bilimsel araştırma ve tezlerdir (Yin, 2013).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma, Ankara ilindeki yerel yönetim organlarından belediyelerin farklı birimlerinde görev yapan 14 yönetici ile yürütülmüştür. Gençlik ve spor konularıyla ilgili görev ve sorumluluklara sahip olma (5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2004; 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005) durumuna göre farklı birimlerde görev yapan yöneticiler çalışma grubuna dahil edilmiştir. Çalışma grubunun demografik özellikleri Çizelge 3.1'de verilmiştir. Çalışma grubunun seçiminde, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanıyan amaçlı

örneklem yöntemlerinden (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009) ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır. Ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:107).

Ölçüt olarak;

- Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Ankara ilçe Belediyelerinde görev yapan yöneticiler,
- Farklı birimlerde (Belediye başkanlığı, belediye başkan yardımcılığı, daire başkanlığı, şube müdürlüğü) görev yapan yöneticiler,
- Gençlik ve spor hizmetlerinin bağlı olduğu birimlerin yöneticileri çalışma grubuna dahil edilmiştir.

Çizelge 3.1. Katılımcılara ilişkin bilgiler

KATILIMCILAR	CİNSİYET	YAŞ	MEZUNİYET	GÖREVİ
K1	ERKEK	48	LİSANS (SPOR)	Kültür ve Sosyal İşler Şube Müdürü
K2	ERKEK	46	LİSANS (İŞLETME)	Gençlik ve Spor Dairesi Başkanı
K3	ERKEK	43	LİSANS (İKTİSAT)	Belediye Başkan Yardımcısı
K4	ERKEK	35	LİSANS (İŞLETME)	Belediye Başkan Yardımcısı
K5	ERKEK	35	LİSANS (İŞLETME)	İşletme ve İştirakler Şube Müdürü
K6	ERKEK	46	LİSANS (TURİZM)	Kültür ve Sosyal İşler Şube Müdürü
K7	ERKEK	46	LİSANS (İŞLETME)	Belediye Başkanı
K8	ERKEK	33	LİSANS (OTOMOTİV)	Gençlik ve Spor şube Müdürü
K9	ERKEK	52	LİSANS (TARİH)	Belediye Başkanı
K10	ERKEK	50	LİSANS (OTOMOTİV)	Kültür ve Sosyal İşler Şube Müdürü
K11	ERKEK	32	LİSANS (HUKUK)	Belediye Başkan Yardımcısı
K12	ERKEK	45	LİSANSÜSTÜ (FİZİK)	Belediye Başkan Yardımcısı
K13	ERKEK	46	LİSANS (İKTİSAT)	Kültür ve Sosyal İşler Şube Müdürü
K14	ERKEK	38	LİSANS (İKTİSAT)	Belediye Başkan Yardımcısı

Katılımcılara ait kişisel bilgiler incelendiğinde; katılımcıların 32-52 yaş grubunda tamamının erkek olduğu anlaşılmaktadır. Yine katılımcıların tamamının lisans ve lisansüstü mezunu olduğu, yarısının (7) üniversitelerin işletme ve iktisat bölümlerinden mezun olduğu ve yalnızca bir katılımcının beden eğitimi ve spor alanından geldiği elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Son olarak katılımcıların büyük bir çoğunluğunu belediye başkan yardımcıları ve kültür ve sosyal işler şube müdürlerinin oluşturduğu görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi amacıyla yürütülen bu araştırmada, önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan soru sorma ve cevaplama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci olarak nitelendirilen görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme, insanların neyi neden düşündüklerini, duygu, tutum ve hislerinin neler olduğunu, davranışları yönlendiren faktörleri ortaya çıkarmayı sağlayan bir araçtır (Ekiz, 2013:128). Kvale (1996), bu süreci bir madenci metaforu ile açıklamaya çalışmıştır. Görüşme süreci, bir madencinin maden aramak için derinlemesine yaptığı kazıya benzetilebilir. Nasıl bir madenci değerli bir madeni bulmak için kazı yapıyorsa araştırmacı da ortaya çıkarmak istediği sonuçlar çerçevesinde, sistematik sorularla kişinin düşünüş tarzını, algılarını, düşüncelerini, duygularını ve yorumlarını gün ışığına çıkarmaya ve öğrenmeye çalışır (Aktaran:Türnüklü, 2000). Bu çalışmada, Bogdan ve Biklen (2003)'in önerdiği ve katılımcıların belirli konu ile ilgili düşüncelerini özgürce ifade etmelerine fırsat sunan "yarı yapılandırılmış görüşme" formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, önceden düşünülmeyen ve görüşme sırasında ortaya çıkabilen yeni durumlarda, görüşmede bazı değişmeler yapmaya olanak tanıyan bir tekniktir (Özgüven, 2004).

Farklı birimlerde görev yapan yöneticilerin bakış açılarından, belediyelerdeki gençlik ve spor politikalarının işleyiş sürecini tespit amacıyla öncelikle konu ile ilgili literatür (Karakuş ve Sunay, 2000; Çoban ve Devecioğlu, 2006; Ekenci ve diğerleri, 2009; Sivrikaya ve Doğu, 2011; Doğu ve diğerleri, 2013) taranmış ve araştırma problemi doğrultusunda genel niteliğe sahip sorular hazırlanmıştır. Ayrıca alandaki sorunlarla ilgili bilimsel yayınlar ve daha önceden belirlenen sorunlar üzerinden temel sorulara dayanak sağlanmıştır. Oluşturulan genel sorular ön görüşme amacıyla üç yöneticiye sorularak, soruların açık ve anlaşılırlığı, tüm katılımcılarda aynı anlamı ifade etme düzeyi ve yerel yönetimlerin gençlik ve spor politikalarına yönelik bakış açılarını keşfetmeye ilişkin yeterliliği sınanmıştır. Burada katılımcıların inançlarını keşfeden ve açıkça ifade edilen standartlaştırılmış - açık uçlu soruları oluşturmak amaçlanmıştır (Patton, 2014:350). Amacına ulaşmadığı, olgusal ve daha genel anlamda ifade edildiği görülen bazı sorular düzeltilmiş, bazı sorular tamamen çıkarılmış ve görüşme formuna yeni sorular eklenmiştir. Bu aşamada soruların kapsam geçerliliğinin sağlanmasına çalışılmıştır. Kapsam geçerliği, ölçme aracında bulunan maddelerin ölçme amacına uygun olup olmadığı, ölçülmek istenen

alanı temsil edip etmediği sorunu ile ilgili olup, "uzman görüşü" ne göre belirlenir (Karasar, 2008:151). Ön görüşme verileri kaydedilmiş ve görüşme sorularının hazırlanması için içerik analizine tabi tutulmuştur. Spor yönetimi ve yerel yönetimler alanında uzman bir danışman eşliğinde veriler analiz edilerek soru havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşüne hazır hale getirilmiştir. Alanında uzman öğretim üyeleri danışmanlığında görüşme formuna nihai şekil verilmiştir.

Görüşmede gönüllülük ilkesi gereği öncelikle belediye yöneticilerinden gerekli izinler alınmıştır. Randevu içeriğinde, yüz yüze görüşme yürütüleceği belirtilmiş ve ortamın çalışma için elverişli olması (görüşme esnasında oluşabilecek gürültü, başka bir randevunun önlenmesi vb..) konusunda gerekli adımlar atılmıştır. Nitel verilerin toplandığı belediye yöneticilerine yapılan mülakat içeriğinin yalnızca bu araştırmanın sınırlılığı içinde kalacağı belirtilmiştir. Görüşmeler 45-50 dakika arasında sürmüş ve ses kaydı alınmasının katılımcılar açısından problem yaratabileceği düşüncesiyle gerekli onay alınmıştır. Görüşme verilerine ek olarak alan notları da tutulmuştur. Çünkü, duraklamalar ve sözcüklerle anlatılamayan seslendirmeler de belirli anlamlar ve semboller taşıyabilmektedir (Türnüklü, 2000). Görüşmede ilk olarak, yöneticilere kendi deneyimleri ile ilgili sorular sorulmuş ve görüşmecinin kendini rahat hissetmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu tür sorular, görüşmeci ile görüşülen birey arasında etkili bir iletişim kurulmasına da yardımcı olacak (Yıldırım ve Şimşek, 2011:121) ve görüşmenin ilerleyen aşamalarında daha nitelikli cevapların alınmasına katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Görüşmede sorulacak sorular, katılımcıların kolayca anlayabilmesi için açık ve belirgin bir biçimde ifade edilmiş, genel ve soyut sorular olmamasına dikkat edilmiştir. İç geçerliği sağlanmış sorular bütün yöneticilere aynı sıralamayla sorulmuş ve detaylı bilgi alabilmek adına, nitel araştırmaların araştırmacıya tanıdığı esneklikten yararlanılmıştır. Esneklik kavramı boyutunda, araştırmacı daha derinlemesine yanıtlar için ek sorular sorabilir, yanlış anlama durumunda soruyu tekrar edebilir veya soruyu değişik biçimde sorabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:122). Ayrıca yeri geldikçe görüşmeler sırasında ek sorular kullanılarak verilen bilgilerin netleştirilmesine ve derin bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Katılımcılardan sorulara yanıt alınamadığı durumlarda, aynı soru farklı şekillerde tekrar sorulmuştur. Katılımcı teyidi olarak, görüşmenin ardından araştırmacının tuttuğu alan notları ve kayıt altına aldığı bilgiler özet şeklinde çalışma grubuna sunularak, yöneticilerin kişisel fikirlerini yansıtma derecesi ölçülmeye çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizine başlamadan önce araştırmacı tarafından, ilk olarak görüşme kayıtları yazılı metin şekline dönüştürülmüştür. Bu dönüştürme sürecinde tekrar dinlemeler yapılarak, veri kaybının önlenmesine çalışılmıştır. Görüşme formları 1'den 14' e kadar isimlendirilmiştir. Bu tür numaralandırma, bulgular kısmında ifade edilecek olan temaların katılımcı görüşleriyle desteklenmesini sağlamıştır. Yazılı metine dönüştürülen verilerin çözümlenmesinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bu teknik, birbiriyle ilişkili kodları bir araya getirebilecek temaların elde edilebilmesinde, görüşme formunda yer alan sorulardan yararlanmaktadır. Ayrıca, bu analiz tekniği kapsamında çalışmadan elde edilen veriler araştırmacı tarafından incelenerek kodlar bulunmuş ve bu kodlar belirli temalar altında sınıflandırılmıştır (Bulgu ve diğerleri, 2007).

Görüşme formlarına uygulanan analiz sürecinde, veriler alanında uzman beş (5) araştırmacı tarafından analize tabi tutulmuş ve ayrı ayrı temalandırılmıştır. Analiz sonucunda ortaya çıkan kod ve temalar sürekli karşılaştırılmıştır. Sürekli karşılaştırma yöntemi, yığın halindeki verilerin daha net ve öz bir şekilde ortaya koyulmasını sağlamaktadır (Kvale, 1996).

3.5. Geçerlik-Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliği sağlamak amacıyla, araştırmacının araştırma ortamında uzun süre geçirmesi, veriler ve analizlerin araştırılan kişilerin kontrolüne sunulması ve veriler, analizler, yorumların uzman kişilere sunulması yöntemlerine başvurulmuştur (Ekiz, 2013:40). Araştırma sonuçlarının geçerliği konusunda, "toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığının açıklamasına" (Yıldırım ve Şimşek, 2011:268) dikkat edilmiştir. Bu amaçla, katılımcılardan elde edilen verilerin analiz süreci ve ortaya çıkan kodlamaların kategorilerle ve temalarla nasıl ilişkilendirildiği doğrudan katılımcı ifadeleri ile okuyucuya sunulmuştur. Araştırmada elde edilen kategorilere her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan görüşlerden örnekler seçilerek bulgular kısmında yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:238). Ayrıca mülakatlar bilgisayarda metin haline getirilerek, her bir katılımcının kendisiyle ilgili olan metin, elektronik ortamda paylaşılmış; eklemek ya da çıkarmak istediği bilgi olup olmadığı sorularak, katılımcı teydi yapılmıştır. Çalışmanın

güvenirliğine yönelik veri analizi sonucunda ulaşılan kavramsal kategorilerin elde edilen temaları temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla beş (5) alan uzmanı tarafından veriler analiz edilmiş; elde edilen kodlar ve kodların temsil ettiği kategoriler karşılaştırılmıştır (Yılmaz ve Güven, 2015). Ayrıca, toplam 5 uzmandan gelen dönütler doğrultusunda uzmanlar arasındaki tutarlılık sağlanarak ölçme aracının güvenirliği belirlenmiştir. Miles ve Huberman (1994) tarafından ortaya konan uzman görüşü ile araştırmacılar arasındaki uzlaşma korelasyon katsayısı; [Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) x100] formülüne göre %80 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplamasındaki uyuşum yüzdesi % 70 olduğunda güvenirlik yüzdesine ulaşılmış kabul edilir.

4. BULGULAR

Bu bölümde çalışma bulgularının analiz edilmesi sonucunda elde edilen verilere yer verilmiştir.

Çizelge 4.1. Gençlik ve spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi açısından öncelikli amaçların değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması	f=8	*"Dışarıda başıboş dolaştıkları zaman karışılabilecekleri birçok olumsuzluklar var O yüzden bizde düzenli ve sistemli bir şekilde bu kötülüklerden uzak kalmalarını sağlamak istiyoruz." (K12).*
Sağlıklı nesiller yetiştirmek	f=5	*"... hareketsizlikle devam edersek ülkemizin yaklaşık sağlık harcamaları on, on iki katına çıkacağı söyleniyor, dolayısıyla gençliğimize spor yaptırmak zorundayız"(K12).*
Gençleri sportif faaliyetlere yönlendirmek	f=5	*"... gençlerimizi sportif ve kültürel faaliyetlere yöneltmektir" (K10).*
Serbest zamanların değerlendirilmesi	f=4	*"Gençlerimiz spor yaptığı zaman kahveden….uzak durmaktadır asıl amacımız da budur" (K14).*
Herkes için spor	f=2	*"...sporun her yaş grubu için yapılabilmesi, engelli engelsiz bütün bireylerin katılması" (K13).*

Çizelge 4.1' de, Gençlik ve Spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi açısından öncelikli amaçlar incelendiğinde; katılımcıların gençlerin kötü alışkanlıklardan korunmasının en önemli amaç olduğu (n=8), sağlıklı nesiller yetiştirmek (n=5) ve gençleri sportif faaliyetlere yönlendirmenin bunu takip ettiği (n=5) görülmektedir. Katılımcıların ayrıca serbest zamanların değerlendirilmesi (n=4), herkes için spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi (n=2) yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.2. Mali değerlendirmeye ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Mali kaynaklar yeterli değildir	f=9	*"... tüm sportif ve sosyal faaliyelerimiz için belediyemizin kapsadığı insan sayısı düşünüldüğünde bütçemizin yeterli olmadığını düşünüyoruz." (K3).*
Mali kaynaklar yeterlidir	f=5	*"... gençlik ve spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi ile ilgili mali kaynaklarımızı yeterli görmüyorum." (K10).*

Çizelge 4.2' de, Gençlik ve Spor hizmetlerinin değerlendirilmesi açısından mali kaynaklar incelendiğinde; katılımcıların mali kaynaklar yeterli değildir (f=9) ve mali kaynaklar yeterlidir (f=5) şeklinde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Çizelge 4.3. Personel değerlendirmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Personel alandan gelmektedir	f=8	"*Tüm branşlarımızda alanında uzman antrenör ve beden eğitimi mezunu arkadaşlarımız görev yapmaktadır" (K13).* *"...personelimiz, belediyemizin bir devlet kurumu olması hasebiyle zamanla oluşmuş, atanarak göreve başlamış hantal bir personel yapısına sahiptir"(K6).* *"personel sayımız şu an itibariyle hem antrenör bazında olsun hem branşlar anlamında olsun yeterlidir" (K9).* *"... geniş bir kadromuz var ancak spor hizmetleri konusunda eğitimli ve donanımlı personel sayımız çok az"(K3).* *"daha çok dışardan deneyimli, tecrübe sahibi hocalardan destek alıyoruz" (K4).*
Personel alandan gelmemektedir	f=4	
Personel sayısı yeterlidir	f=4	
Personel sayısı yeterli değildir	f=4	
Dışarıdan destek alınmaktadır	f=4	

Çizelge 4.3' te, Belediyelerin gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili birimlerinde görev yapan personelin yapısı incelendiğinde; katılımcıların, personelin alandan geldiği (f=8), personelin alandan gelmediği (f=4), personel sayısının yeterli olduğu (f=4) ve personel sayısının yeterli olmadığı (f=4) yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların ayrıca personel konusunda dışardan destek alındığı (f=4) yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.4. Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili yatırımların gerçekleştirilmesinde dikkate alınan hususların değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Halkın talebi	f=9	"*... bizim her yeri görme ve eksiklikleri tespit etmemiz mümkün değil dolayısıyla vatandaşımızın talebi üzerine, onları dinleyerek hizmet vermeye çalışıyoruz" (K14).* *"...değerlendirip, ihtiyaç olan bölgelere hizmetleri ulaştırmak amacıyla yatırımlarımızı gerçekleştirmeye çalışıyoruz"(K6).* *"Yatırımlarımızı gerçekleştirirken ilk başta hangi branşlara ilgi var buna dikkat ediyoruz" (K9).* *"... gençlik ve sporla ilgili tesislerimizin bulunmadığı bölgelere öncelik vererek hizmetlerimizi gerçekleştirmeye çalışıyoruz"(K10).*
Halkın ihtiyacı	f=4	
Halkın ilgisi	f=3	
Hizmet gitmeyen bölgeler	f=2	

Çizelge 4.4' te, Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili yatırımların gerçekleştirilmesinde dikkate alınan hususlar incelendiğinde; katılımcıların öncelikli olarak halkın talebini (f=9) dikkate aldıkları yönünde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların ayrıca halkın ihtiyacına (f=4), halkın ilgisine (f=3) ve hizmet gitmeyen bölgelere (f=2) öncelik verdikleri belirlenmiştir.

Çizelge 4.5. Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili karar sürecinde etkili olan unsurların değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Belediye başkanı	f=10	"*Bu konuda irade belediye başkanıdır. Başkan tamam derse hepsi olur, istemez ise hiçbir şey yapamayız" (K6).*
Belediye başkan yardımcısı ve müdür	f=8	*"...çeşitli kanallardan talepler geliyor. Bizde ilk önce ilgili başkan yardımcımız ve müdürlüğümüz aracılığı ile bu taleplerin nasıl olabileceğini değerlendirip başkanımıza sunuyoruz"(K11).*
Belediye meclisi	f=2	*"Biz almış olduğumuz kararları mutlaka belediye meclisinden geçiririz. Belediye meclisi ile beraber karar veririz" (K9).*

Çizelge 4.5' te, Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili karar sürecinde etkili olan unsurlar incelendiğinde; katılımcıların belediye başkanını karar sürecine etki eden en önemli unsur olarak belirttiği (f=10), belediye başkan yardımcısı ve müdür(f=8) ve belediye meclisinin bunu takip ettiği (f=2) görülmektedir.

Çizelge 4.6. Merkezi yönetim (gençlik ve spor bakanlığı) ile belediyelerin karşılıklı görev, yetki ve sorumlulukların değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Karşılıklı uyum ve işbirliği	f=10	"*Vatandaşa hizmet açısından belediye ve birimimiz olarak merkezi yönetim ile uyum içerisinde çalışıyoruz" (K5).*
Karşılıklı görüş ve talepler	f=5	*"Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın ilgili birimleri, spor genel müdürlüğü ve spor toto gibi merkezi teşkilatın kurumlarıyla sürekli istişare içerisindeyiz"(K3).*
Karşılıklı yarı uyum	f=2	*"Şu an itibariyle herhangi bir uyumsuzluk yok. Siyasi görüşümüzde aynı olduğu için farklı bir şey düşünmüyoruz. Ancak Gençlik ve Spor Bakanlığı'mızdan gerekli destekleri tam manasıyla alamıyoruz" (K9).*
Karşılıklı uyumsuzluk	f=2	*"Gençlik ve Spor Bakanlığı ile hiçbir uyum içerisinde değiliz. Bölgemizdeki çalışmalarımızın tamamının merkezini belediye başkanımız oluşturuyor."(K8).*

Çizelge 4.6' da, Merkezi yönetim (Gençlik ve Spor Bakanlığı) ile belediyelerin karşılıklı görev, yetki ve sorumlulukları incelendiğinde; katılımcıların büyük bir kısmının karşılıklı uyum ve işbirliği (f=10) olduğu yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların ayrıca karşılıklı görüş ve talepler (f=5), karşılıklı yarı uyum (f=2) ve karşılıklı uyumsuzluk (f=2) yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.7. Diğer kamu ve özel kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonun değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Üniversiteler	f=9	"*Bölgemizde bulunan üniversitelerle koordineli bir şekilde çalışıyoruz" (K5).*
Sivil toplum kuruluşları	f=9	*"Belediyenim yapmış olduğu her türlü faaliyete sivil toplum kuruluşları son derece güzel destekler veriyor, uyumumuz mükemmel…" (K12).*
Kaymakamlık ve milli eğitim bakanlığı	f=2	*"Bölgemizde özellikle kaymakamlık, ilçe milli eğitim müdürlüğü ve sivil toplum kuruluşlarıyla mükemmel bir uyum içerisinde çalışıyoruz" (K13).*

Çizelge 4.7' de, Diğer kamu ve özel kuruluşlarla olan işbirliği ve koordinasyon incelendiğinde; katılımcıların, en çok üniversiteler (f=9) ve sivil toplum kuruluşları (f=9) ile işbirliği içerisine girdikleri yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların ayrıca kaymakamlık ve milli eğitim bakanlığı (f=2) ile de işbirliği içerisinde olduklarını belirttikleri elde edilen bulgularda tespit edilmiştir.

Çizelge 4.8. Yeni bir mevzuata olan ihtiyacın değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Mevzuat yeniliği veya değişikliği ihtiyacı	f=10	"*Gençlik ve spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi, eksikliklerin giderilmesi açısından elbette yeni bir yasal düzenlemeye ihtiyaç vardır" (K5).*
Mevzuatın yeterliliği	f=4	*"Bence yeni bir yasal düzenlemeye ihtiyaç yok, işler çözülmek istendikten sonra çözülüyor yeter ki biz isteyelim." (K10).*
Daha fazla yetki	f=4	*"… yerel yönetimlere daha fazla imkan sağlanabilmeli." (K3).*
Spor kulüplerine yardımdaki sıkıntı	f=3	*"… spor kulüplerini kapsayacak hem de bizi yönlendirecek bir mevzuata geröekten ihtiyaç var" (K8).*

Çizelge 4.8' de, Yeni bir mevzuata olan ihtiyaç incelendiğinde; katılımcıların büyük bir çoğunluğunun, mevcut mevzuatın yenilenmesi veya değişikliği yönünde (f=10) görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Yine katılımcıların bir bölümü, daha fazla yetki istedikleri (f=4) ve spor kulüplerine yardım ederken sıkıntı yaşadıkları (f=3) yönünde görüş bildirirken, diğer bir bölümü ise mevcut mevzuatın yeterli olduğu (f=4) yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Çizelge 4.9. 5393 Sayılı belediye ve 5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanunlarındaki gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukların "GEREKTİĞİNDE" ifadesi ile başlamasının değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Zorunluluk yüklemez	f=10	"*Belediyelerin asli görevleri vardır ulaşım gibi alt yapı gibi… bu asli işleri yaptıktan sonra gençlik ve sporla ilgili hizmetleri yapabilirsin gibi bir anlam çıkarıyorum." (K10).*
2. derece sorumluluk yükler	f=4	*"Aslında gençlik ve spor hizmetlerinden 1. Derece merkezi yönetim yani Gençlik ve Spor Bakanlığı sorumludur. (K5).*
İnisiyatifi bize bırakır	f=4	*"… inisiyatif tanıyan ve belediye başkanlığının istediğini yapmasını sağlayan bir kavramdır(K4).*
Yetki esnekliği sağlar	f=2	*"Şimdi bu ifade olmasa bölgemizdeki kulüpler gelip bizden zorla yardım isteyecekler. Bu kapsamda gerektiğinde diyerek belediyelerin elini güçlendiriyor diyebiliriz" (K6).*
Yetkimizi kısıtlar	f=2	*"yasaların bize vermediği yetkileri farklı yöntemler kullanarak gençlerimize hizmet etmenin mücadelesi içerisindeyiz" (K7).*

Çizelge 4.9' da, 5393 sayılı Belediye ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi kanunlarındaki gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukların "GEREKTİĞİNDE" ifadesi ile başlamasının ne anlam ifade ettiği incelendiğinde; katılımcıların büyük çoğunluğunun zorunluluk yüklemez (f=10) yönünde görüş belirttikleri, bununla birlikte katılımcıların 2.derece sorumluluk yükler (f=4) ve inisiyatifi bize bırakır (f=4) şeklinde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Katılımcıların ayrıca yetki esnekliği sağlar (f=2) ve yetkimizi kısıtlar (f=2) yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

Çizelge 4.10. 6360 Sayılı kanunun gençlik ve spor hizmetlerine etkisinin değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Bir değişiklik olmadı	f=7	"*6360 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren açıkçası belediyemize gençlik ve spor hizmetleriyle ilgili bir etkisi olmamıştır" (K10).*
Amatör spor kulüplerine yardım kolaylaştı	f=4	*"Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren amatör spor kulüplerine yapılan ayni ve nakdi yardım konusunda daha rahat hareket edebiliyoruz (K13).*
Görev yükü arttı	f=1	*"Bu kanunla biraz daha görevlerimiz arttı. Daha çok talepler belediyemize gelmeye başladı" (K2).*
Kaynaklar azaldı	f=1	*"… belediye kaynaklarının %40 a yakınının büyükşehir belediyesine aktarılması… maddi açıdan bir kısıtlama yaratmıştır " (K11).*

Çizelge 4.10' da, 6360 sayılı kanunun gençlik ve spor hizmetlerine etkisi incelendiğinde; katılımcıların bir değişiklik olmadığı (f=7) , amatör spor kulüplerine yardımın kolaylaştığı (f=4), görev yükünün arttığı (f=1) ve kaynakların azaldığı (f=1) yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.11. Mevcut spor tesis ve alanlarının değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Mevcut spor tesis ve alanları yeterli değildir	f=13	*"...yeterli görmüyorum çünkü Ankara sürekli ve hızla büyüyor " (K2).*
Etkili ve verimli kullanılıyor	f=8	*"...mevcut olan spor tesislerimizi kesinlikle etkili ve verimli kullanıyoruz" (K11).*
Etkili ve verimli kullanılmıyor	f=3	*"... yine bu tesislerin vatandaşlarımız tarafından verimsiz kullanıldığını düşünüyorum" (K5).*
Mevcut spor tesis ve alanları yeterlidir.	f=1	*"Mevcut spor tesislerimizi birimimiz olarak yeterli görüyoruz" (K10).*

Çizelge 4.11' de, mevcut spor tesis ve alanlarının durumu incelendiğinde; katılımcıların neredeyse tamamı mevcut tesis ve alanların yeterli olmadığı (f=13) yönünde görüş bildirirken tek katılımcının ise bu tesislerin yeterli olduğu (f=1) yönünde görüş bildirdiği elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun mevcut spor tesis ve alanlarının etkili ve verimli kullanıldığını (f=8) ifade ederken, az sayıda katılımcının ise bu tesis ve alanların etkili ve verimli kullanılmadığını (f=3) belirttikleri tespit edilmiştir.

Çizelge 4.12. Belediyelerin yeni spor tesis ve alanlara ihtiyacının değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Kapalı spor tesisi	f=6	"İçerisinde gençlik merkezi olan yeni bir kapalı spor tesisine acil ihtiyacımızın olduğunu söyleyebilirim *" (K7).*
Çok amaçlı tesis	f=4	*"...her şeyin içinde olduğu ...gençlerin sadece spor yaptığı değil sosyal aktivitelerde de bulunduğu bir tesise ihtiyacımız var (K11).*
Yüzme havuzu	f=4	*"... Türkiye'nin en büyük belediyelerinden biri olarak yüzme havuzu olmayan ...bir belediyeyiz." (K3).*
Stadyum	f=3	*"ihtiyacımız büyük bir stadyum ve ... alanlarıdır." (K5).*
Diğer spor tesisleri	f=3	*"... bazı mahallelerimize spor tesisi ihtiyacımız bulunmaktadır.." (K1).*

Çizelge 4.12' de, belediyelerin yeni spor tesis ve alanlara olan ihtiyacı incelendiğinde; katılımcıların kapalı spor tesisi (f=6), çok amaçlı tesis (f=4), yüzme havuzu (f=4), stadyum (f=3) ve diğer spor tesislerine (f=3) ihtiyaçları olduğu yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.13. Gençlere yönelik spor faaliyetleri dışında sunulan hizmetlerin değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Sanatsal faaliyetler	f=9	"…gençlik sanat merkezi adı altında sanatsal kurslarımız (tiyatro, resim, bale, ebru, kumlama, drama) var *" (K6).*
Kültür gezileri	f=8	*"...kültür gezileri yapıyoruz. Bu yıl bir yurt içi bir yurt dışı gezisi yapmayı planlıyoruz(K4).*
Derse yönelik etütler	f=7	*"...burayı bu çocuklara bilimsel ve kültürel dersler, üniversite konusunda çocuklara yardımcı olacak bir etüt merkezi haline getirdik" (K12).*
Dil kursları	f=6	*"Kurs merkezlerimizde gençlerimize yönelik ... ve yabancı dil kurslarımız vardır " (K14).*
Enstrümantal kurslar	f=6	*"...enstrümantal yani saz, gitar, ney gibi kursları ücretsiz olarak veriyoruz" (K13).*
Seminerler	f=4	*"Gençlere ve ailelerine seminerler veriyoruz." (K2).*
Ünlü kişiler ile tanışma	f=2	*"Şairler, yazarlar, ünlü kişiler davet ediliyor ve gençlerin bu kişilerle tanışmaları sağlanıyor." (K4).*
Zararlı maddeler ile mücadele	f=2	*"Madde bağımlılığı ile ilgili madde bağımlısı gençleri topluma kazandırmak adına ciddi çalışmalar yapıyoruz" (K13).*
Psikolojik destek	f=1	*"Gençlerimizin psikolojik sorunlarına yönelik ... faaliyetler yürütüyoruz" (K1).*
Dini faaliyetler	f=1	*"...Kuran-ı Kerim kursumuz devam ediyor" (K8).*

Çizelge 4.13'de, Gençlere yönelik spor faaliyetleri dışında sunulan hizmetler incelendiğinde; katılımcıların sırasıyla, sanatsal faaliyetler (f=9), kültür gezileri (f=8), derse yönelik etütler (f=7), dil kursları (f=6), enstrümantal kurslar (f=6), seminerler (f=4), ünlü kişilerle tanışma (f=2), zararlı maddeler ile mücadele (f=2), psikolojik destek (f=1), ve dini faaliyetlerde (f=1), bulunulduğu yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Çizelge 4.14. Belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerinin farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü göz önüne alındığında, gençlik ve spor dairesi başkanlığı veya şube müdürlüğü biriminin oluşturulmasının değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Kurulması yararlı olacaktır	f=11	*"Gençlik ve spor hizmetlerinin doğrudan gençlik ve spor şube müdürlüğü birimi altında gerçekleştirilmesinin yararlı olacağını düşünüyorum " (K2).*
Kesinlikle kurulmalıdır	f=3	*"Kesinlikle kurulmalı çünkü biz kültür ve sosyal işler müdürlüğü olarak hizmetleri gerçekleştirirken çok bölünüyoruz" (K6).*

Çizelge 4.14' de, Belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerinin farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü göz önüne alındığında, gençlik ve spor dairesi başkanlığı veya şube müdürlüğü biriminin oluşturulması incelendiğinde; katılımcıların kurulması yararlı olacaktır (f=11) ve kesinlikle kurulmalıdır (f=3) yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.15. Belediyelerin asli görev ve sorumluluklarının yanında gençlik ve spor hizmetlerinin değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		**Örnek ifadeler**
Gençlik ve spor hizmetleri önemlidir	f=10	"*bence son derece gerekli ve önemlidir yani belediyelerin zaman ve vakit ayırması gereken önemli bölümlerden bir tanesidir " (K11).* *"gençlik ve spor hizmetlerinin kesinlikle belediyelerin asli görevlerinden olması gerekir ...geleceğimiz gençlerimizdir. Gençliğe yatırım yapmayan geleceği göremez" (K6).*
Belediyelerin asli görevleri arasında olmalıdır	f=7	

Çizelge 4.15' de, Belediyelerin asli görev ve sorumluluklarının yanında gençlik ve spor hizmetlerinin durumu incelendiğinde; katılımcıların büyük çoğunluğunun gençlik ve spor hizmetlerinin önemli olduğu yönünde (f=10) görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Katılımcıların ayrıca bu hizmetlerin belediyelerin asli görevleri arasında olması gerektiğini (f=7) belirttikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesine yönelik yöneticiler (belediye başkanı, belediye başkan yardımcıları, daire başkanı ve ilgili birimlerin şube müdürleri) ile gerçekleştirilen görüşmelerden toplanan veriler çerçevesinde ortaya çıkan bulgular yorumlanarak, literatür temelli olarak tartışılmıştır.

Demografik değişkenlere göre araştırma bulguları değerlendirildiğinde; katılımcıların 32-52 yaş grubunda tamamının erkek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum diğer kamu kuruluşlarında olduğu gibi belediyelerde de kadın yöneticilerin erkek yöneticilere oranla sayılarının çok az olduğu düşüncesiyle açıklanabilir. Yine katılımcıların tamamının lisans ve lisansüstü mezunu olduğu, yarısının (7) üniversitelerin işletme ve iktisat bölümlerinden mezun olduğu ve yalnızca bir katılımcının beden eğitimi ve spor alanından geldiği gözlenmiştir. Belediyelerin gençlik ve spor birimlerinden sorumlu yöneticilerin beden eğitimi ve spor alanından gelmemesi hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesinde olumsuz bir durum olarak düşünülebilir. Son olarak katılımcıların büyük bir çoğunluğunu belediye başkan yardımcıları ve kültür ve sosyal işler şube müdürlerinin oluşturduğu elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

5.1. Gençlik ve Spor Hizmetlerinin Gerçekleştirilmesi Açısından Öncelikli Amaçlarının Değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan yöneticilerin, metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor hizmetlerindeki öncelikli amaçlarını ortaya koyan görüşleri incelendiğinde; gençlerin kötü alışkanlıklardan korunmasının en önemli amaç olduğu, sağlıklı nesiller yetiştirmek ve gençleri sportif faaliyetlere yönlendirmenin bunu takip ettiği görülmektedir. Katılımcıların ayrıca serbest zamanların değerlendirilmesi ve herkes için spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu konuda Koç ve Kepenekçi (2015) gençliğin madde bağımlılığından uzak tutulması ve suça yönelmesinin engellenmesi diğer bir ifadeyle gençliğin kötü alışkanlıklardan uzak tutularak korunması için onları spora yönlendirmenin etkili bir yol olabileceğini ifade edip bu yolun tercih edilmesiyle, hem gençlerin biyolojik ve ruhsal sağlığının korunması için gerekli tedbirlerin kolayca alınabileceği hem de gençlerin spora olan ilgisinin artırılarak sporun

geliştirilmesine katkıda bulunulabileceği ileri sürmüşlerdir. T.C. Sağlık Bakanlığı (2012:165) ise içinde yaşadığı ortamın sıkıntılarından uzaklaşmak, geçici de olsa bir süre hayal dünyasında yaşamak isteyen ergenlerin bu sorunları fark edip, kötü alışkanlıklar yerine geçecek spor ve müzik gibi uygun etkinliklere katılımının sağlanması gerektiğini ifade etmiştir. Zorba (2012:41) konuyu herkes için spor açısından ele alarak; üç yaşından hayatın sonuna kadar tüm bireylerin ve tüm sosyal grupların yaşam kalitesini artırmak, sağlıklı, huzurlu ve mutlu bir yaşam sürmek, sigara, alkol gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durmak, aile ve toplum ile uyum içinde olmak gibi değerlerin herkes için spor eğitimi ile kazandırılmaya çalışılabileceğini belirtmektedir. Karaküçük ve Akgül (2016:22) ise boş zamanın iyi veya kötü kullanımlarında ortaya çıkan bazı değerlere dikkat çekerek iyi kullanılabildiği durumlarda bireye dinlenmek, eğlenmek, kendisini geliştirmek, bilgisini genişletmek gibi imkanlar verirken kötü kullanıldığında ise gençlerde zararlı alışkanlıklar, durgunluk, gevşeklik, tembellik, dikkatsizlik, bencillik, başıbozukluk, bıkkınlık, sinirlilik vb. gibi davranışlar kazanılmasına imkan verebileceğini aktarmıştır. Tüm bunlar değerlendirildiğinde ve yerel yönetim organlarından olan belediyelerin halka en yakın kurumlar olması açısından düşünüldüğünde belediyelerin gençleri kötü alışkanlıklardan koruyup onların sağlıklı birer birey olmalarında önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

5.2. Gençlik ve Spor Hizmetleri ile İlgili Mali Değerlendirme

Bu başlık altında toplanan veriler incelendiğinde; katılımcıların büyük çoğunluğunun belediyelerin gençlik ve spor hizmetleriyle ilgili mali kaynaklarının yeterli olmadığını ifade ederken bazı katılımcıların ise mali kaynaklarının yeterli olduğu yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Çoban ve Devecioğlu (2006) belediye başkanlarının spor hizmetlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesine yönelik yapmış oldukları çalışmada; belediye başkanlarının büyük bir çoğunluğunun spora bütçeden yeterince kaynak ayıramadıklarını, yeterli kaynak ayırabilen belediye başkanlarının oranının sadece %10.84 olduğunu ifade etmişlerdir. Yine Karakuş ve Sunay (2000) arsa ve emlak değeri yüksek olan yani vergi gelirleri yüksek olan belediyelerin spor ile ilgili hizmetlere kaynak aktarımına daha kolay gidebildiğini diğer belediyelerin ise öncelikli harcamalarını temizlik, altyapı gibi daha öncelikli hizmetlere verdiğini belirtmektedir. Sivrikaya ve Doğu (2011) ise sporun ülkemizde bir sektör haline gelmesi sebebiyle özel sektörün ciddi destekler sunabildiğini, bu sebeple sponsorluğa önem verilmesi gerektiğini ayrıca

belediyelerin spor hizmetlerinde özel sektörün ve gönüllü kuruluşların girişimciliğine müsait bir yapı oluşturması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu durumda belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerine ayrılan kaynakların etkili ve verimli bir şekilde kullanılması ve alternatif kaynakların (sponsorluk vb.) bulunması gerektiği söylenebilir.

5.3. Gençlik ve Spor Hizmetleri ile İlgili Personel Değerlendirmesi

Belediyelerin gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili birimlerinde görev yapan personelin yapısı incelendiğinde; katılımcıların büyük bir kısmının, personelin alandan geldiğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların bir kısmı personel sayılarını yeterli bulurken bir kısmı ise yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Yine katılımcıların personel konusunda dışardan destek alındığı yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak Doğu ve diğerleri (2013) Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin spor hizmetleri politikalarına yönelik hizmetlerin incelenmesine yönelik yapmış oldukları çalışmada; mevcut personelin hem sayısal hem de nitelik olarak yetersiz olduğu, belediyedeki spor birimleri çalışanlarının eğitim boyutunda eksik oldukları ve bu nedenle birçok sorun ortaya çıktığı ve bu eksikliğin sonucu olarak çeşitli memnuniyetsizliklerin oluştuğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca spor ile ilgili alan uzmanı eksikliğinin ön plana çıktığını belirtmişlerdir. Yine Karakuş ve Sunay (2000) belediyelerin spor yönetiminin seçilmişler yerine bu konuda spor yönetimi almış, uzman kişilerin idaresine bırakılması gerektiğini belirtirken, Sivrikaya ve Doğu (2011) ise belediyelerin sporla ilgili hizmetlerin yürütüldüğü birimlerin idareci ve personel yönünden, her belediye formuna uygun standartlar oluşturularak teşkil edilmesi gerektiğini, birim personelinin spor alanında eğitim görmüş kişilerden seçilmesi şartı koyulmasını ayrıca kadrolu personelin yanında yarı zamanlı ve gönüllü personellerin görev alabileceği bir personel politikası oluşturulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu bilgiler ışığında belediyelerde hizmetin esas yürütücüleri olan personelin; alan bilgilerinin, aldıkları eğitim ve sayısal olarak yeterliliklerinin spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde etkin rol oynadığı ve belediyelerde liyakate dayalı bir yönetim anlayışının olması gerektiği söylenebilir.

5.4. Gençlik ve Spor Hizmetleri ile İlgili Yatırımların Gerçekleştirilmesinde Dikkate Alınan Hususların Değerlendirilmesi

Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili yatırımların gerçekleştirilmesinde dikkate alınan hususlar incelendiğinde; katılımcıların öncelikli olarak halkın talebini dikkate aldıkları yönünde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların ayrıca halkın ihtiyacına, halkın ilgisine ve hizmet gitmeyen bölgelere öncelik verdikleri belirlenmiştir. Bu konuyla ilgili literatürde farklı bilgiler mevcuttur. Zengin ve Öztaş (2008) Türkiye' de yerel yönetimlerin yapılanması içerisinde yöre halkının spor istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak bir sistemin bulunmadığını ve yerel yönetimlerin kendi politik kaygıları doğrultusunda, performans sporuna hizmet edecek şekilde yapılanmakta ve yatırım yapmakta olduğunu ifade etmişlerdir. Sezgin (2011) günümüzde birer işletme görünümünde çalışan belediyelerin, hem sundukları hizmetlerin kalitesine ve hizmet sunum şekline önem vermeleri gerektiğini hem de sunulan hizmetlerin kaliteli olması için halkın ihtiyacının göz önünde tutulması gerektiğini belirtirken; Özer (2013) ise yerel yönetimlerin halka en yakın kamu kuruluşları olduğu ve bu durumun doğal bir sonucu olarak her zaman halkla iç içe olması gerektiği ve halktan kopuk yerel yönetimlerin hizmet sunumunda başarılı olmalarının mümkün olamayacağını aktarmıştır. Atalay'ın (2013) yapmış olduğu bir çalışmada ise yerel idare yöneticileri, halka en yakın kurum olmaları itibari ile doğru istek, ihtiyaç ve talepleri belirleyerek bu yönde bir tesisleşme anlayışı geliştirebileceklerini belirtmişlerdir.Benzer olarak Öner (2001) ise yerel halkın (hemşehrilerin) ihtiyaçlarını karşılama işlevi yüklenen belediyelerin bu işlevini etkin biçimde yerine getirebilmesi için yerel halkın beklentilerinin ve sorunlarının sağlıklı olarak belirlenmesinin bir gereklilik olduğunu ifade etmiştir.

5.5. Gençlik ve Spor Hizmetleri İle İlgili Karar Sürecinde Etkili Olan Unsurların Değerlendirilmesi

Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili karar sürecinde etkili olan unsurlar incelendiğinde; katılımcıların belediye başkanını karar sürecine etki eden en önemli unsur olarak belirttiği yine belediye başkan yardımcısı, müdürler ve belediye meclisinin bunu takip ettiği görülmektedir. 5393 sayılı kanuna göre belediye yönetiminin organları belediye başkanı, belediye meclisi ve encümenidir. Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye meclisi ise belediyenin asıl karar organıdır. Belediyelerin bir diğer organı olan encümenleri ise Toprak (2012) tek başına yürütme

organı olarak değerlendirilmekle birlikte, fonksiyonu itibariyle ağırlıklı olarak karar organı özelliği de taşıdığını belirterek açıklamaya çalışmıştır. Arıkboğa (2010) belediyelerde hizmetlerin gerçekleştirilirken karar sürecinde en yetkili organın belediye meclisi olduğunu şöyle ifade etmiştir; *"Meclislerin en önemli işlevi karar almaktır. Çünkü belediyede bir takım işlerin yürütülebilmesi için meclisin o konuya ilişkin bir kararı gerekir. Örneğin gerekli harcamaların yapılabilmesi belediye bütçesinin meclisi tarafından kabulü ile olur. Çeşitli yatırımlar, meclisin kabul edeceği yatırım programında yer alır. Belediye bir şirket kuracaksa, bir taşımaz alıp satacaksa, borçlanacaksa, bir imar düzenlemesi yapacaksa ya da kendi organizasyon yapısına ilişkin düzenlemeler yapacaksa vs. bunların hepsi için meclis kararı gerekir. Bir bakıma meclis, yasal sınırlar içinde, belediyenin hareket alanının sınırlarını yeniden çizer, belediyenin neyi yapıp yapamayacağına ya da nasıl yapacağına karar verir"*. Yukarıda Arıkboğa'nın da ifade ettiği gibi belediyelerde karar alma sürecinde en yetkili organ belediye meclisidir ancak hem çalışmamızdaki katılımcıların hem de genel olarak halk nazarındaki kanaatin karar alma sürecinde en etkili organın belediye başkanı olduğu yönündedir. Bu durumun sebebini Azaklı ve Özgür (2005) şöyle açıklamıştır; *"Türkiye'nin mevcut belediye sisteminde "güçlü başkan modeli" hakimdir. Başkanın kentin tüm sorunları ile bizzat ilgilenmesi gerekmektedir, çünkü güçlü başkan modeli hem başkana, hem de belediye çalışanları ile vatandaşa başkan hizmetlerin detayları ile bizzat ilgilenmezse, işlerin yolunda yürümeyeceği yolunda bir intiba uyandıracak tarzı ile bu yönde çağrışımlar yapmaktadır. Sonuçta, işlerle yakından ilgilenen, yetki ve sorumlulukları kendisinde toplayan, profesyonel elemanlarla çalışmayı pek tercih etmeyen veya onları istihdam etme şansı bulamayan ve altı ayda belediyeciliği en iyi şekilde öğrendiğini düşünen belediye başkanı örnekleri çoğalınca halk ve personelde de belediye başkanına onun ne kadar güçlü (ya da olması gerekenden daha güçlü) olduğunu hissettirecek refleks ve tepkiler gelişmektedir. Halk, belediye ile ilgili işlerinde - özellikle küçük belediyelerde- doğrudan belediye başkanı ile irtibata geçmektedir. Bu da, hem belediye başkanının meclis ve encümen üzerindeki etkisini ve halkın gözündeki itibarını göstermektedir, hem de başkanın itibarını ve etkisini artırmaktadır. Oysa, hukuki olarak, karar veren makam belediye başkanı değildir. Karar veren organlar belediye başkanının da aralarında bulunduğu belediye meclisi ve encümendir. Belediye başkanı teoride sadece uygulayıcıdır. Fiiliyatta ise, belediye başkanı, tüm sorunların çözüm kaynağı olarak görülmektedir. Bu da, onun güçlü konumundan kaynaklandığı gibi, konumunu da güçlendirmektedir"*.

5.6. Merkezi Yönetim (Gençlik ve Spor Bakanlığı) İle Belediyelerin Karşılıklı Görev, Yetki ve Sorumlulukların Değerlendirilmesi

Merkezi yönetim (Gençlik ve Spor Bakanlığı) ile belediyelerin karşılıklı görev, yetki ve sorumlulukları incelendiğinde; katılımcıların büyük bir kısmının karşılıklı uyum ve işbirliği olduğu yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların ayrıca karşılıklı görüş ve talepler, karşılıklı yarı uyum ve karşılıklı uyumsuzluk yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Bu konuda İmamoğlu ve Ekenci (1993) yerel yönetimlerin sporla ilgili çeşitli görevlerinin bulunduğu ancak söz konusu görevlerin başta mali kaynak sıkıntısı olmak üzere, merkezi ve yerel yönetimler arasında görev, yetki ve sorumluluk paylaşımındaki uyumsuzluk ve personel yetersizliği gibi sorunlar nedeniyle uygulamaya dönüşmesinin sınırlı kaldığını ifade etmişlerdir. Ülkemizde sporun merkeziyetçi bir yapıyla yönetilmesinden dolayı merkezi idarenin yerel yönetimlere destek vermesi ve sürekli bir iş birliği halinde olmasını gerektirir. Ateş (2011) sadece merkeziyetçi yönetim anlayışı ile sporla ilgili meselelerin çözümü, gerekli yatırımların yapılması ve mevcut tesislerin verimli işletilmesinin mümkün olamayacağını belirterek spor hizmetlerinin, belediyelerin ve diğer yerel yönetim birimlerinin gücüyle halka ulaşması halinde etkisini daha çabuk gösterebileceğini aktarmıştır. Bu kapsamsa Gençlik ve Spor Bakanlığı ulusal gençlik ve spor politikası belgesinde (2013:52) merkezi idarenin yerel yönetimlerde sporun desteklenmesi başlığı altında; halkı spor yapmaya teşvik edici sportif rekreasyon alanlarının oluşturulması ve bu alanlarda antrenör bulundurulması yönünde yerel yönetimlere destek sağlanması, yerel yönetimlere, spor aktivitelerinin geliştirilip yaygınlaştırılması konusunda proje ve danışmanlık desteği sağlanması, tüm belediyeler ve il özel idarelerinde "Spor Birimi" oluşturulmasının teşvik edilmesi, yerel yönetimlerin; amatör spor kulüplerini, tesis, araç ve gereç konularının yanı sıra, nakdi olarak da desteklemelerini yaygınlaştırarak sürdürmelerinin sağlanması, merkezi yönetim ve yerel yönetimlere ait spor tesislerinin 24 saat esasına göre hizmet verebilmeleri konusunda desteğin sağlanması, yerel yönetimlerin bölgelerinde yaşayan insanların spor aktiviteleri yapabilecekleri uygun alanlara imar planlarında yer vermelerinin teşvik edilmesi hususlarını belirtmiştir. Dolayısıyla her ne kadar ülkemizde spor devlet eliyle yürütülse de hedeflere ulaşmak için merkezi idare ile yerel yönetimler arasında sürekli bir işbirliğinin olması gerektiği söylenebilir.

5.7. Diğer Kamu ve Özel Kuruluşlarla İşbirliği Ve Koordinasyonun Değerlendirilmesi

Diğer kamu ve özel kuruluşlarla olan işbirliği ve koordinasyon incelendiğinde; katılımcıların, en çok üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisine girdikleri yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların ayrıca kaymakamlık ve milli eğitim bakanlığı ile de işbirliği içerisinde olduklarını belirttikleri elde edilen bulgularda tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak Ateş (2009) belediyelerin, hizmetleri gerçekleştirme noktasında üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve diğer kamu kurumlarıyla ortak hareket etmelerinin, hem toplumsal bir sinerji oluşturarak hizmetlerin verimliliğini hem de bu hizmetlerden gerçek ihtiyaç sahiplerinin yararlandırılması imkanını artıracağını belirtmiştir. Okutan (2008) da benzer olarak yerel yönetimlerin yerel hizmetleri karşılamada yaşadığı sorunların yerel katılım olmadan çözülemeyeceğini bu nedenle son yıllarda yerel hizmetlerin yerine getirilişinde daha çok katılımın, yönetişimin ve sivil toplum kuruluşları ile ilişkilerin gündeme geldiğini ifade etmiştir. Yüksel (2007) ise sivil toplum kuruluşlarının önemine vurgu yaparak; sosyal devlet düşüncesinin yerine getirilmesinde, sivil inisiyatifleri harekete geçirmenin, önemli avantajları bulunduğunu, devletin, bu noktada, düzenleyici ve dengeleyici işlevler yüklenmesine ihtiyaç olduğunu dolayısıyla sosyal devletin üstleneceği bu tür işlevlerin yanında, sivil inisiyatiflerin de üstlenebileceği önemli roller olduğu ve özellikle sosyal politikanın uygulanması ve sosyal dengesizliklerin etkisinin azaltılması bakımından önemli işlevler yerine getirebilecekleri de gözden uzak tutulamayacağını belirterek bu noktada, halka yakınlığı ve belde sakinlerini ve sivil inisiyatifleri harekete geçirici işlevleri nedeniyle, yerel yönetimlerin, onlara yol açıcı ve eşgüdüm sağlayıcı rolünün önemli olduğunu açıklamıştır. Yerel yönetimlerin hizmetleri gerçekleştirme noktasında diğer paydaşlarla ilişki içerisinde olması gerekliliğini Göymen ve Kaya (2004) ise yerel yönetimlerin devraldıkları bazı görev, yetki ve sorumlulukları bölgesindeki paydaşlarla paylaşmaları gerektiğini ancak, bu suretle demokratik, katılımcı bir kent yönetiminin gerçekleştirilebileceğini, bu işbirliğinin kent demokrasisine kazandırabileceklerinin ötesinde, paydaşların kurum ve kişi olarak sahip oldukları uzmanlık, bilgi ve deneyim kentlerin sorunlarının çözümünde önemli katkılar sağlayabileceği şeklinde ifade etmiştir. Yine bu konuyla ilgili olarak Pektaş (2010) belediyelerde hizmetlerin etkin ve verimliliğini engelleyen sorunlardan bahsederek görev ve yetki dağılımındaki mevzuat eksiklikleri, hizmet sunumunda ve diğer kuruluşlarla ilişkilerde koordinasyonsuzluk, bürokratik işlemlerin çokluğu, halkın ve sivil toplum

örgütlerinin hizmetlere ve yönetime katılımlılarının düşüklüğü uygulamalarına dikkati çekerek meseleyi açıklamaya çalışmıştır.

5.8. Yeni Bir Mevzuata Olan İhtiyacın Değerlendirilmesi

Yeni bir mevzuata olan ihtiyaç incelendiğinde; katılımcıların büyük bir çoğunluğunun, mevcut mevzuatın yenilenmesi veya değişikliği yönünde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Yine katılımcıların bir bölümü, daha fazla yetki istedikleri ve spor kulüplerine yardım ederken sıkıntı yaşadıkları yönünde görüş bildirirken, diğer bir bölümü ise mevcut mevzuatın yeterli olduğu yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Zengin ve Öztaş (2008) Spor yapmaya elverişli atıl durumda bulunan kamu yapı ve binalarının (tren istasyonu, depo, okul v.b.) yerel yönetimler tarafından spor ortamı olarak düzenlenmesi ve yöre halkının hizmetine sunulması için ilgili mevzuat uygun duruma getirilmesi gerektiğini aktarmışlardır. Ateş (2011) gençliğin korunması ve sporun geliştirilmesi ile ilgili olarak devlete düşen görevlerin bir kısmının gerçekleştirilmesi, mahalli idareler ve diğer kamu idarelerinin faaliyetleri ile, bunlar tarafından spor kulüplerine yardım yapılmak suretiyle sağlanmakta olduğunu, sporun geniş halk kitlelerine yayılması ve spor kültürünün geliştirilmesi gibi konular açısından, sporun asli ve vazgeçilmez unsurunun spor kulüpleri olduğu belirtmiştir. Ekenci ve diğerleri (2009:424) ise konuyla ilgili görüşlerini; "*kamunun daha fazla ve kaliteli sportif hizmetleri çeşitlendirerek daha hızlı üretebilmesi, bugün yaşadıkları sıkıntı ve aksaklıkların giderilebilmesiyle gerçekleştirilebileceği söylenebilir. Ancak spor yönetiminde birçok köklü ve olumlu değişiklik yapılmakla birlikte, nüfus artışındaki hızlanma ve kırsaldan kente yoğun göç,gelirin toplumsal ve ekonomik gruplar arasında eşit olmayan bir şekilde dağılımı, spor yönetiminde uygulamacılar ile teorisyenlerin bilgi ve birikiminden faydalanılmaması, her alanda olduğu gibi sportif alanda da "her şeyi ben bilirim" ci düşünce tarzı bu değişiklikleri yetersiz kılmaktadır. Yapılması gereken bu yöndeki adımların devamının getirilmesi ve desteklenmesidir"* şeklinde ifade etmişlerdir. Özetle ilgililer tarafından eksikliklerin giderilmesi adına mevzuatın sürekli olarak düzeltilmeye çalışıldığını ancak yine de hızla değişen günümüz koşullarında yetersiz kaldığı belirtilebilir.

5.9. 5393 Sayılı Belediye ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunlarındaki Gençlik ve spor Hizmetleri ile Ilgili Görev ve Sorumlulukların "GEREKTİĞİNDE" Ifadesi ile Başlamasının Değerlendirilmesi

5393 sayılı Belediye ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi kanunlarındaki gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukların "GEREKTİĞİNDE" ifadesi ile başlamasının ne anlam ifade ettiği incelendiğinde; katılımcıların büyük çoğunluğunun zorunluluk yüklemez yönünde görüş belirttikleri, bununla birlikte katılımcıların 2.derece sorumluluk yükler ve inisiyatifi bize bırakır şeklinde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Katılımcıların ayrıca yetki esnekliği sağlar ve yetkimizi kısıtlar yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. 2005 tarihli 5393 sayılı belediye kanununun 14. Maddesinin "b" bendinde, gerektiğinde ifadesinden sonra belediyelerin genlik ve spor ile ilgili görevleri şu şekilde sıralanmaktadır; *gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir.* 2004 tarihli 5216 sayılı büyükşehir belediye kanununun 7. Maddesinin "m" bendinde ise "*gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek*." şeklindedir. Ekenci ve diğerleri (2009;393) bu durumu belediyelerin gençlik ve sporla ilgili görev ve sorumlulukların "gerektiğinde" ifadesi ile kısıtlandığını ifade ederek devletin asli ve sürekli görevlerinden olan gençlik ve spor hizmetlerinin gerek mevcut yasalarda ve gerekse yasa taslaklarında yerel yönetimlerin inisiyatifine ve taktirine bırakılmış olmasının mahalli ve müşterek nitelikteki görevleri aşan bir çelişki olarak nitelendirmişlerdir.

5.10. 6360 Sayılı Kanunun Gençlik ve Spor Hizmetlerine Etkisinin Değerlendirilmesi

6360 sayılı kanunun gençlik ve spor hizmetlerine etkisi incelendiğinde; katılımcıların, belediyelerin gençlik ve spor hizmetlerinde bir değişiklik olmadığı, amatör spor kulüplerine yardımın kolaylaştığı, görev yükünün arttığı ve kaynakların azaldığı yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Literatürde 6360 sayılı

kanunun Türkiye'de yerel yönetim sisteminde önemli değişiklikleri beraberinde getirdiği belirtilmiştir. (Adıgüzel, 2014; Biricikoğlu ve Duyar, 2015; Çetin, 2015; Dik, 2014; Günal, Avtur ve Dernek, 2014). Kanun bu çerçeveden değerlendirildiğinde kuşkusuz spor hizmetlerinde de değişiklikler meydana getirmiştir. Bu konu ile ilgili olarak Türkiye Belediyeler Birliği 6360 sayılı kanuna ilişkin yayınlamış olduğu rehberde (2014) şu açıklamalara yer vermiştir; *"Bilindiği üzere belediyeler, sadece amatör spor kulüplerine yardım yapabilmektedir. 5393 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde 6360 sayılı Kanundan önce yer alan "amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar…" ibaresi kapsamında amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapılması, denetim elemanlarınca kamu zararına konu edildiğinden, belediyelerimizde sorunlar yaşanmakta idi. Bu sorunlar, Sayıştay Genel Kurulunun 15/12/2009 tarihli ve 31013 sayılı kararında "gerekli desteği sağlar" ibaresinin nakdi yardımı da kapsayacağına dair kararına kadar devam etmiştir. 6360 sayılı Kanun, süreç içinde yaşanan bu gelişmeleri de dikkate alarak belediyelerin amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapabileceğine dair yasal düzenleme getirmiştir. Hükme göre belediyelerce amatör spor kulüplerine nakdi yardım ancak bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçmeyecek şekilde (6495 sayılı Kanun) yapılabilecektir. 6360 sayılı Kanun ayrıca belediyelerin sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi vereceğini ve yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporcuların yanında öğrencilere, teknik yöneticilere ve antrenörlere de ödül verebileceğini öngörmüştür. Belediyelerce bu kapsamdaki ödüllerin meclis kararı ile verilmesi gerekmektedir."* Erturan-Öğüt (2014) ise 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa ile amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak olarak ifade edilen yardımın türüne nakdi yardımın da eklenmiş olduğunu, yardım kapsamındaki kişilerin kapsamının genişlediğini, böylece kitle sporunun teşvikinden ziyade elit, organize, yarışmacı spora ve performans sporcusuna kaynak aktarmanın önünün açıldığını ifade etmiştir. Kısaca 6360 sayılı kanunun yerel yönetimler üzerinde özelliklede belediyeler açısından önemli değişiklikler meydana getirdiği ancak belediyelerin gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili düzenlemelerde sınırlı kaldığı söylenebilir.

5.11. Mevcut Spor Tesis ve Alanlarının Değerlendirilmesi

Mevcut spor tesis ve alanlarının durumu incelendiğinde; katılımcıların neredeyse tamamı mevcut tesis ve alanların yeterli olmadığı yönünde görüş bildirirken tek katılımcının ise bu tesislerin yeterli olduğu yönünde görüş bildirdiği elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun mevcut spor tesis ve alanlarının etkili ve verimli kullanıldığını ifade ederken, az sayıda katılımcının ise bu tesis ve alanların etkili ve verimli kullanılmadığını belirttikleri tespit edilmiştir. Bu konuya benzer olarak Çoban ve Devecioğlu'nun (2006) belediye başkanlarının spor hizmetlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesine yönelik yapmış oldukları çalışmada; belediye başkanlarının büyük bir çoğunluğunun belediyelerine ait spor tesislerini yeterli bulmadıklarını ancak bu tesislerin verimli bir şekilde kullanıldığını ifade etmişlerdir. Doğu ve diğerlerinin (2013) yapmış oldukları çalışmadan çıkan sonuç da tesislerin yetersizliği ile ilgilidir. Yine Timur ve diğerlerinin Çankırı kenti spor alanlarının yeterliliği üzerine yapmış olduğu çalışmada; spor alanlarının mevcut durumu; gerek tesis türü ve sayısı, gerek tesis kapasitesi ve büyüklük ve gerekse hizmet alanı ve toplam alan olarak kentte olması gereken spor alanı miktarı açısından yetersiz bulunmuştur. Sivrikaya ve Doğu'nun (2011) yapmış olduğu çalışmada ise spor alanlarının genel olarak yetersiz olduğu, mevcut alanların ise yeterli kalite ve çeşitlilikten uzak olduğu ifade edilmiş, sivil toplum kuruluşu temsilcileri, halkın spor yapmasını etkileyen en önemli faktör spor alanlarının yetersizliğini gösterirken, spor otoriteleri spor yapma imkanlarının çok öncelikli bir etken olmadığına hatta spor alanları ile ilgili eksikliğin aşılması gereken bir kompleks olduğuna dikkat çekilmiştir. Dolayısıyla hızla gelişen kentlerde artan nüfus yoğunluğunu da dikkate alıp literatürdeki bilgilerle birlikte değerlendirildiğinde belediyelerin mevcut spor alan ve tesislerinin yetersiz olduğu söylenebilir.

5.12. Belediyelerin Yeni Spor Tesis ve Alanlara Ihtiyacının Değerlendirilmesi

Belediyelerin yeni spor tesis ve alanlara olan ihtiyacı incelendiğinde; katılımcıların kapalı spor tesisi, çok amaçlı tesis, yüzme havuzu, stadyum ve diğer spor tesislerine ihtiyaçları olduğu yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak Doğu ve diğerlerinin (2013) büyükşehir belediyesi spor politikalarına yönelik hizmetlerin incelenmesine yönelik yapmış oldukları çalışmada; katılımcılar, yapılacak spor tesislerinin dağınık olmasının yerine bir alanda toplanarak spor alanlarının oluşturulması

gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca dağınık tesislerin en önemli sebebini belediye yapısı içerisinde tesislerin yapım kararının bir merkezden çıkmayışını göstererek yapılan tesislerin işletilmesi konusunda da büyük sıkıntılar yaşandığı belirtmişlerdir. Doğu ve diğerlerinin (2002) bir diğer çalışmasında ise belediyelerin halkın spor konusunda bilinçlenmesi ve çocuklara spor alışkanlığı kazandırılması için spor alanlarının ve parkların okul bahçeleriyle birleştirilerek eğitiminde işin içine katılmasını, yine özel sektörün tesis yatırımı konusunda teşvik edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Timur ve diğerleri (2011) ise yeni yapılacak spor tesis ve alanlarının, kentin park ve rekreasyon alanlarıyla birlikte düşünülerek yapılmasına özen gösterilmesi gerekliliğini vurgulamıştır. Ekenci'de (2012) benzer olarak Avrupa Kentli Halkları Deklarasyonu'na göre, yaş, yetenek ve gelir grubu ne olursa olsun her birey için spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması kent sakinlerinin temel haklarından biri olduğunu, dolayısı ile belediyelerin bireylerin bu haklarından yararlanması adına gerekli maddi ve manevi teşvikleri artırması ve hemşerilerine açık olan rekreasyonel sportif tesis yapılanmalarına önem vermesi gerektiğini belirtmiştir.

5.13. Gençlere Yönelik Spor Faaliyetleri Dişinda Sunulan Hizmetlerin Değerlendirilmesi

Gençlere yönelik spor faaliyetleri dışında sunulan hizmetler incelendiğinde; katılımcıların sırasıyla, sanatsal faaliyetler, kültür gezileri , derse yönelik etütler, dil kursları, enstrümantal kurslar, seminerler, ünlü kişilerle tanışma, zararlı maddeler ile mücadele, psikolojik destek, ve dini faaliyetlerde bulunulduğu yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartında (2003) daha demokratik, katılımcı ve müreffeh toplumlar oluşturmak istiyorsak gençlerin yerel ve bölgesel düzeyde alınan kararlara ve eylemlere katılmaları çok büyük önem taşıdığı, dolayısıyla gençliğin toplum yaşamına katılımını desteklemeye yönelik herhangi bir politika veya girişimin gençlerin çok çeşitli ihtiyaçlarını, şartlarını ve yönelimlerini dikkate almak zorunda olduğu ve aynı zamanda bu politikalar ve eylemlerde mutlaka bir neşe ve eğlence unsurunun olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda yerel yönetimlerin örgütlü sosyo-kültürel faaliyetleri desteklemesi gerektiği vurgulanmış, dernekler, çeşitli örgütler, gençlik grupları ve toplumsal merkezler tarafından yürütülen bu faaliyetler belediyelerde veya bölgelerde sosyal birlikteliğin temel direklerinden birini oluşturduğu gibi, spor, kültür, el sanatları ve

çeşitli meslek kolları, artistik ve diğer yaratıcılık, ifade ve sosyal faaliyet alanlarında gençliğin katılımı için ideal birer kanal oluşturduğu aktarılmıştır. Aydın ve Gündüz (2010) ise risk altında veya kanunla ihtilaf halinde olan çocukların okul sonrası vakitlerini geçirebilecekleri etüt merkezleri, çocuk koruma merkezleri, uyuşturucu madde bağımlılığı tedavi merkezleri, barınma ve sosyal yardım merkezleri, sosyal ve kültürel faaliyet alanları, spor ve oyun olanları, beceri ve hobi kursları gibi sosyalleşeceği ortamların oluşturulması amacıyla yerel yönetimlerin bütçelerine daha fazla ödenek aktarılması önemine vurgu yapmıştır. Toplumsal yaşamın en dinamik aktörlerinin gençler olduğunu göz önüne aldığımızda belediyelerin gençlik ile ilgili hizmetlerinin önem arz ettiği hem de sosyal belediyecilik anlayışını yerine getirdiği düşünülebilir.

5.14. Belediyelerde Gençlik ve Spor Hizmetlerinin Farklı Birimlere Bağlı Olarak Yürütüldüğü Göz Önüne Alındığında, Gençlik ve Spor Dairesi Başkanlığı veya Şube Müdürlüğü Biriminin Oluşturulmasının Değerlendirilmesi

Belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerinin farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü göz önüne alındığında, gençlik ve spor dairesi başkanlığı veya şube müdürlüğü biriminin oluşturulması incelendiğinde; katılımcıların kurulması yararlı olacaktır ve kesinlikle kurulmalıdır yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Bu konuyla ilgili literatürde benzer bilgiler mevcuttur. Örneğin Karakuş ve Sunay (2000) belediyelerin karar mercilerinin, sporun kitlelere yaygınlaştırılması konusunda yerel yönetimlerin öneminin farkında olduğunu ancak çok çeşitli görevler yüklenmiş olan belediyelerin, spor ve spor yönetimi konusunda oluşmuş bir geleneğinin bulunmadığını ve belediyelerin spor işlerinin sevk ve idaresinin genellikle "Eğitim-Kültür Müdürlükleri" aracılığı ile yürütüldüğünü belirterek belediyelerin spor hizmetlerinin ve bu çerçevede kitle sporunun geliştirilmesinde etkin bir yer alabilmesi için, öncelikle belediyelerde, mesleki eğitim almış spor yöneticilerinin istihdam edilmesi ve bu yöneticilerin amaca yönelik olarak görev yapabilmesi için belediye bünyesinde spor biriminin kurulması ve kurumlaşması gerektiğini ifade etmişlerdir. Yine Doğu ve diğerleri, (2013); Doğu ve diğerleri, (2002); Sivrikaya ve diğerleri, (2011) tarafından yapılmış olan çalışmalarda belediyelerin mevcut yapıları içerisinde sporun farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü ve bu durumun bir çok eksiklikleri beraberinde getirdiği dolayısıyla bu hizmet birimlerinin yeniden ele alınarak, her belediye teşkilatında gençlik ve spor müdürlüğünün ayrı bir birim olarak teşkil edilmesi gerekliliği belirtilmiştir. Son dönemde bazı belediyelerin

gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili birimlerini oluşturmaya başladığı dolayısıyla bu birimlerin tüm belediyelerde bir an önce oluşturulması gerektiği söylenebilir.

5.15. Belediyelerin Asli Görev ve Sorumluluklarının Yanında Gençlik ve Spor Hizmetlerinin Değerlendirilmesi

Belediyelerin asli görev ve sorumluluklarının yanında gençlik ve spor hizmetlerinin durumu incelendiğinde; katılımcıların büyük çoğunluğunun gençlik ve spor hizmetlerinin önemli olduğu yönünde görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Katılımcıların ayrıca bu hizmetlerin belediyelerin asli görevleri arasında olması gerektiğini belirttikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Çukurçayır (2013:179) belediyeleri yerel ortak ihtiyaçların karşılanması amacıyla örgütlenmiş, ülkeden ülkeye farklılıklar göstermekle birlikte, ülkemizde karar organları halk tarafından seçilen, kamu tüzel kişiliğine sahip, belde sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve bütçesi olan kuruluşlar olarak tanımlamıştır. Özer ve Akçakaya (2014:182) ise bu kuruluşların öneminin yaptıkları görev ve faaliyetlerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Yine Ekici (2012) belediyelerin, her alanda halkın ihtiyaçlarını gidermekle yükümlü kuruluşlar olduğunu ve kamu hizmetlerinin uygulaması görevinin büyük çoğunlukla belediyelere düştüğünü ifade ederken belediyelerin halkın sportif ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak için gerekli çalışmaları yapmakla sorumlu olduklarının altını çizmiştir. Özen ve diğerlerinin (2012) Türk spor yönetimindeki mevcut sorunların değerlendirilmesi yönelik yapmış oldukları çalışmada da yerel yönetimlerin gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili görev ve sorumluluklarının önemine vurgu yapılmıştır. Yerel yönetimler özellikle de belediyeler denilince insanlar tarafından ilk akla gelen asfalt, su, kanalizasyon ve ulaşım hizmetleridir. Kuşkusuz bu hizmetler belediyelerin asli görevleridir ancak son dönemde özellikle sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde değerlendirildiğinde gençlik ve spor hizmetlerinin de diğer hizmetler kadar önemli olduğu ve yöneticilerin bu durumun farkında olduğu söylenebilir.

6. SONUÇ

Metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesine yönelik olarak yapılan bu araştırmada görüşme soruları çerçevesinde bulgular tartışılmıştır.

Yapılan değerlendirmeler sonucu katılımcıların; metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor hizmetlerini gerçekleştirirken öncelikli amaçlarının gençleri kötü alışkanlıklardan korumak olduğunu; personelin alandan geldiğini; gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili yatırımları gerçekleştirirken öncelikli olarak halkın talebini dikkate aldıklarını; karar verme sürecinde ise belediye başkanının etkin rol oynadığını; merkezi yönetim (Gençlik ve Spor Bakanlığı) ile aralarında karşılıklı bir uyum ve işbirliğinin olduğunu; diğer kamu ve özel kuruluşlar arasında en çok üniversiteler ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisine girdiklerini; gençlere yönelik spor faaliyetleri dışında sanatsal etkinlikler, kültür gezileri, dil kursları ve psikolojik destek gibi hizmetlerin verildiğini; belediyelerin asli görev ve sorumluluklarının yanında gençlik ve spor hizmetlerini de son derece önemli bulduklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar ayrıca mali kaynakların yeterli olmadığını; belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerinin daha etkin yürütülebilmesi için mevcut mevzuatın yenilenmesi veya değiştirilmesi gerektiğini; belediyelerin gençlik ve spor hizmetlerinin gençlik ve spor şube müdürlüğü veya daire başkanlığı birimlerince kurulup yürütülmesi gerektiğini; 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı kanunun belediyelerin gençlik ve spor hizmetleri üzerindeki etkisinin sınırlı kaldığını son olarak ise belediyelerin mevcut spor tesis ve alanlarının yeterli olmadığını ve daha çok kapalı ve çok amaçlı spor tesislerine ihtiyaç olduğunu ifade etmişlerdir.

Tüm bu bulgulardan hareketle halka en yakın kuruluşlar olan belediyelerin gençleri kötü alışkanlıklardan korumak, sağlıklı nesiller yetiştirmek ve herkesin spor yapmasını sağlamak açısından çok önemli bir role sahip olduğu ve sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde çoğu belediyelerin yöneticilerinin bu durumun farkında olduğu dolayısıyla belediyelerin gençlik ve spor hizmetlerine önem verdiği ancak uygulama aşamasında mali kaynakların yetersizliğinden ve mevzuattan kaynaklanan nedenlerden dolayı sıkıntılar yaşandığı söylenebilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

- 5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanunu ve 5393 sayılı belediye kanunundaki gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili görev ve sorumlulukların yeniden düzenlenmesi
- Belediye bütçelerinden gençlik ve spor hizmetlerine daha fazla kaynak aktarılması
- Merkezi yönetim ve özel sektör kuruluşları ile ortak proje yürütülerek ilişkilerin daha da güçlendirilmesi
- Gençlik ve spor ile ilgili tesis ve alanların yöre halkının ihtiyacına göre belirlenerek uygun alanlara yapılması
- Gençlik ve spor daire başkanlığı veya şube müdürlüklerinin oluşturularak hizmetlerin bu birimlerden etkin bir şekilde yürütülmesi
- Belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerini yürüten idarecilerin spor eğitimi almış ve alandan gelmiş olmasına dikkat edilmesi

KAYNAKLAR

Adıgüzel, S. (2014). 6360 Sayılı Yasa'nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme. *Toplum ve Demokrasi*, 13-14; 153-176.

Adıgüzel, Ş. (2014). 6360 Sayılı Yasa'nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, *6*(13-14), 153-176.

Ağlargöz, O., Özalp, İ., Paşaoğlu D., Şakar N. ve Koparal, C. (2012). *Yönetim ve Organizasyon.* 1. Basım. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 45.

Ak, A. (2010). *Türk Kamu Yönetiminde Yetki Devri ve Karşılaşılan Sorunlar,* Başbakanlık Uzm. Tezi, Ankara, 2.

Arıkboğa, E. (2010). *Yerel Yönetimlerde Katılım ve Meclislerin Rolü.* Yerel Yönetim Anlayışında Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu. İstanbul: Okan Üniversitesi Yay.

Atalay, A., Boztepe, E. ve Keskin, E. B. (2013). *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı.* 2. Baskı. Bursa; Bursa kent Konseyi, 364.

Atalay, A. (2013). Kars Ardahan Ağrı Merkez-Yerel Yöneticilerinin Spor Hizmetlerine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi.*Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara*.

Ateş, H. (2009). Sosyal Belediyecilik, *Çerçeve Dergisi,* Ocak, 88-95.

Ateş, Y. (2011). Mahalli İdarelerin Sporla İlgili İşlevleri Ve Spor Kulüplerine Yardımları. *Dış Denetim Dergisi*, Nisan, Mayıs, Haziran, 254-262.

Aydın, H. ve Gündüz, V. (2010). Çocuk Güvenliğinin Sağlanmasında Yerel Yönetimlerin Rolü:"Taş Atan Çocuklar" Sorunu. *Türk İdare Dergisi*, *468*, 9-32.

Aydın, M. (2008). *Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler.* İstanbul: Yedirenk İz Yayıncılık, 93.

Aytaç, F. (1994). *Merkezi İdareden Mahalli İdarelere Devredilecek Hizmetler.* Ankara: Mahalli İdareler Eğitim Araştırma Geliştirme Merkez, 6.

Azaklı, S. ve Özgür, H. (2005). *Belediye Organları ve Organlar Arası İlişkiler: Başkan, Meclis ve Encümen.* içinde: Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik,(Ed), Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform, Ankara: Nobel Yayınları, 297-319.

Batal, S. (2010). *Yerel Yönetimler Açısından Türkiye ve Avrupa Birliği Stratejik Yönetim Politikalarının Mukayeseli Değerlendirilmesi,* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Biricikoğlu, H. ve Duyar, D. D. (2015). 6360 Sayılı Yasa'nın Genişleyen Büyükşehir Belediyesi Hizmet Sınırının Etkinlik ve Verimliliğe Etkisi Bağlamında

Değerlendirmesi: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(4), 369-393.

Bogdan, R. C. and Biklen, S. K. (2003). *Qualitative research for education: An introduction to theories and methods* (4th ed.), New York: Pearson Education.

Bulgu, N., Arıtan, C., K. and Aşçı, F.H. (2007). Gündelik Yaşam, Kadın Ve Fiziksel Aktivite. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi,* 18 (4), 167-181.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem A.

Can, H.H., Nohutçu, A. ve Balcı, A.. (2007). *Türk İdare Sistemi içerisinde Yerel Yönetimler ve Yeni Mahallî İdare Kanunlarının Getirdiği Sistem, Bilgi Çağında Türk Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması-II*, İstanbul: Beta Yayınları, 58.

Canatan, B. (2001). *Yerellik İlkesi.* Ankara: Galeri Kültür Yayınevi, 43,45.

Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni: Nicel, nitel ve karma yöntem yaklaşımları* (S. B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten kitap.

Çalcalı, Ö. (2014). 6360 Sayılı Kanun'un Türkiye'de Yerel Yönetimler Sistemine Getireceği Değişiklikler. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 23(4), 49-68.

Çelikyay, H. (2014). Değişen Kent Yönetimi ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası. *SETA Vakfı Analiz Dergisi,* 101, 7-22.

Çetin, Z. Ö. (2015). Türkiye'de İl Özel İdaresi Sisteminin Dönüşümü ve 6360 Sayılı Kanunun Dönüşüme Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *20*(2), 247-266.

Çetinkaya, Ö, Y. (2012). *Yerel Yönetimler Reformunun Yerel ve Bölgesel Kalkınmaya Etkisi,* Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Çetinkaya, Ö. (2014). *Mahalli İdareler Maliyesi*. 4. Baskı. Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım, 156.

Çevik, H. H. (2004). *Türkiye'de Kamu Yönetimi Sorunları*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 113.

Çoban, B. ve Devecioğlu, S. (2006). Türkiye'deki Belediye Başkanlarının Spor Hizmetlerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* XI (1), 49-60.

Çukurçayır, M.A. (2013). *Yerel Yönetimler: Kuram, Kurum ve Yeni Yaklaşımlar*. 2. Baskı. Konya: Çizgi Kitabevi, 98-99, 179, 255.

Derdiman, R.C. (2005). *Yeni Düzenlemelere Göre Yerel Yönetimler*. 1. Baskı. İstanbul: Alfa Akademi Basımevi, 9.

Dik, E. (2014). 6360 Sayılı Kanun Bağlamında Köylerin Mahalleye Çevrilmesi Sorunu. *Mülkiye Dergisi*, *38*(1), 75-102.

Doğu, G., Kardaş, N.,T. ve Atalı, L. (2013). Büyükşehir Belediyesi Spor Politikalarına Yönelik Hizmetlerin İncelenmesi (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği). *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 25, 97-111.

Doğu, G., Kesim, Ü. ve Sivrikaya, Ö. (2002). Belediyelerin sporla ilgili işlevleri: Düzce belediyesi örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, *11*(2), 89-106.

DPT, (2000). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Bölgesel Gelişme Özel İhtisas Komisyonu Raporu:* Ankara, DPT, 124.

Eke, A. E. (1985). Anakent Yönetimi ve Yönetimler arası İlişkiler: Batı deneyimi ve Türkiye. *Amme İdaresi Dergisi*, 18(4), 41-62.

Ekenci, G. (2012). "Belediyeler 'Herkes İçin Spor' Politikaları Geliştirmelidir", *Marmara Belediyeler Birliği, Marmara'da Birlik*, 37(77), 30-31.

Ekenci, G., Arıkan, Y., Karaoğlu, E. ve Bilgiç, V. (2009). *Değişik Yönleriyle Yerelleşme*. 1. Baskı. Ankara; Seçkin Yayıncılık, 391,392,395,396,397, 402.

Ekici, H. (2012). Halkın Sporla İlgili Belediyelerden Beklentileri: Gaziantep'te Bir Uygulama. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1(3), 53-77.

Ekiz, D. (2003). *Eğitim araştırmalarında yöntem ve metotlarına giriş*: *Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojisi*. Ankara: Anı.

Ekiz, D. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Genişletilmiş 3.Baskı. Ankara: Anı.

Eren, E. (2003). *Yönetim ve Organizasyon*. 6. Basım. İstanbul: Beta Basım, 264.

Eroğlu, H. (1978). *İdare Hukuku.* 3. Baskı. Ankara. Kalite Matbaası, 150.

Erturan-Öğüt, E. E. (2014). Türkiye'de Spor Yönetiminin Neoliberal Dönüşümü. *Amme İdaresi Dergisi*, 47(4), 31-58.

Eryılmaz, B. (2002). *Kamu Yönetimi.* İstanbul: Erkam Matbaa, 58.

Eryılmaz, B., Çevik, H, H., Sözen, S., Moğol, T. ve Sözen, S. (2011). *Kamu Yönetimi. 2. Baskı.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayını, 37.

Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartı (2003). *Avrupa Yerel ve Bölgesel İdareler Meclisi, Strazburg*.

Gençlik ve Spor Bakanlığı (2013). *Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi.* Ankara. 52,53.

Gönül, M. (1977). *Yerel Yönetim Birlikleri*. Ankara: T.O.D.A.İ.E. Yayınları, 2.

Görmez, K. (1997). *Yerel Demokrasi ve Türkiye.* Ankara: Vadi Yayıncılık, 108-110.

Göymen, K. ve Kaya, E. (2004). *Yerel kalkınma önderi ve paydaşı olarak belediyeler,* 49-65.

Gözler, K. ve Kaplan, G. (2013). *İdare Hukuku Dersleri*. 13. Baskı. Bursa: Ekin Kitabevi, 83, 84, 85.

Gözübüyük, A. Ş. (2008). *Yönetim Hukuku.* 26. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 118-119.

Gözübüyük, A. Ş. (2010). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*.11. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 95, 96, 97.

Güllüce, İ. (2004). *Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Çözüm Önerileri*. 1. Baskı. Bursa: Alfa Kitabevi, 13.

Günal, A., Avtur, S. ve Dernek, K. O. (2014). 6360 Sayılı Yasanın Yerelleşme Bağlamında Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *19*(3), 55-70.

Gündüzöz, İ. (2012). *Bir Senaryo Çerçevesinde Metropol Belediye Kavramı ve Fayda/Maliyet Analizi.* Çağdas Yerel Yönetimler, 21 (1), 43-70.

İmamoğlu, A. F. ve Ekenci, G. (1993). Türkiye'de Mahalli İdarelerin Sporla İlgili Fonksiyonları, Mevzuat Açısından Bir Değerlendirme. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 295-308.

İnternet: *3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.* https://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/190/241/Mevzuat adresinden 25 Ekim 2016' da alınmıştır.

İnternet: *Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı.* http://www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti.pdf, adresinden 24 Haziran 2015'de alınmıştır.

İnternet: *Belediye Kanunu.* http://www.tbb.gov.tr/hukuki-destek-ve-lobi/mevzuat/kanunlar/ adresinden 07 Eylül 2015'de alınmıştır.

İnternet: *Büyükşehir Belediyeleri.* http://www.migm.gov.tr/MahalliIdareler.aspx?DetayId=5 adresinden 01 Eylül 2015'de alınmıştır.

İnternet: *Büyükşehir Belediyesi Kanunu.* http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin1.Aspx?MevzuatKod=1.5.5216&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=&Tur=1&Tertip=5&No=5216 adresinden 01 Eylül 2015'de alınmıştır.

İnternet: *Kalkınma Planları.* http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/KalkinmaPlanlari.aspx adresinden 03 Kasım 2016'da alınmıştır.

İnternet:*TürkiyeCumhuriyetiAnayasası*.http://www.anayasa.gov.tr/icsayfalar/mevzuat/1982anayasas%C4%B1.html adresinden 28 Eylül 2015'de alınmıştır.

İsbir G, E. (1991). *Şehirleşme ve Meseleleri*. 2. Baskı. Ankara: Gazi Büro Yayınları, 234.

İsbir, E. G. (1982). *Kentleşme Metropolitan Alan ve Yönetimi.* Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, 71-91.

Kalabalık, H. (2005). *Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku.* 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 37.

Kalkınma Bakanlığı, (2014). *Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara, 20,23.

Karaarslan, M. (2008). *Özerklik ve Denetimler Açısından Yerel Yönetim Reformu.* Ankara: Turhan Kitabevi, 132,133.

Karakuş, E. ve Sunay, H. (2000). Sporun Kitlelere Yaygınlaştırılmasında Yerel Yönetimlerin yeri ve Fonksiyonlarına İlişkin Ankara İli metropol İlçeleri Belediye Meclis Üyelerinin Görüşleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, V (3) , 63-80.

Karaküçük, S. ve Akgül, B. M. (2016). *Ekorekreasyon, Rekreasyon ve Çevre.* Ankara: Gazi kitabevi, 22.

Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.

Keleş, R. (1998). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*. 2. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi, 17.

Keleş, R. ve Yavuz, F., (1983). *Yerel Yönetimler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 39.

Keleş, R., (1998). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. 3. Basım. İstanbul: Cem Yayınevi, 55-56.

Koç,Y ve Kepenekçi, Y., K. (2015). Ortaokul Ders Kitaplarında Gençliğin Korunması ve Spora Yönlendirilmesi Haklarına Yer Verilme Düzeyi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *2*(3).

Köse, Ö. (2004). Yerel Yönetim Olgusu ve Küreselleşme Sürecindeki Yükselişi, *Sayıştay Dergisi*, 52, 3-42.

Kvale, S. (1996). Interviews:An Introduction to Qualitative Research Interviewing. London

Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook.* Sage.

Nadaroğlu, H. (1998). *Mahalli İdareler Teorisi-Ekonomisi-Uygulaması*. 6. Baskı. İstanbul: Beta Basım, 113,167,197.

Okutan, E. (2008). Yerel Yönetimler Ve Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişmiş İşbirliği: İngiltere Örneği. *Sayıştay Dergisi,* 71, 91-108.

Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimatdan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği.* 1. Baskı. İstanbul: Hil Yayın, 15.

Öner, Ş. (2001). Belediyelerde Yönetime Katılmada Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(2), 100-114.

Özdemir, A. T. (2011). Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri. *Sayıştay Dergisi, Sayı* 83, 31-56.

Özen, G., Koçak, F., Boran, F., Sunay, H. ve Gedikli, N. (2012). Türk Spor Yönetimindeki Mevcut Sorunlara İlişkin Akademisyenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* X (4), 107-116.

Özer, B. ve Ökmen, M. (2013). *Türkiye'de Yerel Yönetimler: Yapısal-İşlevsel Görünüm, Sorunlar ve Arayışlar.* Türk Dünyası Belediyeler Birliği. 1, 15-60.

Özer, M. A. (2013). Yerel Yönetimlerin Varlık Nedeni Olarak "Halkla" İlişkiler. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (5), 19-50.

Özer, M.A. ve Akçakaya, M. (2014). *Yerel Yönetimler.* Ankara: Gazi Kitabevi, 3,6,51,114,115.

Özer, Y. E. (2011). Gençlerin Toplumsal Yaşama Katılımı ve Yerel Yönetimlerin Rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 26(1), 43-65.

Özgür, H. ve Parlak, B. (2010). *Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar.* 1. Baskı. Bursa: Dora Basım Yayım Dağıtım, 333.

Özgüven, İ. E. (2004). *Görüşme İlke ve Teknikleri*. Ankara: Pegem A.

Parlak, B. ve Sobacı, Z. (2008). *Kuram ve Uygulamada Kamu Yönetimi, Ulusal ve Küresel Perspektifler*. 2. Baskı. İstanbul: Alfa Aktüel, 12.

Patton, M.Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri.* Mesut Bütün-Selçuk Beşir Demir (Çev. Edt.). Ankara: Pegem A.

Pektaş, E. K. (2010). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1), 4-22.

Sencer, M. (1986). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. İstanbul: Alan Yayıncılık, 314.

Sezgin, M. (2011). Belediyelerde Halkla İlişkiler ve Halka Dönük Yönetim. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-120.

Sivrikaya, Ö. ve Doğu, G. (2011). Düzce Belediyesinin Spor Hizmetleri İçin Örnek Bir Yönetim Modeli. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 2(3), 52-74.

Sivrikaya, Ö. ve Doğu, G., (2011). Düzce Belediyesinin Spor Hizmetleri İçin Örnek Bir Yönetim Modeli. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 2(3), 52-74.

Suher, H. (1996). *Şehircilik.* 1.Baskı. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Yayını, 43.

Şahin, Y. (2014). *Yerel Yönetimler*. 1. Baskı. Bursa: Ekin Yayınevi, 20,22,131.

Şakar, N., Paşaoğlu, D., Tokgöz, N., Özler, N. D. E., Özalp, İ., Koparal, C. ve Özalp, İ. (2013). *Yönetim ve Organizasyon*. 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayını, 85.

Şengül, R. (2014). *Yerel Yönetimler.* 4. Baskı. Kocaeli: Umuttepe Kitabevi, 2, 4.

T.C. Anayasası, 1982. (2011*). Hukuk Cep Kitapları*. Ankara : Seçkin Yayıncılık, 114.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2012). *Madde Bağımlılığı Tanı ve Tedavi Kılavuzu El Kitabı.* Ankara: Pozitif matbağa, 165.

Tan, T. (2013*). İdare Hukuku*. 2. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 178.

Tekel, A. (2000). *Metropoliten Planlama ve Planlamanın Yönetimi; 1969-1984 Dönemi Ankara Deneyimi,* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tekel, A. (2002). Metropoliten Planlamanın Önemi ve Gerekliliği Üzerine. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 11(1), 42-55.

Tekel, A. (2009). Türkiye'de Metropoliten Alan Yönetiminden Metropoliten Yönetişime Geçiş: Ankara Örneğinde Bir Değerlendirme. *SÜ İİBF Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 18(1), 191-214.

Tekeli, İ. (2009). *Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü 1923-1990.* 1. Baskı. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 32.

Tekeli, İ. ve Ortaylı, İ. (Türkcan, E.). (1978). *Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi*, Ankara:Ayyıldız Matbaacılık, 6.

Timur, U. P., Timur, Ö. B., Şahin, C. K., Dağıstanlıoğlu, C., Çalt, Ö. ve Pektaş, O. S. (2011). Çankırı Kenti Spor Alanlarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma A Research On Efficiency of Sport Areas in Çankırı City. *JOTAF/Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 8*(1), 81-91.

Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler*. 6. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık, 12,14.

Toprak, Z. (2012). Türkiye'de Yerel Yönetimler-Yapılanma: Merkez–Yerel Yönetim İlişkileri. Kamu Yönetimi Bölümü. *DEÜ, İİ BF Dergisi,* 1-28.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M.A. (2014). *Mahalli İdareler.* 3. Basım. Ankara: Nobel Yayıncılık, 75,226,227.

Tortop, N., İsbir, E. G., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M. A. (2010). *Yönetim Bilimi.* Gözden Geçirilmiş 8. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 69,74.

Turgut, S.R. (2004). *İstanbul'un Yönetimi.* 1.Baskı. İstanbul: Anahtar Kitaplar yayınevi,77,78,79.

Türkiye Belediyeler Birliği, (2014). *6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna İlişkin Rehber.*

Türkoğlu, İ. (2009). *Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik Ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması.* Ankara: Ümit Ofset Matbaacılık, 168.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 6(4), 543-559.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2004). *Mahalli İdareler (Teori-Uygulama-Maliye).* Ankara: Seçkin yayıncılık, 21,40.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2014). *Mahalli İdareler (Teori-Uygulama-Maliye*). 9. Baskı. Ankara: Seçkin yayıncılık, 24,25,235,236,244.

Varcan, N., Taraktaş, A. ve Hacıköylü, C. (Hacıköylü, C.). (2013). *Yerel Yönetimler.* 2. Basım. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını,134.

Versan, V. (1990). *Kamu Yönetimi Siyasi ve İdari Teşkilat.*10. Basım. İstanbul:Der Yayınları, 74, 83.

Wells, R. G. (1993). *Yetki Devri*. (Çev. V Ünal). İstanbul:Rota Yayın, 27-30.

Yağmur, K. O. Ç. ve Kepenekçi, Y. K. (2015). Ortaokul Ders Kitaplarında Gençliğin Korunması ve Spora Yönlendirilmesi Haklarına Yer Verilme Düzeyi.*e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *2*(3), 37-52.

Yenel, F. (1998). Türk Spor Yönetiminde Yetki Devri. *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara*.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 8. Baskı. Ankara: Seçkin.

Yıldırım, S. (1993). *Yerel Yönetim ve Demokrasi.* İstanbul: Kent Basımevi, 37,38,90,95.

Yıldırım, S. ve Tıkız, C. (2014). *Dünyada ve Türkiye'de Büyük Kent Yönetimi Üstüne.* Ankara: Mattek Matbaacılık, 81.

Yıldırım, T. (2005). *Türkiye'nin İdari Teşkilatı.* 4. Baskı. İstanbul: Alkım Yayınevi, 38.

Yıldırım, U. ve Göktürk, İ. (2008). *Toplumsal Sorunların Çözümünde Yeni Belediyecilik Anlayışı: Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı.* Sakarya Üniversitesi İİBF, 1, 23-24.

Yılmaz, A. ve Güven, Ö. (2015). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi ve Beden Eğitimi Öğretmeni Kavramlarına Yönelik Algılarının Çizme Yazma Tekniği ile İncelenmesi4. *Journal of Qualitative Research in Education-JOQRE*, 55.

Yin, R. K. (2013). *Case study research*: Design and methods. Sage publications.

Yüksel, F. (2007). Sosyal Devletin Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimlerin Yeni İşlevleri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62(01), 177-188.

Zengin, E. ve Öztaş, C. (2008). Yerel Yönetimler ve Spor. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (55), 49-78.

Zorba, E. (2012). *Herkes İçin Yaşam Boyu Spor*. Ankara: Neyir Matbaacılık, 41.

EKLER

EK-1. Görüşme Formu

"Metropoliten Alan İçerisindeki Belediyelerin Gençlik ve Spor Politikalarının Değerlendirilmesi"

Görüşme Soruları

1. Gençlik ve spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi açısından öncelikli amaçlarınız nelerdir?
2. Gençlik ve spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi açısından mali kaynaklarınızı yeterli görüyor musunuz?
3. Biriminize bağlı görev yapan personelin alan bilgisi, aldığı eğitim ve personel sayısı konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
4. Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili yatırımlarınızı gerçekleştirirken nelere dikkat ediyorsunuz?
5. Gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili karar sürecinde, etkili olan unsurlar nelerdir?
6. Merkezi yönetim ile aranızda görev, yetki ve sorumluluk açısından nasıl bir uyum içerisindesiniz?
7. Bölgenizde hizmet veren diğer kamu ve özel kuruluşlarla (STK, Üniversite vs..) kuruluşlarla işbirliği ve koordineli çalışma konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
8. Gençlik ve spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesine ilişkin sizce yeni bir mevzuata ihtiyaç var mıdır, bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?
9. 5393 sayılı Belediye Kanunu (m.14/b) ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda (m.7/m ve n) belediyelerin gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili görev ve sorumluluklarının "gerektiğinde" kavramı ile başlaması sizce ne anlam ifade etmektedir?
10. 2012 yılında çıkartılan 6360 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren belediyenizin gençlik ve spor hizmetlerine nasıl bir etkisi olmuştur?
11. Mevcut spor tesis ve alanlarınızın yeterliliği, etkili ve verimli kullanımı konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
12. Belediyenizin yeni spor tesis ve alanlara ihtiyacı ile ilgili düşünceniz nelerdir?
13. Gençlere yönelik spor faaliyetleri dışında ne tür hizmetler sunmaktasınız?
14. Belediyenizde, gençlik ve spor hizmetlerinin farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü göz önüne alındığında, gençlik ve spor dairesi başkanlığı veya şube müdürlüğü birimlerinin oluşturulması ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
15. Belediyelerin asli (temel) görev ve sorumluluklarının yanında gençlik ve spor hizmetlerinin gerekliliği ve önemi konusunda düşünceleriniz nelerdir?

EK-2. Doktora İzin Belgesi

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 55643369-929-3127 12/02/2016
Konu : Serkan KURTİPEK

İlgi : Gazi Üniversitesinin 02/02/2016 tarihli ve 3675 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Programında öğrenimine devam eden Serkan KURTİPEK'in yürütmekte olduğu "Metropoliten Alan İçerisindeki Belediyelerin Gençlik ve Spor Politikalarının Değerlendirilmesi" konulu doktora tezi çalışmaları bilgimiz dahilindedir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Süleyman ELBAN
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

EK: İlgi Yazı ve Ekleri (8 sayfa)

DAĞITIM:
Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına
Ankara İlçe Belediye Başkanlıklarına

Devlet Mah.İnönü Bulvarı No 4 06644 Bakanlıklar Ankara
Tel : (0312) 422 43 74 / Fax : (0312) 418 72 08
Elektronik ağ : www.mahalli-idareler.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibat : Aslı DUYGULU
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
e-posta : asli.duygulu@icisleri.gov.tr

EK-3. Etik Komisyon Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 26/02/2016-E.26042

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : 77082166-604.01.02-
Konu : Değerlendirme ve Onay

Sayın Yrd.Doç.Dr. İbrahim Fatih YENEL
Spor Yöneticiliği Bölümü Başkanlığı - Öğretim Üyesi

Tez danışmanı olduğunuz, Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi Serkan KURTİPEK'in tez çalışması olan ***"Metropoliten Alan İçerisindeki Belediyelerin Gençlik ve Spor Politikalarının Değerlendirilmesi"*** Komisyonumuzun 25.02.2016 tarih ve 03 sayılı toplantısında görüşülmüş olup, Üniversitemiz Etik Komisyon İlkelerine Uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Aysu DUYAN ÇAMURDAN
Komisyon Başkanı

EK :
1 Liste

Ankara
Tel:0 (312) 202 69 58 Faks:0 (312) 202 46 73
İnternet Adresi :http://etikkurul.gazi.edu.tr/

Bilgi için :Şenay Seloğlu
Genel Evrak Sorumlusu

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KURTİPEK, Serkan

Uyruğu : T.C.

Doğum tarihi ve yeri : 01.09.1986

e-mail : serkankurtipek@gazi.edu.tr

Eğitim

Derece	**Eğitim Birimi**	**Mezuniyet tarihi**
Doktora	Gazi Üniversitesi / Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı	Devam ediyor
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Spor Yönetim Bilimleri Programı	2013
Lisans	Gazi Üniversitesi / BESYO Spor Yöneticiliği Bölümü	2009

İş Deneyimi

Yıl	**Yer**	**Görev**
2011- devam ediyor	Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi	Araştırma Görevlisi

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler

Çelik, O.B., Kurtipek, S. ve İlhan, E.L. (2016). "İncreasing Bullying Tendency in Schools: A Research in The Context Of Extracurricular Sportive Activities*" Science, Movement and Health,* 16 (2), 335-342.

Gümüş, H., Saraçlı, S., Karakullukçu, Ö.F., Doğanay, G. ve Kurtipek, S., (2016). "Ortaöğretim Öğrencilerinde Fair Play Kavramı" *International Journal of Science Culture and Sport.* 4 (2), 430-438.

Kurtipek, S. ve Çolakoğlu T. (2014). "Spor lisesi öğrencilerinin kişilik yapılarının incelenmesi", *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 112-120.

Kurtipek, S., Çelik, O.B., Yenel, İ.F. ve İlhan, E.L. (2016). "İnvestigation of Time Management Skills According to Personality Characteristics Of Universıty Students Who Study Sport Education*" Science, Movement and Health*, 16 (2), 520-525.

Kurtipek, S., Çelik, O.B., Yılmaz, B. ve Yenel İ.F. (2016). "Milli Sporcuların Doping Kavramına İlişkin Düşüncelerinin Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması" *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 318-327.

Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında (proceedings) basılan bildiriler

Çelik, O.B., Kurtipek, S., İlhan, E.L. (2016, 20-21 May*). "İncreasing Bullying Tendency in Schools: A Research in The Context Of Extracurricular Sportive Activities",* Internatıonal Scıentıfic Conference "Perspectives in Physical Education And Sport".

Kurtipek, S., Özer, U. ve Yenel, F. (2014, 7-9 Kasım). *"Determination Of Leadership Orientation Of The Youth Leaders"* 13. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi.

Kurtipek, S., Özer, U., Kırtepe, A. ve Yenel, İ.F. (2015, 10-13 Eylül). "*Spor Eğitimi Alan Yükseköğrenim Öğrencilerinin Atılganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi"* Uluslararası Spor Bilimleri Araştırma Kongresi.

Kurtipek, S., Çelik, O.B., Yenel, İ.F. ve İlhan, E.L. (2016, 20-21 May). *"İnvestigation Of Time Management Skills According to Personality Characteristics of Universıty Students Who Study Sport Education",* Internatıonal Scıentıfic Conference "Perspectives in Physical Education And Sport".

Polat, E., Sönmezoğlu, U., Kurtipek, S. ve Yıldız, K. (2016, 01-04 Kasım*). "Spor Hakemlerinin İş Doyumu, Tükenmişlik ve Örgütsel Bağlılık İlişkilerinin İncelenmesi",* 14. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi.

Sarol, H., Kurtipek, S., Kaya, S. ve Güngörmüş, H.A. (2014, 7-9 Kasım). *"Examination of Time Management Skills of University Students"* 13. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi.

Ödüller

14. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde spor yönetimi alanında en iyi poster bildiri ödülü; "Spor Hakemlerinin İş Doyumu, Tükenmişlik ve Örgütsel Bağlılık İlişkilerinin İncelenmesi" .

GAZİ GELECEKTİR...